U Shánbor bad U Wàdbor

da

U Kitbor W. Nongrum

—1981—

Kitbor W. Nongrum

"U SHANBOR BAD U WADBOR"

(KA NOVEL KHASI)

(Ia ki hok longtrai la tyngkai)

Ka sien shon kaba ar : 1981.

LA PYNMIH DA U NONGTHOH

La Shon ha Khasi Jaintia Press, **Mawkhar, Shillong.**

SHI KYNTIEN AR KYNTIEN NA U NONGTHOH

(i) Ka sienshon kaba nyngkong (1976) :—

Nyngkong eh, nga pynpaw ia ka jingsngewnguh bad sngew-burom ia ki nongpule kiba la ai mynsiem ia nga hadien ba ki la ioh pule ia ki artylli ki jingiathuhkhana ba ka Kot — **Ka Pung Ka Jingieit.**

Mynta pat, nga pyniakyndub ia phi ia ki khun shynrang i bah Donbok bad i kong Aitilin lyngba kane ka jingiathuh-khana (novel), **U Shanbor bad u Wadbor,** shaphang kumno ka jingieit ka trei ha ki dohnud samla u khun rangbah jong ki, uba kyrteng u Shanbor u la iaieit bad ka Rupamon, ka khun marwei kaba la iap noh ka kmie u kpa ha ka por ba ka dang rit bad la pynheh pynsan da u kñi jong ka, u bah Pynshai. U Wadbor, u para jong u Shanbor u la iaieit bad ka Wanpli, ka samla nongkyndong kaba la iap noh ka kmie ha ka por ba ka dang khyllung, bad ka la heh la san hapoh ka jingsumar sukher u kpa jong ka u bah Teilang.

Nga pynpaw ia ka jingsngewnguh kaba khraw ia i bah E. M. Reade Syiem, Head of the Khasi Department, St. Edmund's College, ia i Dr. Hamlet Bareh, Reader, Department of Continuing Education, N E. H. U , ia i bah Oscar M. Wahlang, ia i bah R. T. Rymbai, I. A. S. (Retd), Secretary, Meghalaya Legislative Assembly, bad ia kiwei de ki Rangbah ba ki la ia pyllait por ban pule lem ia kane ka Kot bad ki la ai mynsiem bad pynshlur ruh ba ngan nang bteng shuh shuh ia kane ka kam. Kumjuh ruh, nga pynpaw ia ka jingsngewnguh ia i bah Michel Lyngdoh bad ia i bah Donkupar Kharlukhi kiba la pyllait por ban dro pynitynnad ia ki dur ba ishongkun kiba don ha kane ka kot Khamtam, i bah E. M. Reade Syiem, i Dr H Bareh bad i bah R. T Rymbai ki la ai ruh katto katne ka jingkynthoh halor kane ka Kot bad kine hi kin ai shibun ki jingmyntoi ia nga bad ia ki nongpule kumjuh.

Nga ai ka jingkyrkhu kyrduh bad ka jingkitbok kitrwiang ia kitei ki Rangbah ba U Blei Trai Kynrad Un don ryngkat ha ka jingim jong ki bad ba kin nang ai mynsiem shuh shuh ia nga bad ia kiwei de ha kane ka kam ka ban pynroi pyasan ia ka thoh ka tar jong u Khasi.

Ngam lah ruh ban shu iaid lait khlem da pynpaw ia ka jingsngewnguh ia ka Sorkar Jylla, Ka Government of Meghalaya kaba la pynshlur bad bei katto katne ia ka bai lut bai sep ha ka ban pynmih pyrthei ia kane ka Kot.

Ngi pan map ruh na ki nongpule baieit ba hadien ba ngi la peit bniah ia ki proofs, lehse kin don hi katto katne ki jingbakla kum ha kaba spel dak, kaba pyniasoh ia ki ktien bad kiwei de. Ngi ngeit ba ha kawei pat ka sien shon ngin sa pyrshang ban pynbeit ia ki.

Nga ieh sa ha ki nongpule baieit ba kin ia ai mynsiem lem da kaba pule byrngia bad da puson ruh ia ine i jingpyrshang.

Mawri, Mylliem,
12 tarik u Rymphang (Feb.,)
1976,

Kitbor W. Nongrum

(ii) Ka sien shon haba ar (1981) :—

Ha kane ka sienshon ba mynta nga la pyrshang ban pynbeit ia ki katto katne ki jingbakla kiba don ha ka sienshon kaba nyngkong. Ha ka jingshisha, ia ka sienshon kaba ar nga la dei ban pynmih ha ki snem 1978—1979, hynrei na ki lad bym lah kiar ngam shym la lah ban leh kumta. Nga ngeit ba ki nongpule kin ym sngew ei-ei ia kane. Na ka liang ban bit ban biang ki nongpule babun balang nga la phah shon noh da ki dak kiba khamheh.

Nga buh ruh ia kawei ka jingkynthoh jong i bah B. Chedrack Jyrwa kaba ia dei halor kane ka kot ia kaba la sot na "U NONGSAIN HIMA" (Vol. 18 No. 30—14 tarik u Iaiong, 1976).

Mawrıe, Mylliem,
2 tarik, u Iaïong (April) 1981.

Kitbor W. Nongrum,
U Nongthoh.

KI JINGKYNTHOH

(a) Katto katne kyntien shaphang kane ka Kot.

Ki jingmih pyrthei jong ki kot Khasi mynta ki por ka sted shibun, hynrei, palat ia ka jingsted, ka don ruh ka kyrdan jong ki jingthoh. Ha ka liang ka prose, fiction bad kiwei kiwei ki jingthoh ki bym dei ki poetry ki nongthoh Khasi ki la nang pynmih ki jingthoh kiba kordor shibun bad kiba khraw ruh ha ka jingmut jingpyrkhat. Ha ka liang ka poetry ki Khasi ki la jam shakhmat bha bad don ki nongthoh poetry kiba lada la lah ban pynkylla ia ki poetry jong ki sha ka ktien phareng bad ha kiwei pat ki jaidbynriew kin ioh pule, kine ki nongthoh kin paw sha ka pyrthei ym tang ha Ri Khasi hynrei sha India bad sha ka pyrthei hi baroh kawei Kin long internationally known. Dei namar ba ka nongrim ia ka thoh ka tar u Khasi ka la par ha ki thied snam jong u ha ki poetry arlaiñ ki Phawar, bad na kane ka nongrim ka poetry Khasi ka iaid shaphrang bha. Ka jingthoh ha ki prose, fiction bad novel ka la sdang mynta ban bud bad iaid shaphrang bad ban ia kynjoh bad ka kyrdan kaba ka poetry ka don. La nud ban ong mynta ba kine ki rukom thoh prose etc. ki la poi ha kata ka kyrdan.

Dang shisnem shiteng mynta i Bah Kitbor Nongrum i la ai sha ngi ia ka Kot **Ka Pung Ka Jingieit** kaba pyni ia ka bor mutdur jong i kum u nongthoh shaphang ka jingieit ba ka trei ha ki dohnud samla ha ki rukom bapher bapher. Ha kane kaba i pynmih biang mynta kaba i ai kyrteng: **U Shanbor bad U Wadbor** i wanrah biang ia ka jingieit ha kawei pat ka dur. Ka jingiaieit u Shanbor ka long kaba iaid beit bad sngewtynnad haduh bakut. Ka long kaba ym don jingwoh jingthaiñ bad kaba da donburom. Ka jingiaieit u Wadbor ka da don ki maw jynthut kiba pynwit bad pynsmiej ia ngi ki nongpule bad ngi ia sngewlem ia u : tip kan jia aiu ? Hynrei hadien ki jingthut bad jingwit kiba ieng hapdeng u Wadbor bad i samla jong u i Wanpli ka jingkut ka long kaba sngewtynnad, la kumba ong u Shakespear :—"All's well that ends well" lane

kumba pynkut i Bah Frank M. Pugh ha kawei na ki poem jingieit kiba i la thoh bad i ong kumne :—

"Ia jngoh baroh, jingiathoh yn rai,
Iaroh, iaroh, iai iaroh khlemwai;
Khoh ia sniehdoh, diengshaiñdoh to shoh,
Tmoh buh ha khoh, iabam doh baroh"

I Bah Kitbor i long u romantic writer uba pynshong nongrim ia ki jingthoh jong i ha ka dur Khasi ka Khasi scene. U pyndonkam ruh da ki ktien kum ka 'jingiapoikha' haba bun mynta ngi ia ong 'shongkurim.' Ki rangbah Khasi ki ju kien shibun shaphang kane ka ktien 'poikha.' Kawei pat kaba i pyndonkam ka long ka ktien 'Ksiang'. Baroh kine ki long Khasi nylla.

Nalor ka bor pyrkhat, ka jinglah ban mutdur bad ka jingpeitthuh ia kiba don ha ka Ri, ha ki samla, ha ki ïing ki sem ha sor bad nongkyndong, bad, ba i pynwan ia ka ha ki jingiathuhkhana kiba sngewtynnad, i Bah Kitbor i don ruh ka biriaka humour kaba pynbang ia ki nongpule. Ka jingthoh ia u Bah Teilang ba u phoi ka ktik ia ki nongpule. Ka jingthoh shaphang ka trei smat trei sting u Wadbor haba u iohsngew ba u Shanbor u don jingmut shawei pat bad ba ym dei ia kaba u Wadbor u la lah iaieit lupa, kata ruh ka pynsammut ia ki nongpule.

Ngi ai khublei ia i Bah Kitbor na ka bynta kane ka kot bad ngi kyrmen skhem ba in dang iai sei shuh ia ki jingthoh ba sngewtynnad jong i kiba tei ia ki samla nongpule.

Dated
15th October, 1974.

E.M. Reade Sylem,
Head of the Khasi Department,
St. Edmund's College, Shillong.

—

Dr. H. Bareh,
READER,
Department of Continuing Education,
North-Eastern Hill University, Shillong.

Nailur, 27, 1975.

(b) KI 'TIEN LAMPHRANG

Ka Kot jong I Bah Kitbor ka long ka nonglam phrang ia kawei pat ka lyngkha jong ka thoh ka tar u paid Khasi Khara. Ki lyngkha ka jingthoh jingtar ki don shibun, hynrei ha ka liang ki khana ka juk mynta ban pyniahap bad ka longïing longsem, longshnong longthaw, longhima sima ka trei ka ktah bad kiwei kiwei ki phang, ngi dang duna shibun. Kane ka lyngkha ruh ka iarap shibun ban pynsngew ia ka long jingim kaba shu per ha sla, kaba khlem don tynrai ne nongrim ba biang la ka ia dei bad ka saiñ hima ne ka longbriew manbriew, ka imlang sahlang ne ka longing longsem bad kiwei kiwei. Kane ka kot haba pyrkhat duriap bha, ka pyni ia ka jingitynnad ka longïing longsem jong katto katne ki ïing kiba dang bat ia ka tynrai ka tipbriew manbriew, ka tip Blei tieng Blei bad ka nia ka jutang kaba biang. Kane ka jinglong ka dangim bad suh sieng thiang hangne hangtai ha ka rukom Khasi nylla.

Ha ka rukom pyrkhat u Khasi, I Bah Kitbor I pynpaw madan ia ka bor jong ka jingieit kaba teh syrdoh lang ia ka longïing longsem, hynrei ka pyniakhlad ruh ia u khun phrangsngi bad khun shynrang ka ïing na la ki kmie ki kpa. Kumba, u nongthoh u la pyni, ka jingieit ka ialam sha ka longïing longsem bad ka jingkit khlieh kaba khraw. Kumta ym dei ban ialehkai ia ka kam shongkurim. Dei ban da ioh ka jingmynjur ba pura na hai oh arliang. Nga iohi ruh ia ki jingeh kiba mih ha ka longkha longman kumba ka paw ha ka jingsngewéh ka Rupamon ban sah ban shong ha ïing ki kiaw ki kthaw bad ba u Shanbor tang namar ba kam juh ban sah slem hapoh ka rympei ïing jong ki bad ba u la dei namar jong ka ban sah tang lai sngi wat la u dei ban sah shitaiew.

Ka novel ka long kaba kordor, namar ka pynpaw madan ia ki briew bapher ka jinglong jingim, longïing longsem bad ka rukom pyrkhat bapher. Ka long kum ka dongmusa ban pynshai ia ki lynti iaid u briew bad hangno ka riat ka ram, hangno

ka thiep ka at bad hangno pat ka don ka lynti ba beit bad bajlih. Kumta ha ka novel ngi iohi kumno ki iapher ki briew uwei na uwei pat bad kumno ruh ki iadei ha ki khep ki khep, uno uba lyngkar, awria bad uba mutlop bad uno pat uba hok, uba donburom bad uba kynsai bad uno pat u briew uba bha u ngat ha ka ruh bad kylla lyngkar bad hateng pat kumno uba lyngkar u kylla bha.

I Bah Kitbor i la buddien bha ia ka rukom im u Khasi ha Sor bad ha Nongkyndong. Ki College bad ki rukom hikai ha Sor ki biang ban pynbit ia u briew uba minot, kumjuh kum u nongkyndong uba pynbit bad duriap ka rep ka riang u manbha. Kaba donkam eh ha kine ki rukom jingthoh ka long ba ki nongthoh novel ki dei ban tih bha ia ki tynrai jinglong jingim u Khasi ha ka longbriew manbriew, ki saiñ hima, ka longshnong longthaw, ka pyrkhat pyrdaiñ, ka trei ka ktah bad kumno kine baroh ki la iap bad tlot bor da ki bor kiba la ktah bad pyntroiñ ia ka long rynieng bad longmynsiem kumba ka paw ha ka jinglong mynta. Kum kine ki jingkylla, lada y i jin pynwan ha ki dur ka novel, kin pynmyntoi shibun ia ka Ri.

Ka novel ka long ka bor kaba pynkylla ia ka rukom saiñ hima, ka synshar khadar, ka aiñ ka kanun bad ka trei ka ktah. U Charles Dicken, kum ban shu shim nuksa na ka novel phareng, lyngba ki novel jong u, u la long u sangot bad u nongkyntu ban pynshai haduh katno ka jingbynta kyrdan ka la pynjot ia ka Ri lyngba ki novel ba donbor. Ki nongthoh ki kyrsiew ia ki briew ban pyrkhat bad pynkylla wat ia ka Riti ka Ri ban bret ia kaba sniew bad pynsah dien, ban pynneh ia kaba bha, bad lada donkam, ban pynthymmai ia ki bynta badei. Don shibun ki novel kiba la trei donbor ban pynkylla ia ki riti ki niam bad rukom trei ban pynbha ia ka longiing lonnsem bad longbriew manbriew. Wei la mih u sangot, la dei ban lum ia ka Dorbar Dorsha, bad wei haba la don ka dorbar, dei ban mih ruh ka rai.

Pynban ha kane ka Ri ki 30 Syiem, ngi shem ba ngi dang lung shibun eh ha ka liang ki novel. Ngi shem ba ki kot ki dang duna bad kaba ngi la lum la thir lyngba ki nongthoh, ka long kaba tang shi troh bad dang don shibun ka dew-shrah ba ngi dei ban trud. Nga nut ban ong ba kat ka Ri jong ngi

bad ka tynrai jong kaba rim bad ka jinglong jong kaba mynta. ngin jin da la lah ban kynthup shibun kiei kiei kiba phylla bad ba khraw ha la ki jong ki bynta bad ki bhah. Ngi dei ban wad ia u symbai na ka mynnor bad bet ha ki 'per sara jong kane ka pateng, khnang ba kata ka mynsiem kan kyan ha kane ka pateng. Ki phawar bad poetri. ki puriskam bad purinam kim per biang bad kumjuh ngi donkam, lyngba ki novel, ban kyrsiew ia ka mynsiem jong kane ka pateng.

Ka kot I Bah Kitbor, ngi kyrmen kan long ka jingpyrsad mynsiem ia kiwei ki nongthoh ban buddien ia ka rukom im u Khasi hyndai. mynta bad lawei. Hangne ngi lap kumno i la lah ban pynbiang ia ka saiñ pyrkhat pyrdaiñ ba kan ia hap bad ka jingim u Khasi bad longshnong longthaw. Nga shem ba ka kot jong i, **Ka Pung Ka Jingieit,** ka ktik khamtam haba ia dei ban dkhat ia ka jingieit ki arngut shipara. Kawei pat ka long ba ngim bit ban shu bud tynneng than ia ka rukom thoh novel jong kiwei ki jaitbynriew lane ia ki rukom kiba paw na ka Cinema, wat la ka long ka atiar ba pynbha ne pynsniew, kumba ka paw kumno ka la ktah ia ki samla jong ngi. U Khasi u don la ka tynrai bad ia kata, ngi dei ban phikir, ba kan suh thied ha ka pateng mynta. Kawei pat ka long ba ngi dei ban pyndonkam ia ki kyntien Khasi nylla ba ka jingtrei kan long kaba i don maiñ bad khia thew. Kane ka dei ban ia hap bad ka thoh novel bad kiwei de ki jingthoh.

Ki don ki bynta ba paw ba I Bah Kitbor i la seng ia ki lynnong bapher na ka jingshem lade jong i, kaba iarap ban pynphuh ia ka saiñ pyrkhat jong i. I long ruh uba ieit la ka tynrai Khasi ban buddien ia ka longbriew ka akor bad ka buit jong u longshuwa manshuwa.

Nga ai khublei ia i bad nga kwah ba in pynmih shuh shuh ki kot ba don ka bor bad jingsneng ban iarap ia ka Ri ban kiew shaphrang.

Hamlet Bareh

(K) SHI KYNTIEN IA KANE KA KOT :

Nga sngewtynnad shibun ban pule ia ka khana **U Shanbor bad U Wadbor.** Ka pynbyrngia bad ka aijingmut ruh artad ia ka rukom im babha bad ka sap long briew man briew nylla u khun Khasi Khara. Ka iathuh ia ka jingiaieit samla nylla na kut shadem jong u Shanbor, bad ka Rupamon, bad ka jong u Wadbor bad ka Wanpli. Kaba nyngkong ka tuid jai shi sut, kaba ar pat ka iaid lyngba ki jingpynwit bad ki jingeh, hynrei baroh ar, namar ka jingshida jong ki, ki ialam ia ki sha ki jingkyrkhu jong ka jingpoikha hok kaba tip duk tip suk, tip briew tip blei. Ka iathuh ruh ia ka jingieit jong ki kmie ki kpa ia la ki khun. Namar jong ki, ki kloi ban jaw syep ka met, wat ban jaw snam ka dohnud, tangba kin suk kin saiñ, tangba kin longmiat longbha, ha ka jingim jong ki. Ka pyni ruh kumno ba ki khun binong bishon ba ngeit sneng ia ki kmie ki kpa ba ki long ki kpieng ksiar bad symboh paila ha shadem jong ki kmie ki kpa. Ia ka kot la thoh ha ki kyntien kiba ia hap kat kum ki pud ki phang ha ka sur iathuh khana u khun Khasi pateng la pateng.

Kane ka dei ka kot kaba ar ba une u nongthoh u la thoh. Nga ai khublei ia u namar kine ki jingpyrshang ba khraw jong u ban pynsan ia ka Khasi literature na ka liang ka "Social novel" kaba bsa ia kiba hadien ban thoh ia ka "Social history" jong u khun Khasi kaba iadei bad ka juk mynta. Ha kane ka kot u la pyni kumno ba ki samla shongskul kiba tipbriew na ki ling baduk basuk ki kiew kyrdan haba ki long kiba peit ngor bad kit khia ban leit trei mynsngi, bad leit pule ha ki skul ki college mynmiet. Nga ngeit kane khlem pep kan ktah ia ki jingmut jingpyrkhat jong ki samla nongpule kumjuh ruh ia ka jong ki kmie ki kpa ban nang ia kynjoh ba ka jaid bynriew kan nangroi nangkiew.

Dated : Shillong,
the 11th Feb. 1976.

R. Tokin Roy Rymbai.

(d) *La sot na "U Nongsain Hima" (Vol. 18, No. 30— 14 tarik u Iaiong, 1976)*

Ka Jingkynthoh halor ka Kot 'U Shanbor bad U Wadbor' Ba la thoh Da U Bah K. W. Nongrum.

—Da u Bah B. Chedrack Jyrwa, Shillong College, Shillong.

U Bah Kitbor W. Nongrum hadien ba u la pynmih ia kawei ka khana thymmai kaba u ai kyrteng **Ka Pung ka Jingieit,** u la sei madan pat sa kawei ka khana thymmai kaba bud ryngkhi ia ka kaba u ai kyrteng **U Shanbor bad u Wadbor**. Haba pule ia kane ka khana ngi shem ba u la wanrah ia ka jingiadei bajan eh hapdeng ka shnong jong u Shanbor bad ka Sor Shillong lyngba ka kali u Bah Teilang. Shaphang ka jingiaid ki jingjia ha kane ka khana u la pynwandur bha kum ha ka rukom ka jingpyni baioskub ha kaba um shym la pynbtai ia ki nongpule. Bad lyngba ka jingim u Shanbor bad Wadbor kiba long ki Kongbah jong kane ka khana u la sei ia ka jinghikai ia ki khun samla ba kim dei. ban pynsyrwa ei ia ka por ba kordor lada ki kwah ban long ei ei ha kawei ka sngi, kumba leh u Shanbor. Kumjuh ruh haba ngi phai sha ka liang u Wadbor ngim lah khlem da iaroh ia ka lynti kaba u jied ha kaba um shym la pynshong lyngngeit ialade ban pule tang ban ioh kam sorkar, hynrei u la pashat ia la ka nusip ha kaba pynheh ia la ka trei ka ktah haduh ba un da longbriew bad ioh ia ka jingshaniah na kita kiba pynshong sator ia la ka jingshaniah ha u mynshuwa khamtam kito kiba kyrkieh eh ban ioh kheitsoh haba u dang u dang lung ruh.

Teng teng pat ngi shah ialam bakla da ki kyrteng kiba u jer ha kane ka khana, ba u Wadbor ha ka jingmutdur jong ngi sngew kumba un ia knieh wat ia ka long rangbah ha iing ne na la u hymmen, pynban u long uba kohnguh sneng bad u long da khongpong ia la ka kyrteng. La katta ruh kata kam lah ban pynjngut ia ka bynta kaba u shim ha kane ka khana.

Ki bynta kiba u phiah ki long kiba lyngkot lyngkot kiba kynthup haduh Arphew tylli ki bynta ha ki phra phew phra sla, pynban ka jingiaid ka khana ka tuid kum ka wah kaba teng teng ka iaid beit, teng teng ka hap khun kyllaiñ, teng teng ka kylla tyrthup ha ki lat lat bah, nangta ka noh lyngba ki kshaid phai rymphai haduh ba kan da poi sha ki thwei bah. U nongthoh u la pyrshang ruh ban pynpaw ia ka long ïing long sem Khasi ba paka nylla lyngba ki jingjia bapher bapher la ka long ha Nongkyndong ne ha Sor, ki ktien kiba u buh ki long kiba u la thew u la woh bad kiba u la dok bha, la teng teng ki jan liat kum ban ong keiñ noh katto, hynrei u pyndkut hi tbak bad ka buh ia ngi ha ka lyngngoh dheng la u mut aïu da kita khamtam ia ka jingsahkut kali ha lynti Sohra kaba la jan pynjngut ia ka khana hi baroh kawei, hynrei u la tyngkan jlang haduh ba kin da poi suk sha la ïing khlem shah shukor ha ka Lei shoh jingieit ruma.

Ka khana hi ka kut ka wai ha ka biria kaba shoh umshit bha, bad ki Suhsat kiba thaiñ kim da lah eh ban khum ia ki kjat u Shanbor bad u Wadbor shwa ba kin shimti ia ka jinglong rangbah ba shisha. Kawei pat la u Bah Kitbor um nud ban phla ia ki kyrteng jong ki shnong ne ki jaka kiba ki nongiashim bynta ki shong, pynban na ka jingleit kai shnong u Shanbor da ka kali bad ki lyngkha i kpa u Shanbor kiba don harud surok, ki la pynsuba ia ngi ba kim shym pajih than na sor, lehse tang ha Mawphlang ne ha Mylliem. La katta ruh ngim dei ban khun jubor ia ki thied jingmut jingpyrkhat jong u nongthoh ban pynkohnguh ia u sha ka jingmutdur jong ngi ioh ngi knieh noh ia ka mon ba laitluid kaba ju don ha ki nongthoh. Kan bha ba ngin shu ong tang katne, ba kan bha lada u nongthoh u da kdew ne jer kyrteng ia kano kano ka shnong ne ka jaka shong u Kongbah ne ka Kongthei jong ka khana bad iehnoh pat ha ki nongpule ban mutdur hi ia kano kano ka iing katba ki mon ne sngew iahap.

Shaphang ka jingpynbun than eh ia ki kyrteng jong ki jingiashim bynta ka pynkynrum kynram ia ki nongpule. Kawei pat ka jingkren tohmet eh ia i kmie ne i

kpa da ki ktien 'Ka' 'U' kam da sawa sngewtynnad ha ka akor u Khasi kaba ngi shait ong, i kmie ne i kpa u Shanbor ne i kmie Ka Rupa ha ka jaka u Bah Teilang, ka Kong Aiti bad kumta ter ter.

Te ha ka jingshisha ngam da donkam ban da byrshem ei ei shuh nalor ba u nongthoh u la tai sani, u la tih bad thir shitom ban pynwan dur ia kane ka khana, hynrei tang ban ong khublei shibun eh ia ka jingminot, kaba ka bainong jong kata la kam long kaba mynta mynta ruh, khlem artatien kan sa siew dep ha kawei pat ka por.

U Shanbor bad u Wadbor

KI JINGKDEW

KI NONGIASHIM BYNTA HA KA JINGIATHUHKHANA

U Bah Donbok ... U nongrep ha Nongkyndong.
Ka Kong Aitilin ... Ka tnga u bah Donbok.
U Shanbor ... U khun rangbah u bah Donbok
U Wadbor ... U para u Shanbor.
U Bah Pynshai ... U riewspah ha kawei ka dong ha sor Shillong.
Ka Rupamon ... Ka pyrsa u bah Pynshai.
U Bah Teilang U Rangbah-shnong ha Nongkyndong
Ka Wanpli ... Ka khun marwei u bah Teilang.
U Babu Lamshuwa... U nonghikai ha Nongkyndong.
Bad kiwei de.

KA BYNTA : I.

I. KA JINGLEIT PULE U SHANBOR SHA SHILLONG.

TANG kynih u 'iar-nyngkong, ka ïing u bah Donbok ka la mih tdem. Baroh shi-ïing ki la ïabunkam ha ka shet ka tiew, ka pynkhreh ka pynkhrum ia ka jingleit pule u Shanbor sha Sor Shillong hadien ba u la pyndep ia ka Matrik.

Shiteng kynta shuwa ba kan mih ka sngi, bad dei ynda ki la iadep dihsha, u kpa bad ka kmie jong u Shanbor ki la duwai phirat ia u shuwa ba un mih na ïing ban leit sha Sor. Hadien, bud sa ka sneng ka kraw, kumno ba un leh tipsngi tipnong haba u jngai na kiba ha ïing. Kumjuh ruh, u dei ban minot tyngeh ha ka jingpule khnang ba un wanrah ia ka nam bad ka burom ialade, ia ka ïing ka sem bad ia ka shnong hi

"Mei Pa, lada nga don hangno hangno, ngan ym klet ia ki jingduwai jong phi. Ngan kynmaw ban duwai ha U Blei Trai Kynrad ba Un pile ia ka lad ka lynti kaba bha ïa ka ïing ka sem jong ngi baroh kawei. Ka jingkyrkhu ka jong U kan wanrah ia ka jingjop jong nga bad ka ïing ka sem. Un ai ha ngi ruh ia ka jingsuk bad ka jingkoit jingkhiah."

"Khun rangbah jong nga," la ong ka kmie bad ka pynñiad artat ia ki ummat jong u, "phi long maphi u khlur baphyrnai u ban lam lynti ia ngi lashai la shisngi. Khie leit suk khun ...... "

"Pa.... ," u la phai sha u kpa, "ngan kynmaw ban bat kyndong ia ka jingsneng jingkraw ba phi la ai ha nga. Ngan ialeh katba lah ban ri ia ka burom bad ka akor. Ka nam bad ka ...

dan ba ngan ioh kan long da ka jingminot bad jingkitkhia jong nga, rynskat bad ki jingiarap U Blei Trai Kynrad." U Shanbor u la kdup sa ia i para khadduh.

"Shanbor! khun baieit," la phai ktien pat u kpa, "kynmaw haba phi don sha jngai na ngi, sngew kumba phi don marjan. Pynpalei ia ka jingmut jingpyrkhat bad kynmaw ia ka jingsneng jingkraw jong ngi W..t lada ngin pynlut katno katno na ka by nta jong phi, ka jingleh tip-briew jong phi kan sa siew kylliang ii ngi To ai ba ka jingangnud jong ngi kan ym rngat noh........."

Ha ka por hynriew shiteng mynstep, ki la iapoi ha ka jaka kiew kali. U Babu Lamshuwa uba dei ban leit lang bad u Shanbor u la poi kham hadien. Katto katne minit ka kali ka ban leit sha Shillong ka la wan poi. Kumne, u kpa bad u para ki la ai khublei leit suk ia u Shanbor bad ia u Babu Lam.

Ha kata kajuh hi ka sngi, u Shanbor bad u Babu Lam ki la lapoi ha Sor. Dei haduh ka por janmiet ba ki la poi ha ka iing shongwai ba la pynbeit lypa ba un sah u Shanbor. Kumjuh ruh, ki la thied ki tiar ki tar ki ban biang ia u ba un shong ha kata ka iing, hynrei ia ka bam ka dih ha kata ka sngi ki la shu iabam na ki dukan.

Ha ka sngi kaba bud, u Babu Lam u la leit pynrung ia u Shanbor ha kawei ka skul-bah (College) kaba ha Shillong. Kum lashai ka sngi, u Babu Lam u la leit phai pat sha la shnong bad leit rah khubor artad sha kiba ha iing u Shanbor.

Shi taiew lynter haba u la sah hapdeng kata ka Sor baiar, ka jingmut jingpyrkhat jong u Shanbor ka la her tang sha iing. Khamtam ha

ka por mynmiet shuwa ba un thiah, katno u sngewblaw haba u don marwei. Laitnoh ha ka por mynsngi, um da kynmaw eh namar ba u pynlut por ha klas bad ka jingpule ne bad ki paralok.

Ki sngi bad ki ia ki la nang iaid sted, ma u ruh ha ka jingpule u la nang minot. Kumne tang lait na klas sha la iing u leit bran bran ban trei ki kam iing kam sem bad nangta sa ka pule kot pule sla.

Katno lei lei u kpa, ka kmie bad ki para ki hun ka mynsiem haba ki la ioh jingtip lyngba ka shitbi ba u Shanbor u don hapdeng ka jingkoit jingkhiah bad ruh ha ka jingminot jong u ha ka jingpule. Hoioid, wat la u don tang marwei jngai na ki, hynrei u sngew pat kumba kine ki iadon hajan da kaba u kynmaw ia ki ingsneng bad ka jingpyni jong ki. U ju mutdur barobor ia ka jingtrei shitom jong ki haba ki tur ia u slap ka lyer, ia ka shit ka syang Kumta, kine hi ki ju kyrsiew ia ka jingmut jingpyrkhat jong u. kumno ba ialade ruh un pynshitom ha ka jingpule khnang ban pynhun ia ka jingangnud jong ka kmie u kpa

Hadien shisnem ba u la pule ha kata ka skul-bah, ka jingmut jingpyrkhat ha u ka la wan kumno ban iarap ialade bad kumjuh ruh ia ka iing ka sem. Haba u la pyrkhat sani bha, u shem ba kan long kaba eh shibun ia ki ba kin dang kyrshan ia u haduh ba un da pyndep ia kata ka jingpule kaba sa haduh lai-snem.

Kumta ka la pynlong ia u ban wad noh da kawei ka lad, kata ban leit trei kam noh mynsngi bad ban bteng biang ia ka jingpule mynmiet.

Ka rta jong u ruh ka la biang ban rung kam Sorkar.

Kumba u long u nongshongskul ba kham proh bad wan sha khmat ha ki eksamin, kumta ka la long ruh kaba kloi ia u ba un ioh kam.

Hadien shibnai ba u la ioh kam ha kawei ka ophis, u la leit mardor sha la shnong ban leit rah khubor.

Ki kmie ki kpa jong u ki la shu iamynjur lang ia kaei kaba u khun rangbah u la shem lad shem lynti. Khamtam, haba u la pyni ia ka jinglut jingsep jong ka jingshongskul bad ruh ban ai jingiarap ia ki ha ka por kaba tan.

Hadien ba u la sah katto katne sngi bad ki, u la leit phai biang sha Sor.

II. U SHANBOR HADIEN BA U LA TREI-KAM

Ki sngi ki ia ki la iaid sted haduh katta. Wat la u Shanbor um ju kloi por ban leit mih sha la shnong ha ka ba don ka kmie u kpa bad ki para, hynrei um ju klet ban pyntip ba u ju kynmaw ia ki. Kumjuh ruh, ma ki ki ju pyntip kylliang ia u. Katno tam lei lei ka kmie bad u kpa ki sngewkmen bad hun ka mynsiem haba ki ioh jingiarap pisa teng teng na la u khun rangbah. Ma u kumjuh u sngewkmen ka mynsiem haba u ioh jingtip na ki ba ki iashait iakhlaiñ bha bad ki iabit iabiang ha ka trei ka ktah. U ju kynmaw ban duwai ha U Blei Trai Nongbuh ba Un nang kyrkhu ia ka iing ka sem jong u. Um ju klet ruh ia ki por ba u dang khynnah, ba ka kmie bad u kpa ki trei shitom haduh kattakatta ban pyndap pynbiang ha ka bam ka dih,

ka jaiñ ka nep, bad ba ki khun kin ioh jingnang jingstad. Teng teng u sngew ialade kumba u phohsniew haba u poi kynmaw ia kito ki por ba la leit.

Haba u leit sha shnong teng teng, um ju suk khlem da rah ne thied ei-ei ia kiba ha ring, kum ki jaiñphong, ki tiar ki tar ba donkam bad kiwei de

Ka jingangnud jong u ka long ruh ba u dei ban pynhun ia kiba ha ring ha sem ha ka ban pyndep ia ka jingpule. U ju pynshitom ialade ha kaba peit kham miet ne khie dang step na ka bynta ban pynleit por ha ka jingpule. Dei kane ka jingtrei shitom kaba la wallam ia ka burom jong u ban wan shakhmat ha ka jingpule.

Kumne u la pynlut lai-snem ha Sor. Mynta ka sah sa tang ka snem kaba s w kaba un pyndep ia ka jingpule kaba don ha kata ka skul bah.

Hadien lai snem tam ba u Shanbor u la sah ha Sor, ka sniehdoh ka la nanglung nanglung ryngkat bad ka riam ka beit kaba la pynkylla dur ia u na u samla nongkyndong sha u samla Sor.

U Shanbor ym tang ba u minot ha ka jingpule, hynrei u long ruh uba kitkhia ha ka kam kaba u la shimti. Ia kaba u dei ban leh noh um ju kham mlien buhteng. U ieit ia la kiba iatrei lang kum shi-ring, ñiar ba ma u ne kiwei kin iadon kano kano ka jingiapher jingmut hapdeng jong ki.

Ym dei tang ha ka kam ba u trei, hynrei ha ka dong ba u sah, ki para ba iasah lang ki da iapyrto ia ka jinglong jong u 'Ki tymmen ki kro, ki samla samhoi ne wat ki khynnah rit kim ju

ïaid lait na u khlem da kren da ka khmat ba phuh samrkhie haba ki iakynduh. Imat lymda um pyni ia ki daw bym lah kiar, un ym lah lait ha ka ban iakit kam shnong kam thaw ruh.

Wat la katta, đon hi katto katne kiba da ka mynsiem sngewieit ia u ki ju iawan thlia ba un iarap pynleh ia kane ia katai. Ma u uba don ka mynsiem basngur bad jynsur um ju kham kyntait ne kyrngah ia kaba u lah ban iarap. Dei kum ha kine kiei kiei ba ka la pynlong ia u ban iadei lok bad kiba duk basuk ne kiba don baem.

Napdeng kine la don uwei uba kham iajan eh bad u ha ka jingiadei lok. Une u dei u bah Pynshai, uwei na ki bariewspah ha kata ka shnong. Une u rangbah u sah kham pajih na ka ïing jong u bad u trei ha ka kam la jong.

Wat la ki la ia ithuh ïthaw bad iadei kam hapdeng jong ki, hynrei tang u bah Pynshai u la ju wan kiew ha ïing u Shanbor. Katba u Shanbör um pat ju kloi leit kiew shisien ruh ha ïing jong u bah Pynshai, wat la u ju iawer ba un wankai lem teng-teng. Pynban u la shu ïai kular ba un sa leit ha kawei pat ka por. Sa kawei pat haba ki iakynduh haba leit ba wan kim ju kloi por ha ka ban iapurkhana ia la kiba ha ïing ha sem.

KA BYNTA : 2.

I. KA JINGLEIT BANYNGKONG U SHANBOR HA IING U BAH PYNSHAI

Ka la long ha ka Sngi-Saitjaiñ hapdeng ka por lai bad saw baje janmiet ba u Shanbor u sa mih na la ïing. U la poi hajan phyllaw-ïing u

bah Pynshai ban leit ai ia ki jingtrei bakyrkieh ba u phah iarap. Shuwa ba un plie ia ka phalor, ka la wan ka jingsngewlehraiñ ha u ban rung shapoh. Jait ba u la poi haduh hangta, da ka jingbym banse u la rung la ka rung. Ha kata ka phyllaw-ïing baïar la pynitynnad da ki syntiew ki skud, ki diengrit har rukom.

Katba u dang ïaid kumne ha ita i lynti-rit kaba lam sha ïing, har rukom ki syntiew baphuh ltynnad ki pynkhih bad nguh la ki khlieh da ka jingbeh ka lyer hir-hir. Kumjuh ruh ki 'tiewdieng ki pynher jingiwbih sha u. Hadien ba u la ñiad ia la ki juti ha ka jingñiadkjat, u la rung hapoh baranda. U la shem ba ym don manomano hangta hajan bad ka ïing ka plie rynghang. U la shu khñiot ïa ka baje khot briew kaba da ka elektrik. Mar kumta hi la wan mih ka nongtrei ïing.

"Kong i bah i don ha ïing ?" u la kylli na kata ka briew.

"Em phi bah, im pat wan te," ka la jubab ka nongtrei. U la pyrkhat shiphang bad ong, "Te namar ba nga kham kyrkieh," u da sei artad ia kawei ka kot na ka pla sopti jrong. "Sngewbha sa pyn ai ia kane, ha i bah. Sngewbha sa ai noh i tang mar ïapoi shibit namar ba ka dei ka kot kaba kyrkieh."

"Kata te, ale ai hi maphi ha i kong Thei," la phai ktien pat ka nongtrei.

"I ei ita ?" u la kylli.

"I pyrsa jong i," ka la ïathuh bad ka da ïalam artad shadien-ïing ba ka don ka Rupamon.

Kumba kyndit, ka Rupamon ka la phaidien na kaba saitjaiñ. Ka khmat jong ka ka iphuh,

ki ngab ki phyrnai bad u ñiuhkhlieh ka pynnoh rymphai namar ba ka dang shu dep sum. Nangta ka la ieng kynsan bad ki kti ba bit sboh sabon.

"Kong Thei, ine i bah i wan donkam ïa i Mama," la ong ka nongtrei bad ka la rung noh shapoh ïing.

Shipor, u Shanbor bad ka Rupamon ki la shu ïapeit lynngngoh iwei-ïa iwei. U Shanbor u la nguid umbiah bad u la ong: "Nga wan ban ïakynduh ia i bah Pynshai te .. . kong. Tharai i dang slem mo ban wan?"

"Ngam da tip phi katno por in wan," la ong ka Rupamon, "Phi donkam aiu bah?"

"Haba im don kumne te " u la phai ktien bad u la ai artad ia kata ka kot, ' Sngewbha seh sa pynai lem maphi ha i ia kane ka kot."

Ka Rupamon kam sngewnang ong ei ei shuh bad ka la shu ñiad malu mala ia ki kti ha ka 'aiñ kyrshah bad shim artad ia kata ka kot. U Shanbor pat u la leit la ka leit khlem kren ei ei shuh. Ynda u la ïaid katto katne sha khmat, kumno re-kumno u la kynmaw biang ba kata ka kot ka dei kaba kyrkieh, kawei ruh u sngewkhlemakor ba u khlem da kynjoh ktien ban leit noh. Kumta u la wan phai biang bad u ong, "Oh! nga la klet ong ia phi," u da trud khlieh bad wiat samrkhie artad :—"Kato ka ko kaba nga ai myntan ka dei kaba kyrkieh ho. Te sngewbha seh sa pynai noh i tang mar ïapoi."

Hangta ka la pynkhih muiñ ïa ka shyntur bad ong, "To bah ngan sa ai."

"To kata, ngan leit noh ho," u la ong

"To khie bah," ka la phai ktien.

U la phaidien na ka bad ïaid la ka lynti.

II. KA JINGÏAKYNDUH U SHANBOR IA U BAH PYNSHAI

Ka long ka sien kaba nyngkong ia u Shanbor ban tip ba kata ka samla ba u dang ïakynduh ha kata ka janmiet ka dei pynban ka pyrsa u bah Pynshai. Katba ki kjat ki dang lam sha ïing, ka jingmut jingpyrkhat jong u ka shoh ha ka ban mutdur ia kata ka jingleit jong u sha ïing u bah Pynshai. Hynrei, haba u la poi ha ïing, kita kiei kiei ki jah noh na ki jingpyrkhat, namar ba u dang bunkam ha kaba pule kot bad khreh ban leit klas. Hamar ba u dang khang tala ïa ka jingkhang-bah, la wan kynsan u bah Pynshai da ka kali.

U bah Pynshai u la hiar khru-khru na ka kali ban kren ia u Shanbor.

"Kumno bah Shan, phi la ïoh pynleh kato ka .. ...." la kynjoh ktien u bah Pynshai.

"Nga nang mut ba phin wan shim kham hynne," la phai ktien u Shanbor. "Nga la leit ai sha ïing jong phi namar ba phi la ong kumto, ba kaba kyrkieh. Kawei ruh ïoh phim ïakynduh ia nga ba ngan leit klas. Sa da peit sa maphi, tip ka la biang ne kumne?"

"O ! kata te ka la nang bha shibun eh keiñ." la ong pat u bah Pynshai, "tangba phi la shitom pat maphi"

"Kan lei ka, sa nangne hangtai ruh" la ban ktien u Shanbor.

"Mynta........ shaei phi khreh leit kumne?" la kylli pat u bah Pynshai.

"Ngan leit klas noh, phi bah," u la peit por artad—"Mynta la san-shiteng."

"Te, ale kiew, ngan leit pynon ma nga," la tyrwa u bah Pynshai.

"Em ngam lei-lei nga dang lap hi, ieh ngan iaid da ka kjat," la jubab u Shanbor.

"To kiew phi" u la pynbor bad plie artad ia ka jingkhang kali.

U Shanbor u la rung hapoh bad u la ong— "Kata te, nga la pynshitom sa ma nga ia phi."

"Lada shitom ia nga ia phi kan lei ka, ia kiwei pynbon te ... " la kren iynsur mynsiem u bah Pynshai.

Kumne katba ka kali ka dang iaid shakhmat, ma ki ruh ki la iakren ia kane ia katai.

"Mano ba don ha iing jong ngi mynhynne ba phi leit ai ia kato ka kot?" la kylli u bah Pynshai.

"Tip ho, nga shu ai la ka ai ha ito i kynthei iba dang saitjaiñ shadien iing," la phai ktien u Shanbor.

"Kato ka nongtrei, nga tharai?" la phai ktien u bah Pynshai.

"Em phi," la jubab u Shanbor, "ito i nongtrei keiñ i la leit iulam ia nga ha ita iba nga ong. Nga tharai i pyrsa jong phi ne kumno?"

"Oh! shisha, phim pat ithuh mo ia i, i dei i Rupamon keiñ," u la iathuh ha u Shanbor. "Nga la ri la sumar ia i naduh ba i dang rit hadien ba ki kmie ki kpa ki la iap noh."

Sykhek ! U bah Pynshai u la pynieng ia ka kali ynda la poi ha kata ka skul-bah ba u pule u Shanbor. Kumne, katba ka por ban rung leit klas ka dang shah, u Shanbor u la bteng biang ia ka jingiakren.

"Phi pat katno ngut ki khun, bah? la kylli

u Shanbor.

"Mano, manga!" u la rkhie artad, "tang leit ïing briew ruh ngam pat leit!"

"Shisha seh?" la kylli artatien u Shanbor.

"Nga nang mut ka dei ka ïing ki khun jong phi."

"Em phi! ka dei ka ïingkur," la batai u bah Pynshai. "Ngi ruh ngi ïadon tang arngut shipara. Ma nga bad i kmie i Rupa. Mynta haba im don shuh ma i, ka la long ka jong i Rupa."

"Oh phi ong kumta", la phai ktien u Shanbor bad u da ai kwai artad shi kyntien ia u bah Pynshai.

Ha kata ka por ba u dang ia myllen ha ka jingiakren, ka baje ban leit klas ka la tied. Kumba kyndit u Shanbor u la shim ia ka kot ha kti bad ......

"Kata phin leit klas noh?" la ong u bah Pynshai.

"Hoioid bah, khublei shibun, nga la pynshitom ia phi. Te to kata, ngin sa ïakynduh pat........" la phai ktien u Shanbor bad u la mih artad na ka kali.

"Khie ho bah Shan!" la ong u bah Pynshai bad u la pynphai noh ia ka kali ban leit sha ïing.

III. KA JINGIAKREN U BAH PYNSHAI BAD KA PYRSA

Katba u bah Pynshai u dang don ha lynti ban leit phai sha la ïing, ka jingmut jingpyrkhat ka la leit shaphang u Shanbor. Haba u pynwandur ia ka jinglong babha ka jong u Shanbor, um lah khlem da kren wei briew, tip i kong thei i

ia ai sha ai dud ne em—nga la kum klet kylli shisha na i. To kam pher ngan sa khot kyrpang ha kawei pat ka sngi namar........" Ym slem hadien kata u la poi ha phalor ïing. U la pynrung ia ka kali ha ka jaka set bad u la rung ïalade shapoh ïing.

Hadien ba u la dep bu'li jaiñphong u la leit beit sha kamra shet-ja. Ka pyrsa jong u ka la ai ia kata ka kot ba la wanrah u Shanbor. Kumne katba ka um-sum ka dang don ha ding, u bah Pynshai u la ïashongkai myllen bad la ka pyrsa. Ha kajuh ka por ka Rupamon ka la pyntheh sha artad ia la u kñi.

"Kong Thei, i bah Shan i wan marwei hynne?" u la sdang kylli.

"Mano, mama?"

"I bah Shanbor te! ito iba wanrah ia kane ka kot" u la ban ktien biang.

"Oh! Hoioid, i la wan marwei phi mama," ka la ong

"Phi la da ai sha haba kumta?" u la kylli biang.

"Em phi, tip seh haba i khlem da rung wat tang hapoh ïing," ka la ïathuh.

"Wa! ine i kong Thei te!" u la pynsngewthuh ha ka. "Ito te i dei i briew iba ju larap kam bha ia nga."

"Tip seh mama, haba phi khlem da ong lypa........." ka la ban ktien.

"Nga nangmut phi ïthuh ia i," u la phai ktien, "i dei i bah Shanbor keiñ."

"Nga shu ithuh khmat Teng teng nga ju ïakynduh ha ka por ba nga dang leit klas," ka la ong, "i sah pat shano?"

"I sah hangtai hajan Ladbah," u la ïathuh. I dei i samla iba itynnad ha ka jinglong, kawei ruh i long iba pawkhmat bha ha ka liang ka jingshongskul. Wat la i dei iba na Nongkyndong, hynrei ha ka jingshongskul te ym lah ïabeh bad i. Mynta u snem nga tharai i la lait artad-ia ka B.A."

"Nga nangmut i dei iba na shane sha Sor," ka la ong.

"Em phi tangba i la long nongsor hi. I la sah la kumba lai snem tam ei ci," u la pynshai.

"Mama, phin sum noh?" ka la wan kylli ka nongtrei bad ka da wanrah artad ia ki jaiñ bujli bad jaiñ-ñiadsum

U bah Pynshai u la ïeng artad nangta ban leit sha kamra sum.

Ka Rupamon hadien ba ka la dep pynai ja ia la u kñi, ka la leit beit noh sha kamra thiah. Ka la khyrdep ia ka jingkhang bad kiew halor jingthiah. Katba ka dang sdang ban thiah bad peit ia la ki khmat sha lor sad, ka jingmut jingpyrkhat jong la ki la her shaphang ka dur bhabriew jong uta u samla uba ka la ïohi ha kata ka janmiet. Ha ladc kam shym la mutdur ei-ei ba un dei u samla nongkyndong. Ka dur khmat ba wiat rymmuiñ, ka riam ka beit, ka sur kren ba jai-jai ka la ktik ia ka dohnud balung jong ka bad ruh ban shoh jingieit ia u. Kumne katba ka dang ngam ha ka jingpyrkhat ia u, ki khmat jong ka ki la ring tlot bad ïohthiah artad lyngngai.

KA BYNTA: 3

KA JINGIAKYNDUH U SHANBOR IA KA RUPAMON

Ar bnai ei ei hadien kane, ka Rupamon ka la leit siew leit tda sha ïew. Ynda ka la dep thied katto katne ki mar ki mata, ka la hiar sa sha kawei ka dukan die dawai (Pharmacy). Hangta, katba ka dang bat ia kita ki dawai-kuli ha ka kti bad sdang ban siew pisa ia u nongdie, liak ka la kum ïohi ia u Shanbor ba u wan ïaid najan kata ka dukan. Ka tang mar ïadep nangta, ka la mih ban leit phai biang sha ïew bad iaid nadien jong u. U Shanbor u bym shym la iohi ia ka, u la mut ban rung ha kawei ka dukan die sha. Hynrei hamar ka por ba u dang jam ia ki maw-kyndon jong kata ka *Restaurant* u la iohi ia ka, "nangno phi wan kumne..........?"

"Oh! .. ... nga .. ," ka la nguid umbiah shuwa, "nga wan nangthie."

Kumne da ka jinglehraiñ ka la ïeng hangta bad ki ngab jong ka ki la sawkyrang.

"Phi wan thied aïu ?," u la kylli ia ka.

"Nga shu wan thied dawai nangthie na *pharmacy*," ka la jubab bad kynriah artad sharud ka lynti, "phi pat......"

"Nga nangmut ban rung dih-sha hangne," u la phai ktien bad iawer artad. "Ale rung dih-sha shuwa."

"Em phi bah, koit kam pher. Nga dang bun ki jingthied ban leit thied," ka la kren iada. "To wat sngewei-ei nang leit dih ma phi."

"To ale phi," u la ïawer biang, "nga ruh u ban leit thied jingthied."

Jait ba u la pynbor eh, khamtam ïa uba ka la tip ïa ka jinglong jong u na la u kñi, kumta kam banse ban rung

Katba ki dang ïashong mar pyrshah ha kata ka kamra dih-sha, la wan rung u khynnah ai sha ban kylli ïa kiei ba ki kwah bam.

"Yn ai sha, bah?" la kylli donburom u khynnah.

"Wan rah ar pela bad... ..."la ong u Shanbor.

"U jingbam pat da uei?" la kylli biang u khynnah.

U Shanbor u la phai sha ka Rupamon, "phi .. .. phin bam da uei?"

"Tang ka sha ka la biang phi," ka la jubab.

"Shuh phi tang ka sha eh te ..." u la ong.

"To shim seh, katba phi ibit ma phi," ka la ong bad dem shapoh ba ka jur ka jinglehraiñ.

"Ei khynnah! wanrah bad artylli u alu-shop."

Tang mar kumta, u khynnah u la wanrah shuwa da ka um dih, ki proh-shamoit.

Kumne katba u dang dih um ha ka klat, u la peit ieit ïa ka khmat ba bhabriew jong ka. Hynrei ma ka te ka shu dem sah shapoh bad eh bunkam da kaba peit ïa ki mar badon ha ka ola siew.

Katba kim pat ïoh sha, u la sdang ïakren bad ka

"Phi wan thied dawai ïa lade ne......?"

"Em phi! ïa ito iba trei ha ïing—ba i ud païong khlieh," ka la ïathuh

"I bah pynshai i don ha shnong ne i leit ingleit shabar."

KA BYNTA: 3

KA JINGIAKYNDUH U SHANBOR IA KA RUPAMON

Ar bnai ei ei hadien kane, ka Rupamon ka la leit siew leit tda sha ïew. Ynda ka la dep thied katto katne ki mar ki mata, ka la hiar sa sha kawei ka dukan die dawai (Pharmacy). Hangta, katba ka dang bat ia kita ki dawai-kuli ha ka kti bad sdang ban siew pisa ia u nongdie, liak ka la kum ïohi ia u Shanbor ba u wan ïaid najan kata ka dukan. Ka tang mar ïadep nangta, ka la mih ban leit phai biang sha ïew bad iaid nadien jong u. U Shanbor u bym shym la iohi ia ka, u la mut ban rung ha kawei ka dukan die sha. Hynrei hamar ka por ba u dang jam ia ki maw-kyndon jong kata ka *Restaurant* u la iohi ia ka, "nangno phi wan kumne.......... ?"

"Oh! ...... nga ... ," ka la nguid umbiah shuwa, "nga wan nangthie."

Kumne da ka jinglehraiñ ka la ïeng hangta bad ki ngab jong ka ki la sawkyrang.

"Phi wan thied aïu ?," u la kylli ia ka.

"Nga shu wan thied dawai nangthie na *pharmacy*," ka la jubab bad kynriah artad sharud ka lynti, "phi pat......"

"Nga nangmut ban rung dih-sha hangne," u la phai ktien bad iawer artad. "Ale rung dih-sha shuwa."

"Em phi bah, koit kam pher. Nga dang bun ki jingthied ban leit thied," ka la kren iada. "To wat sngewei-ei nang leit dih ma phi."

"To ale phi," u la ïawer biang, "nga ruh u ban leit thied jingthied."

Jait ba u la pynbor eh, khamtam ïa uba ka la tip ïa ka jinglong jong u na la u kñi, kumta kam banse ban rung

Katba ki dang ïashong mar pyrshah ha kata ka kamra dih-sha, la wan rung u khynnah ai sha ban kylli ïa kiei ba ki kwah bam.

"Yn ai sha, bah?" la kylli donburom u khynnah.

"Wan rah ar pela bad... ..."la ong u Shanbor.

"U jingbam pat da uei?" la kylli biang u khynnah.

U Shanbor u ïa phai sha ka Rupamon, "phi .. .. phin bam da uei?"

"Tang ka sha ka la biang phi," ka la jubab.

"Shuh phi tang ka sha eh te ..." u la ong.

"To shim seh, katba phi ibit ma phi," ka la ong bad dem shapoh ba ka jur ka jinglehraiñ.

"Ei khynnah! wanrah bad artylli u alushop."

Tang mar kumta, u khynnah u la wanrah shuwa da ka um dih, ki proh-shamoit.

Kumne katba u dang dih um ha ka klat, u la peit ieit ïa ka khmat ba bhabriew jong ka. Hynrei ma ka te ka shu dem sah shapoh bad leh bunkam da kaba peit ïa ki mar badon ha ka pla siew.

Katba kim pat ïoh sha, u la sdang ïakren bad ka

"Phi wan thied dawai ïa lade ne......?"

"Em phi! ïa ito iba trei ha ïing—ba i ud baïong khlieh," ka la ïathuh

"I bah pynshai i don ha shnong ne i leit jingleit shabar."

"Mynta te i dang don ha shnong," ka la ong. "Nga sngew kumba i ong ba in sa leit ha kine ki sngi."

Ha kata ka por u khynnah u la wanrah ïa ka sha bad u jingbam.

Te katba ki dang ïabam, teng-teng ka la khyllie liep ïa ki khmat sha u bad ka dohnud jong ka ka shlei da ka jingïapmat ïa u.

Hynrei wat la katta ruh ka ïaleh hi ban kun ïa ka jingsngew hapoh ka dohnud. Shipor ki la shu ïabam hi jar khlem kren shi kyntien ruh.

Hadien ki sa ïa kylli ïapyrthew ïa ka kyrteng, ka jait ka khong bad kiba ha ïing ha sem.

Ki kti jong ka ki la sdang ban kyiuh bad ka met ka suhjer haduh ba kam poi hok shuh kata ka bam ka dih. Ma ka hi kam nang pyrkhat ei-ei kumno kan sdang ïa ka jingïakren.

Ynda la jan dep ka bam ka dih, u Shanbor u la sangeh shuwa shipor.

"Ngan pan shuh sa . ... ," u la phai sha ka.

"Keiñ ....keiñ phi tang une ruh ym lah pynlut" ka la ong.

"Balei um bang ne?"

"Shuh phi, um bang eh te."

Kumne hadien ba u la dep, u la shu peit ieit ïa ka katba ka dang bam suki ban pynlut. Kane ka long ka sien ba nyngkong eh ban ïapmat bad shoh jingieit ïa kata ka thei-samla. Ka khmat babhabriew bad ka sur bajem jai-jai ba ka khlei ka la pyntyrsiang ïa ka dohnud jong u, haduh ba um sngewthuh shipor ba u don hangta.

Tang mar ïadep, ki la khreh ban mih noh nangta na ka kamra, hynrei ba ka jur eh ka

jinglehraiñ, ka la kum pynhap ïa ka shatri jong ka ha madan. Dei ha ita i por ba ka dang mut ban shim ïa kata, ma u ruh kumjuh u la dem. Ha kajuh hi ka por, ka kti jong u ka la kum bat lang ïa kata ka shatri. Ha ita i por u klongsnam jong ki u la tied jur bad kyndeh. Ki la shu ïaïeng sah bad ïapeit syndah markhmat. Ynda ka la wan pat ka jingtipbriew na baroh arliang, u sa pyllait ïa kata ka shatri bad ïamih noh nangta.

Katba u Shanbor u dang siew pisa, ma ka ka la nang ïasongkwai ia u.

Katba ki kjat jong ki ki dang lam sha ïew, ka Rupamon ka la ïawer ia u, "sa wankai sha ïing seh. Mynha kane nga la sngewlongbieit ba nga khlem phah rung ha ïing. Lada phi lait por sa wan ha kane ka sngi-saitjaiñ."

"Sha ïing!" u la ong kynsan, "Kumno keiñ ngan wan, pyrkhat seh, in ong kumno i bah. Hooïd, lada nga donkam pynban ia i, te ka sngewshongnia keiñ."

"Balei, na ka bynta jong nga phim long wan?" ka la pynrem ïalade.

"Ngam long balei phi!" la ong pat u Shanbor, "tangba ..... sngewlehraiñ keiñ."

"Shuh phi, lehraiñ eh te," ka la phai sha u. "Mano ka ban don tang I Mama ..."

"To ieh lada nga lait por te . . . ngan sa wan," u la phai ktien.

Katba ki dang ïabyrngia ha ka jingïakren, tiap ki la poi ha ka jaka die-jhur. Ma ka kumba kyndit ka la ïeng ban thied sying, sohmynken bad kiwei de. Ha u ruh kumjuh, ka la wan ka jingkynmaw ban leit thied ia ki jingdonkam ha

iing. Kumta um banse ban ïakhlad noh shuwa na ka ha kata ka por.

Shuwa ba kin ïaiaid la ka jong ka lad, ka Rupamon ka la ïasong biang bad ha ka juh ka por ka la pynkynmaw biang ia u. "Da kynmaw ban wan mo bah ha kane ka ka sngi saitjaiñ khnang ba ngan dup ap."

"Ngan shu klet eh balei phi Ngan sa wan keiñ........ kumto por janmiet," u la wiat bad phaidien artad na ka.

Kumne ma u u la hiar shaphang basa die jaiñ ban leit thied jaiñ-soptipoh.

Ka Rupamon ynda ka la dep siew lut ia ki jingdonkam na kata ka liang ka la hiar beit noh sha basa die kwai ha kaba ka la buh ia u shang siew Ka la ai-nong ha u daju ia ka jingkit ban pynpoi sha surok bah ha kaba don ka kali u kñi jong ka.

Ka la leit phai sha iing da ka mynsiem ba sngewbha haduh ba ka jinglehpher jong ka la pynlyngngoh ia u kñi. Hapdeng kata ka jingsngewkmen, ka la ïathuh ba ka dang shu lah ïakynduh ïa u Shanbor. Phewse, ka khmat u kñi ka la pynsuba ba ma ka imat ka don jingmut ia u Shanbor.

Katno ka thrang ban ïakynduh bad iohi biang ia ka dur ba bhabriew ka jong u, hynrei ka la shu ap ia ka por ba un wankai sha iing. Kane ka jingpyrkhat ka la sah ha ka dohnud batlem jong ka miet la bad sngi. Kane ka la pynlong ia ka mynsiem ba kylluid jong ka ban leit shongkai ha kawei ka miet ha kamra u kñi.

Ha khmat jong, u ka la phla madan ia ka jingdon jingmut jong ka ia u Shanbor. Kane ka la ktah ia ka mynsiem u kñi ban iohsngew ia ka jinglong khuid mynsiem ka pyrsa baieit eh jong u. Hadien um banse ban iahap lang bad ka jingmut ka Rupamon. Nangta u sa sneng sa kraw kumno ba kan pynlut ia kata ka por bakordor jong ka jinglong samla ha ka burom bad ha ka akor. U pyni ruh ia ka jinglong ka pyrthei ha ka jingjia bapher bapher na kawei ka por sha kawei pat, khamtam ia ki khynnah samla ba dang khie.

II KA JINGLEITKAI U SHANBOR SHA ÏING KA RUPAMON

KUMJUH ruh ka la long ia u Shanbor haba u shong pyrkhat ha kawei ka janmiet shuwa ba un leit sha ka jingkhot sngewbha jong ka Rupamon. Katba u dang thiah kai halor jingthiah bad ka khmat bapeit sha sad, u la kren weibriew: "Balei shisha, i kong Rupamon i da phah wankaï—tip i don jingmut aïu? To ieh kampher sa ia kaba shu leit." Kumta, u la pynklet da kaba u trei noh ia ki kam ki jam.

Ka la poi ka sngi ba u Shanbor un leit kai sha ïing jong ka Ha kata ka sngi ka Rupamon ka la bun kam naduh dang step ha kaba pynkhuid bad pynriam pynbeit ia ka ïing ka sem na ka bynta ka jingwan jong u. Ki kamra baroh ha ïing bad ka phyllaw ki la iphuh iphieng ynda la dep pynkhuid. Ha kata ka janmiet ka la iaid na kawei ka kamra sha kawei pat bad ka da mih sha phyllaw ruh ba ka lynga ha kaba ap ia u.

Ka da peit ban plie lypa ia ka phalor. Arsienlaisien ka da leit ïeng ha khmat ka ïit-khmih ban nujor ia ka jingbhabriew bad ka riam ka beit. Dei ha kata hi ka por ba u Shanbor u la poi ha phyllaw-ïing. Ki diengrit bad ki syntiew ba har rukom ki kaweh sngewtynnad da ka jingbeh ka lyer bajai jai, i kumba ki dei ki nongpdiang sngewbha ia ka jingwan jong u. Kumne, u la rung ha baranda da ka mynsiem ba sngewbha.

Katba u dang ïeng ha baranda, dngung la wan mih ka Rupamon. Katno ka iphuh iphieng ha ka riam ka beit kaba ïahap bad ka khmat jong ka.

"Phi la wan ... ...bah!" ka la kynjoh ktien da ka khmat baphuh samrkhie. "Rung seh."

"Hooid, kong... ." u la jubab bad rung artad hapoh kamra shongkai.

Katno u i phylla bad ïapbieit ia ka jingpynriam pynbeit ha kata ka kamra. Ki jingbuh jingsat ba har rukom, ki syntiew ba ishongkun ba la sieh ha ki khiew bad khamtam ki dur ki dar ba wah ha ki biar, ki la pynlong ia u ban ïeng peitkai shuwa.

"Sngewbha shong seh !" ka la ong.

"U la shong ha ka shuki kaba jem mommom bad u la kylli ia ka— "phi don ha ïing baroh shisngi?"

"Hoioid," ka la jubab bad phai pat sha u, "phi pat, phi dang wan beit na ïing ne nangno?"

"Na jingtrei nga leit shuwa sha ïing bad na ïing pat shane," u la ong. "I bah i don ha ïing, ne ..... ?"

"Em phi im d on ha ing—ito te im ju kham shong sngi," ka la ong. "Sngewbha nang shong

shiphang ngan leit shim u shangkwai."

Katba ka Rupamon ka dang rung sha kamra shetja, u Shanbor u la ïeng ban peit kai ia kawei ka dur ba don hangta. Ma ka pat ka la wan rung biang bad u shangkwai ha kti.

"O! kato ..ka dei ka dur jong nga bad i mei-i pa, ..ka la batai, "ka dei ha ka por ba nga dang rit."

"Phi iasyriem bha ym dei bad i mei jong phi!"

"Tip seh, ki ia ong keiñ kumta, tangba ngan leit kynmaw shano phi"..........

"Hooid keiñ, haba nga peit ia phi bad ka dur jong i mei " u la kren jan bad shong biang artad.

"Phi ia kynduh ia i mama ha kine ki sngi," ka la iasongkwai artad.

"Em phi, nga khlem da iakynduh mynta la lai-sngi," u la phai ktien, bad shim artad ia u kwai na ka. "Balei i donkam ia nga seh ?"

"Nga shu kylli keiñ."

"Phi la iathuh ha i ba ngan wankai mynta ka sngi," u la ong.

"Nga la iathuh ha i, tangba nga tharai in poi kham slem sha ïing," ka la ong. "I la bthah ruh ia phi ba phin da ap lada phim da kyrkieh."

"Tip keiñ, ngan rat da lah ap hi haduh ba in da wan la shibit," u la phai ktien pat, "I ong de kumno ia nga ?"

Ka Rupamon ka la shu dem shapoh khlem da jubab ba ka lehraiñ ban peit pyrshah ia u bad ka la shu wiat rymmuiñ.

Hangta hi, ka khmat ba bhabriew jong ka ka la nangih nangih ha ka jingpeit jong u. Kane ka la ring ia u ban shoh jingieit bad kumjuh

ruh u la klet ialade ba u don ha kata ka kamra. Shipor ki rymmiang shyntur jong ki ki shu khih moiñ-moiñ kumba ki don ei-ei ban ong. Phew-se ! ki shu kun tang ha ka dohnud bakyndeh jong ki. Dei tad haduh ba ka nongtrei-ïing kaba wan rah sha ka la pynkyndit ia ki.

Katba ki dang iadih sha ki la sdang iapur khana artad la la kiba ha ïing ha sem bad ia kane ia katai.

Ka por ka la nangiaid, u Shanbor pat u dang myllen ha kata ka jingiashongkai. Kane ka la pynlong ia u ban klet wat ia ka por kaba la kem ïongreiñ. U la sdang ban tynjuh sa ia ka jingsngew jong ka na ka bynta jong u, hynrei u shem pynban ba ka long kaba jem na ba ka jingieit ba skhem jong ka ia u ka la don lypa. Kane ka la kyrsiew ia ka jingmut jingpyrkhat jong u kumno ba un pyndonkam ia kata ka por samla ba kordor. Kumba ka poi hi ka por ia baroh ki kynja ba im ba ki dei ban mad ia ka umpohliew jingieit, kumta ka la pynlong ruh ia u ba um sngewkwah shuh ban ieng nangta na ka jingiohi ia ka.

Nangta ka Rupamon ka la leit sha ka kamra shetja ban phah khreh sa da ka ja ia u. Hynrei, u Shanbor uba dang shong marwei ha kata ka kamra u la iohsngew ba ka baje-ïing ka la tied hynriew sien, thret u la kyndit. Hangta ka la wan ka jingpyrkhat ha u ba la kumno-kumno u dei ban ïeng noh, khamtam ba ka dei artad ka sien ba nyngkong ba u wan rung ha kata ïing.

Ka tang mar iarung ka Rupamon, u ruh kumba dait thyllah u la ieng joit ban khreh leit noh.

"Te ngan leit noh shuwa phi kong Thei, ieh ngan sa wan pat," u la ong.

"Wa! Balei kumta?" ka la lyngngoh. "Sngewbha shongseh, nga la nang phah khreh ka ja ka i kong."

"Ka ja aiu kata?" u la rkhie artad.

"Shong seh shiphang—Haba i mama ruh im pat wan."

"To ieh kampher, ngan sa wan pat. Dang don ka por shadien—phi sngew kumba ngam wan rung shuh pynban." u la iada ialade.

"Jait ba dei ha iing jong ngi, shano phi phin leit long bam ... ," ka la pynrem ialade.

"Wat sngewei-ei seh, namar ba kin wan donkam sa ki paralok ha iing kumne por," u la kren da kaba jem, tangba un iohmih noh nangta.

"To, kata," ka la leh diaw.

"Ne phi sngewsih—Lada phi sngewsih kumne te ngam sngewtynnad," u la ong ia ka.

"Ngam sngewsih," ka la wiat samrkhie artad bad ka iasong biang da u kwai.

Haba u la mih ban leit noh, ma ka ruh ka la mih lang sha phyllaw. U Shanbor u la pynkynmaw ia ka, "sa da pynong ia i bah ba in ym sngewei-ei ia ka jingbym lah ap jong nga mynta, ieh ngan sa wan pat ha kawei ka sngi."

"To khie leit biang Bah .." ka la mih ka sur na ka.

"Khublei shibun kong Thei ia ka jinglehsbun jong phi. Thiah suk ho ....," hynrei ia i ktien 'ieit' u la nguid noh ha lade.

Kumne ki la iaphai sha la ki jong ki iing.

U Shanbor ynda u la poi ha iing ha kata ka janmiet, u la bam ja tang khyndiat ba u sngewtlot

ka met ka phad. Ka khmat babha briew jong ka Rupamon ka la ring ia ka jingmut ingpyrkhat haduh ba um sngewkwah sei kot sei sla shuh ha kata ka por bad kiew beit noh ha jingthiah. Hynrei ban thiah ruh um kwah ba u lynga u pisa ba lano un ïohi bad iakynduh biang ia kata ka briew kaba u dang shoh jingieit. Ha dien shi kynta ne, u pynhun ia lade ba u dei ban leit ïakynduh biang ha kawei ka sngi, bad ruh ban buh por ban ïaleit iaidkai.

Kumne katba u dang tap ïa ka nep ban thiah noh, ki khmat ki ringtlot bad u la ïohthiah jlang

Katto katne sngi hadien kane, u Shanbor u la lynga ha ka jingmut jingpyrkhat ba u kwah ban ïohi ïa ka dur babha briew jong ka Rupamon. Kumjuh ruh u sngew sahnud ïa u kñi jong ka uba la phah ap khnang ha ïing ha kata ka taïew. Kumta, ha kawei ka step shuwa ba un leit trei u la mih kham kloi ban leit sha ïing jong ka.

Da ka mynsiem ba rangbah u la rung ha ïing ka Rupamon. Hynrei u shem ba u bah Pynshai u dang bamja. Kane ka la ailad ïa u Shanbor ba un nang ïa shongkai bad ka Rupamon. Hangta, u la shim ïa ka kabu ban buh por ba kin ïaleit ïaidkai. Ma ka ruh ka la mynjur ba kin ïaleit ha ka por janmiet jong kata ka sngi shuti ka ban wan.

Ynda u bah Pynshai u la dep bam, ki sa ïashongkai pat para rangbah. Kane ka la pynlong ïa u Shanbor ba un burom ïa u kum ïa u u kñi. Kumjuh ruh u bah Pynshai u la burom ïa u ym shuh kum u paralok hynrei kum u pyrsa. Hadien ba ki la ïashongkai katto katne

por, u Shanbor u la mih noh ryngkat bad u bah Pynshai da ka kali. Kumne ki la ïaleit sha la kakam ka kam.

KA BYNTA—4.

I. KA JINGÏAJUH U SHANBOR BAD KA RUPAMON.

Ka sngi ba ki ïakut ka la dei. Kumne u la leit shaw ïa ka Rupamon na ïing jong ka ha ka por janmiet.

Ka jaka ha kaba ki leit ïaidkai ka long kaba itynnad bad ka la ring ïa ka khmat jong ki ban juh leit shongkai. Ka madan baïar ka pynlong ïa ki ban ïaid kai kylleng jong ka. Ynda ki kjat ki la thait, ki sa ialeit ban shong riehtngen ha trai ki syrngiew diengkseh. Hangta, syndah ki shong bad ki sei ïa ki kular jingieit ba kin iasyrdoh skhem hapdeng jong ki. Hadien ar ne lai kyntien kwai ki sa ïaïeng nangta ban leit phai pat sha la ïing.

Katba ki kjat ki dang lam sha ïing hapdeng kata ka janmiet ba la kem dum, ka mynsiem jong ki ka kmen haba markylliang ki la ïa phylliew ïa ka jingieit naduh kut shadem. Ka jingieit jong ki ka long nylla bad paka na baroh arliang kumba ki long ki samla ki bym pat ju mad mynno mynno kum ïa kane ka kam.

Teng teng haba ki la shlei eh ka jingkynmaw, wat ha ka por ïohthiah ruh ki ju phohsniew ba ki ïadon ha kajuh ka jaka.

Kumne shisien-arsien ha ka shi bnai kim juh pep ha ka ban ïakynduh. Tangba u Shanbor u ju kham poi sha ïing jong ka bad teng khat ki ju ïaleit ïaidkai. Haba u leitkai sha ïng jong ka, kam ju suk ba u baieit un mih thylli khlem da ai sha ne teng-teng wat ka ja ruh. Kane ka la pynlong ïa u ban sngew kum ïa la ka ïing, kham tam lei-lei u kñi jong ka uba ieit ia u kum ïa la uba ha ïing la jong.

Kane ka jingïakynduh jong ki ka la pynlong ïa u Shanbor wat ban klet teng-teng sha la ïing. Ka jingphah shithi sha shnong ruh kam long shuh kum mynshuwa hynrei shisien lano ne tang ha ka por ba u phah rah pisa.

Shibnai shuwa ba ka eksamin kan sdang, u Shanbor u la leit mih sha shnong. Ha kata ka jingleit jong u, u la iapur khana tang ha ka kmie shaphang u bah Pynshai bad ka Rupamon. Tangba um shym la iathuh ne pynpaw ei ei ïa ka jingiaieit jong u bad ka Rupamon. Hynrei ka kmie kaba kwah ïa u khun ba un nangkiew shaphrang ha ka kam bad ha ka jingpule, ka la pyni ba um dei ban don kano kano ka jingmut leit ïingbriew. Kane ka dei ka jingpyni jong ka kmie ïa la ki khun ïoh ba ki shu tur ruma khlem pat dei por. Khamtam u dang dei ban pyndep ïa ka jingpule bad ruh ban peit ne iarap ïa ka ïing ka sem.

Kine ki jingpyni jong ka kmie ka la ngam ha u bad ynda u la wan phai na shnong u la kut jingmut thriang ban khreh shitom khnang ba un dup lait noh na kata ka jingialeh ba khatduh jong kata ka skul-bah. Tang mar ialaït na ka kam, u la wan beit sha la ïing ban pyndep

ia ki lynnong. Kane ka la pynlong ruh ia u ban kiar shuwa na ka jingiakynduh ne jingiajan khah khah bad ka Rupamon. Kumjuh ruh, um da buh jingmut than eh ia ka ha ka por ba u dang pule kot.

Ar-sngi shuwa ban sdang ka eksamin, u la ïoh pdiang ia ka shithi na ka Rupamon bad ka da kyrkhu kyrdoh ia u na ka bynta kata ka jingialeh.

San-sngi hadien, ka Rupamon ka la wan hi da lade ban iakynduh ia u, hynrei ka shem ba u i raikhoh ha ka met ka phad ba um biang ka thiah ka dem.

Na ka bynta jong u, ka la shu pyntngen ba un shah shitom na ka bynta ka jingjop. Nangta ka sa leit phai pat sha la ïing da ka mynsiem ba sngewhun.

Hadien ba ka eksamin ka la kut, u Shanbor u la thiah la dem suk ; ka bam ka dih ruh ka la thikna. U la sum la sait bad pynkhuid ia ka ïing ka sem bad sngewlaitluid artad ha ka ïaid ka ïeng. U la kyrmen ruh ba ha kata ka jingialeh jong u un jop beit. Haman ki janmiet ba u lait por, um sngewneh shong neh sah marwei ha ïing. Kumne ka la pynlong ia u ban leit mih sha la ka baieit hadien ba u la wan na ka kam.

Katba ki por ki nangïaid, ka jingieit bad ka jingshaniah u bah Pynshai ïa u ka nang jan nang jan. Haduh ba ka la pynlong ruh ba un pyllait por khnang mynstep ne janmiet ha ka ban pynñikai ñiah kali ia u Shanbor. Hadien lai-taiew ka la pynlong ïa u Shanbor ba u la nud ban ñiah hi khlem nongïarap. Ynda u la tbit bha, u bah

Pynshai u la pynïaleh ban ïoh l..isen.

Ki sngi ki ïa ki la nangïaid, u Shanbor ruh u la khmih lynti ba lano kan mih ka *result.* Katno tam lei-lei ïa ka kmie-u kpa kiba tbeh ïa ka jingieit ha la u khun rangbah. Ka jing-angnud jong ki ba un ïoh ïa ka kyrdan jing-stad ryngkat bad ka burom kan long ka pang-sngiat ba kin phong.

Wat lada kiba ha ïing kim shym la bsa ne pynlut shuh ha kita ki lai-snem ba la dep, hynrei u dei ban kynmaw ïa ki snem ba la leit ba lada ym dei na ki un ym ïoh ïa kat kata ka kyrdan. Ka jinglut jingsep ba ki kmie ki kpa ki la bei na ka bynta ki khun .'n ym don napdeng jong ki ki ban lah ban siew kylliang.

Ki kmie ki kpa ki btin bad ki sneng ki kraw ïa la ki khun ba kin ïaid ha ka lynti kaba bha bad ban kiar na kano kano ka jing-sniew. Kumjuh lada ki khun ki la heh la san kim dei ban leh lyndet ne ñiewbeiñ ïa la ki kmie ki kpa.

Wat la ka pyrthei ka la bna haw ïa ka jingïaiaid iaïeng u Shanbor bad ka Rupamon, hynrei kiba ha ïing jong u pat kim tip ei-ei. Kum ma u lei-lei uba ki briew ki da pyrto ïa ka jinglong babha u la dei la kumno-kumno ban leit iathuh hi sha la ki kmie-ki kpa bad ai kin ong kumno. Kawei ruh u bym pat da rangbah eh ha ka rta, u dang dei la kumno-kumno ban ïoh ka jingsneng jingkraw na kiba ha ïing ha sem shaphang ka jingsdang ban jam sha ka jingïaieit samla.

II. U SHANBOR U LA PASS ÏA KA B. A.

Ka dei ha kawei ka sngi ha ka por mynstep ba ka la don ka jingsawa ha Sor ba ka *result* B. A. ka la mih. Katno ka Rupamon ka la khmih lynti ïa u Shanbor ba un wan rah khubor la kumno kumno ha kata ka por mynsngi. Hynrei ma ka kaba don ka jingieit ba shisha ka la nangsuhsnier marwei.

Katba ka dang ïakren bad la u kñi shaphang ka jingbymwan mih u Shanbor, u nongwanrah kot-khubor u la rung ha jingkhang. Mar kumta hi u bah Pynshai bad ma ka ki la ïapeit pynsted ïa kata ka *result* ha ka kotkhubor. Katno ki dap da ka jingkmen kaba khraw haba ki ïohi ba u Shanbor u la pass bha.

Kane ka pynlong ïa ka ba kam banse ban leit ïakynduh ïa la u baieit ha kata ka janmiet.

Ynda ka la poi ha ïing jong u ka la lyngngoh ba ka jingkhang ka khyrdep. Ka la rung shapoh bad khot artad ïa u. Hynrei jar-jar ym don ba jubab, shipor ka la shu ïeng hangta ha kamra shongkai. Kumta ka la rung pat sha kamra thiah bad ka shem u tai u dang ïohthiah lyngngai. Ka la leit hajan ban kyrsiew. Ka tang mar ïa pyndei ïa u, u khyllie lieb ïa ki khmat bad u shem ba ka ïeng ha syndah ka jingthiah. Ka khmat ba ringtlot jong u bad ki dawai kuli babuh halor i miej-rit ka pynidak ba u shitom.

"Phi baïong khlieh ne Bah Bah ? ..... Naduh mynno ?" Ka la kylli.

"Naduh hynnin janmiet ka la don ka jingshit ha ka met bad ka khlieh ruh ka ktha," u la jubab da i sur batlot. "Mynta te ka jingshit ka la kham duna, tangba ka khlieh te ka dang ktha palat...... "

Kumne katba ka dang syrpai ia u, u Shanbor u la nang peit ieit ïa ka dur jong ka bad kumjuh ruh ma ka. Ha kane ka por u sngew kumba u don bad la ka kmie ha ka por ba u dang khynnah ba ka ju jyllud ieit ia ka met ka phad jong u. Katno ka sngewlem haba ka iohsngew na u ïa ka jingsngewkynjah haba u don kumne marwei jngai na kiba ha ïing khamtam hapdeng ka jingshitom. Hynrei ka la pynsngew ha u ba ka long kaba eh ïa ka kum ka kynthei briew ban don hangta marjan baroh arphew-sawkynta. Ka la pynsngew ruh ha khmat jong u ba kan sa wan poi ka por ba kan don hajan jong u miet la bad sngi.

Ki sekhon bad ki minit ki la nangïaid, u Shanbor ruh u sngew kumba u la nang ïohbor pynban katba ka dang sumar ma ka.

"Bah-Bah ngan leit khot noh da u doktor ne ngan shu leit pynshim biang da ka dawai?"

"Em, koit kam pher, nga la phah shim ha uto u khynnah trei."

"To kata, katba phi ong keiñ namar ba phi dang i tlot ...... "

"O !........—shisha, nga la kum klet athuh ba ka la mih ka *result*. Sngewbha pynsei kato ka kot-khubor na almari," u la ong.

"Nga ruh, kumno kumto nga la kum klet, haba nga wan khnang hangne ban ïathuh ia.......... khamtam ba phi shu jah. Pynban phi..........."

U Shanbor u la khie bad shu shong halor jingthiah.

"Bah-Bah haba phi la pass kumne," ka la kren danda, "phin ai aiu ia nga ?"

"Wa ! nga tang shu koit nangne ngan sa shu wan beit beit sha ïing jong phi keiñ. Phi la tip hi kiei ki jingbam ba phin shet kyrpang ....Nang-ta nga nang la don jingmut bangin ïaleit kai sha .. ..."

"Shisha seh ! Kata te ngan hap pynkhreh keiñ. Shano ngin ïaleit Bah-Bah ?"

"Kan khambha sha Sohra ne........Phi la ju poi ?"

"Shano phi ngan poi, mano hi ban leit ïalam."

"To ieh ngan sa pynbeit ha kane ka taïew."

U la pynpaw ha ka ba ka dei da ka jingkit-bok kiba ha ïing ha sem bad kumjuh ma ka ba u la pass bha ia kata ka jingïaleh.

Kumne ka Rupamon ka la ïashong shngaiñ bad u Shanbor haduh ban da kem ïongreiñ.

Wat la u Shanbor u dang sngewtlot bad kyiuh baroh shi rynïeng, hynrei u la kyrda ban thoh shithi mar-mar sha kiba ha ïing na ka bynta ka jingpass jong u.

Khnang ba kata ka shithi kan poi kloi noh sha kiba ha ïing, ka Rupamon ka la kular ban phah leit ai ha ka step kaba bud ha u Plen, uwei na ki nongtrei jong u kñi jong ka, uba la ju leit teng sha kata ka thaiñ Nongkyndong. Kumta khlem pynlat por, ka la leit ban khot ia u Plen khnang ba un wan ïakynduh ia u Shanbor.

Ha kata ka miet u Shanbor u la nangkham ïohbor bad u la ïohthiah suk baroh shimiet.

Ka step kaba bud ka long kaba phyrnai bad ka mariang ka syaid. U Shanbor ruh u la khie

dangstep ba u la sngewbtai ha ka thiah ka dem bad u la nang sngewsting ka met ka phad.

Ha kata ka step, u Plen u la kem kali ban leit sha Nongkyndong.

Hadien ba u Plen u la lah leit, u Shanbor u la sngewsahnud namar ba u la dei la kumno kumno ban pyntip noh ha ka kmie u kpa ïa ka jingïajuh ïa jem jong u bad ka Rupamon. La un leit hi da lade ruh ha kita ki sngi, um ïohpor ba u bunkam eh. Kumta u la shu hun noh, ba un sa leit pat ha ka taïew ka ban wan..

KA BYNTA—5.

HA IING U BAH DONBOK.

Ka long ha kawei ka sngi kaba rang jong u 'Naitung, ki symboh umslap basnoh halor ki sladieng mynmiet la ki kjit lut da ka jingthang ka sngi ba khluit. Ka lyer kaba beh ryngkat bad u slap ha ki ar sngi ba la dep ka la shongthait kyrpang ha kata ka sngi, bad ki nongrep ki la ïohlad ban leit lyngkha. Kumjuh ki khynnah ap masi-ap blang sha pyntha phlang ki leit sharai ïa ki jingri.

Ka la dei ha ka por 12 baje ei-ei mynsngi. Bun na ki ïing nongrep ha kata ka shnong ki kynjah jar-jar ba ki la leit trei leit ktah sha la ki lyngkha ki risai. Hynrei tang ha ki katto katne ki ïing la shem ba ki don ki nongap ïing.

Napdeng kine, la don kawei ka ïing kaba

bad ka phyllaw ruh kaba kylluid. Ha krung bad ha shakiar ïing don sa ki sem syiar, sem skum kba, sem masi, sem sniang ba don kyrdan bad kiwei kiwei.

"Kane ka dei thik ka ïing i bah Donbok kumba la batai i bah Shanbor" la kren weibriew u Plen.

Ha kata ka por, kat ba u Plen u dang ïeng ha phalor, u Kynrup, u ksew jong kata ka ïing u la wiar kynsan ïa u. Thret u la ïeng noh bad u la khot briew.

"Ko bah! .. bah!"

Ha kata ka por, ka don tang ka kong Aitilin bad ka dang bunkam ha kaba shaiñ jhursniang ha shakiar-ïing

Hynrei u ksew um man sngap satia. U wiar narud namar u tip ba u dei u 'riewphylla. "Shi me! Nga wan wad ïa ka ïing u bah Donbok," u la kren pynjem bad kynteit biria ïa u ksew. "Me pat hew-shi:hew, mem lehraiñ, shirta kajuh ka riam!"

Mar kumta hi ka kong Aitilin ynda ka la sngewthuh ba don ba wan ha phyllaw-ïing, ka la leit bak bak bad ka wait shaiñ jhursniang ha ka kti.

"Shaei bah?" ka la kylli bad ka la kynteit artad ïa u ksew, "Shi ka ksew ka shu wiar kat ïa uba don. Kynrup, sha ïing!"

Da ka jingtieng u Plen u la rung kynsan shapoh ïing, bad u la bret artad ïa kata ka kot kaba u bat.

"Wa!—ha ....ka jaka ba phin mai ba u wiar, phi pat ..... phi phah kynrup," la phai ktien u Plen.

"Wa ! wat sheptieng, um lei-lei, ngam shym phah kynrup ïa phi. Hynrei ba ngi khot kyrteng ïa u da u Kynrup." Ka la kren da ka sur kaba jem. "Phi wan donkam ïano babu shane?"

U Plen u la tam ïa kata ka kot kaba u la pynhap ha madan.

"Ka ....ka ïing i bah Banhok ka dei hangne? Oh ! em-em phi ! Nga mut ban ong ka ïing i bah Donbok," u da trud artad ïa ka khlieh da ka kti.

Ka kong Aitilin ka la shu peit seh ïa u. "O !...... hooid! Balei? ... Phi donkam aïu babu ?"

U Plen da ka jingsngewsarong ba u ioh ka nam babu, u la ïengpynat shadem kynjreng. "Nga wan pynrah ïa kane ka shithi kaba kyrkieh na ..... " u la ai artad ha ka.

"Na u Shanbor ?" ka phai sha u bad ka la ong, "Sngewbha shong ha ka shuki." "O ! hooïd keiñ, na i" u la shong artad.

Phi ithuh bha seh babu ïa u khun jong nga ne phi ïadei aïu?"

"Wa balei ngam ithuh! Lada ngam ithuh ngan shu wan poi pynrah hi shaduh shane. Namar ba kaba kyrkieh eh nga hap wan ma nga."

Ka kong Aitilin ka la shim ïa u shang kwai ban ïasong ïa u.

"Kata te sngewbha pynpule lem," ka la ai biang ha u ia ka shithi, "u thoh kumno? Nga te tang ïa u A u B ruh ngam ithuh. Tip kumno u khlaiñ ne u long kumei namar mynta la jin katno u khlem da phah jingtip."

"Im da khlaiñ phi Mei-hep. Ha ka por ba

nga wan shane ruh i shu thiah" U la plied pynstet ia ka shithi, pynban u shem ba ka long kaba eh ban pule ia kita ki dak. U la sdang ban pule shi-kyntien ar-kyntien, hynrei u la sangeh noh namar ba um sngewpei phang ha ka jingpule. Khamtam uba pli uba shu nang ban pule bad ka spel dak artad artad, kawei ruh ba ia kata ka shithi la shu thoh kyrkieh da u Shanbor hapdeng ka jingkyiuh ki kti.

"Sngewbha pule kham jam seh babu ba ngan dup iohsngewlem," ka la shu ap kmang da ka mynsiem ba kyndeh katba u dang peit biang ia ka shithi.

"Tip phi .... Mei hep!" u la ieng joit naba u shong bad sawkyrang artad haba ka la paw penryngkew kata ka jingsngewnang pule.

"Ngam sngewnang batai phi .... sa phah pule noh hano-hano," u la ai ia kata ka shithi ha ka, bad u la khreh mih noh.

"Ngan da leit noh shuwa ho! .... ba ioh ngam lap kali shuh," u la ong.

Da ka jingkyndit ka la ieng na ba ka shong, "Wa! sngewbha da ap seh ! U thoh. kumno ne jia ei-ei kaba sniew ia u khun," ka la khih pisa marwei.

U Plen u la mih noh shabar.

"To... ho, Mei-hep!"

Ka Aitilin kum kaba lamwir ka rung ka rung, ka mih ka mih bad ka bat sah ia kata ka shithi ha kti.

"Shaei uba nang shaei uba stad u ban wan pynshai lem?"

Kumta kam banse ban shu p'ah khot noh ia ki jong u kpa bad u Wadbor na sha lyngkha Ka

la phah her khrad-khrad sha lyngkha ha i Rilin, ka khun khadduh. La kan khot ïa ki para marjan ruh kam sngewsuk namar kam lah hi ban pule ne batai ïa kata ka shithi. Ka la shu shong sngewsih haba kam u jia long mynno-mynno haba u nongwan ai shithi u wan, kawei ruh ba u Plen u ïathuh ïa ka jingbym khlaiñ u Shanbor. Haba um don u Wadbor. ka ju phah pule ha kito ki nongwan ai shithi

Shiteng kynta ei-ei hadien ba ka la shu dem bad leh sngewsih, la wan rung ki jong u kpa u Shanbor.

"Ka jia aïu.......... . .. kmie u Shan?" la kylli kynsan u bah Donbok bad ka jingpynbiar mynsiem badap phia-phia.

U Wadbor bad i Rilin ki la shu ïaïeng sah hajuh khlem nang ong ei-ei.

"Kpa, shim kane kot', ka kmie ka la ai ïa kata ka shithi ha u kpa.

"Wadbor .... shim pule, ka thoh kumno?" u la ai noh ïa ka shithi ha u Wadbor

U Wadbor kumba u ju leh ïa kiwei kiwei ki shithi, u la sdang ban pule, Ka kmie bad u kpa pat ki la shu iapeit ia u khun

"Pa ngam ithuh ithaw phi, tip la thoh aïu hangne", la ong u Wadbor hadien ba u la dep peit. "Tang ba ka kyrteng i bah te ka don hangne. bad ki dak ruh ki bym shai satia ban pule. Kim long kumba i thoh mynshuwa. Nga tharai kim dei imat ki dak jong i......"

U kpa u kynteit kulmar ïa la u khun bapli ba um lah wat tang ban ïathuh ka jia aïu ha kata ka shithi, bad u la ong, "lada dei ba nga nang kot nang sla ma nga kum ma me te," u

la phai sha u Wadbor, "ngan jin da la batai lut, ka don aïu ha ka."

U Wadbor u la pyrshang ban pule biang shilaiñ arlaiñ.

"To keiñ-keiñ noh me", la ong biang u kpa. "Khie mareh bak bak leit khot ïa i babu Lam, tip i dang don ne em. Lada i don, sa ong ba in sngewbha ban wan kham kloi."

U Wadbor mardor u la mareh kumba la phah u kpa.

Ka kmie bapli ka la nang kulmar shuh-shuh bad kam lah khlem da jaw ummat.

"Sngap seh kmie sngap!"

Tang kumba shi-kyntien kwai ei ei, la wan rung u Babu Lamshuwa bad u Wadbor. Khlem pynlat por ei-ei namar u la ïoh jingtip malu-mala na u Wadbor ba dei na kata ka shithi, u la shim beit-beit ïa kata ka shithi na u.

"To ïa sngap shuwa ho", la ong u babu.

Katba u dang pule ïa kata ka shithi u la phuh samrkhie artad, hadien u la rkhie bad shong artad ha ka shuki.

"Hang ....hangne" u la rkhie.

"Ka jia aïu Babu, phi rkhie", la ong u bah Donbok.

"U......u khun rangbah jong phi, u pyntip ba u la pass ïa ka B.A., bad u la pass kham sha khmat. U ong ruh ba un sa wan hadien katto katne sngi namar ba u dang bun kam bad kawei ruh ba u baïong khlieh." U la batai u Babu bad ka khmat ba phuh samrkhie.

U Bah Donbok ruh da ka khmat phuh sam-rkhie, u la kylli, "kumno kumno u thoh Babu ?"

U Babu Lam u la pynpule suki ïa kata ka

shithi bad u la ong artad, "ka long shisha kaba eh ban ithuh ia ki dak, imat kumba u shu thoh kyrkieh ha lynti ne ba ka la jur eh ka jingkmen."

"Phi iohsngew kmie u Shan ia ka khubor u khun rangbah jong ngi ?" la kren sarong u kpa.

"Pleng phi ialeh sngewsih naduh hynne dei tang na ine i shithi seh ?" la kylli pat u Babu.

"Bad kane ka kmie te ym lah ialeh shuh," la ban ktien u kpa. "Ka shu pynkulmar kai ia nga haduh katne."

"Ma nga seh mo," la kren danda ka kmie. "Uto keiñ uba wanrah shithi hynne. Haba nga phah pule, u shu peit luk liak bad u sawkyrang pynban. Mar kumta hi u la khohreh sa ka mih noh, kumta nga sa ap ia kine haduh ba kin da wan na sha lyngkha hadien ba nga la phah khot."

"Hooid keiñ babu !" la ong u kpa bad u la phai artad sha u Wadbor. "Nga la phah pule ha une, hynrei um lah ban iathuh ka jia aiu."

U Wadbor u la sngewlehraiñ bad u la shu dem ngun shapoh khlem kren.

"Peit seh babu," la phai ktien u bah Donbok, "jneng kat une kum u dieng sieh lama. U tang poi ha ka klas III um treh leit skul shuh, u kwah pynban da ka bat mohkhiew. Dei ha une pleng ba ki sa ong basting u mohkhiew ban ia u khulom."

Ka kmie kaba leh sngewsih naduh hynne mynta ka sdang phuh samrkhie lang bad ki.

"Em, phi pa !" U Wadbor u la wiat muiñ, "haba ka la hap ka nusib bat mohkhiew te yn leh pat kumno."

"Keiñ, keiñ ! Me sei sa ki nia kharei suda," la phai ktien u kpa.

"Tang ba lada shu ïakwah leit skul baroh baroh te ki briew ha Sor kin ïabam da kaei pat," la jubab u Wadbor bad ka phuh samrkhie.

"Kaba dei ba phi ong, tangba ...... " la kynrup ktien sa u babu. "Kawei pat ruh, un shu nang pule shaei haba ki dak ruh la kumba trud ka syiar."

"Hooid keiñ babu," la phai ktien sa ka kmie da i sur bajem, "lada dei ba la thoh bha u Wadbor u lah ban pule shaid shaid ....kumba u ju pule ia kiwei de ki shithi kiba u ju phah u Shanbor."

"Nga tharai ba lada i thoh khamshai ïa ki dak nga nang hi ban batai ei ei khyndiat khynsoit", la ong pat u Wadbor.

"U bah jong me te un leit nang thoh shai shuh hi mo," la kynrup ktien u kpa. "Khamtam mynta ba u la pass ïa ka B.A., u mut ba ma ngi shane ruh ngi ïa stad lang kum ma u."

"Um ju kham thoh em kum kine ki dak ?" la kylli u Babu.

"Em phi Babu, tang mynta ka sien hi i da thoh khyllah kumne, ne tip i shu phah thoh hano-hano," la ong u Wadbor.

"To u mat u bapli hapdeng ka jingkmen u la kum thoh kyrkieh ne u sngew ïalade kumba u thoh sha ki paralok ba ia ryngkat kyrdan," la phai ktien u Babu. "Hynrei kaba sngewkmen bad sngewhun ka long ba u kynmaw ban pyntip mar-mar shaphi keiñ."

"Wadbor," la ong ka kmie. "Khie khun leit pynthang duma shi shilim ia i kpa "

Mar kumta hi u Wadbor khlem pynslem u la leit beit sha kamra shetja.

"Iasong kwai kmie, ïasong," la ong u kpa.

Shipor u Wadbor u la wanrah ia ka tangduma bad u da pyrsad artad ha ka shilim ba un kem ding u duma dih.

"Shim tan noh pa," u la ai ia ka tangduma bad u noi ha ka kti u kpa.

U kpa katba u dang tan duma u phai artad sha ki. Hadien katto katne sien tan u la weng ia u noi na ka shyntur bad u la ong—"Ki khun mynta te babu keiñ noh seh, ban kren ruh ym lah. Tangba nga te nga sngewphuhmut phuh mat tang ia ka jingleh tipsngi u Shan. Wat la ngi la pynlut pynsep na ka bynta ka 'ingpule jong u ruh katba ngi da pynlut. Ngi ki kmie ki kpa te haba ki leh tipbriew ki khun ban da long kumno-kumno ruh khlem sngewpangmet ne phi ong kumno?"

"Kata kaba phi ong kpa i Shan, nga ruh nga ïahap jingmut," la phai ktien sa u Babu.

Ka kmie ka la phai sha u Wadbor hadien ba ka la dep ïasongkwai, "Khie khun leit tiew noh da ka um ha ding ba ngin ïadih da ka sha."

"Shim tan sa ma phi Babu," la ong u kpa u Shanbor bad u da ñiad artad ia u noi.

"Em, kpa i Shan, ngam ju dih."

"O! shisha mo, wat sngewei eí ho ngam shym kynmaw," la ong u kpa u Shanbor bad u da rah noh ia kata ka tangduma sha kamra shetja.

"Babu, kumno ki khun ki kti ki ïakhlaiñ?" la kylli ka kong Aitilin.

"Haoid kong, mynta te ki ïakhlaiñ."

Ha kata ka por la wan mih biang u kpa bad u la ong, "O! Ngan sa wankai noh sa ma nga

sha ïing jong phi, ha kane ka Robibar. Phin ïadon ha ïing ne kumno?"

"Ngin ïaleit shaei phi lada phi mut ban wan" la jubab u Babu. "Sa da wan khnang keiñ namar phim ju wan shuh la slem."

Ha kata ka por u Wadbor u la wanrah lai pela ka sha.

"Buh halor kane ka miej-rit khun," la ong ka kmie ia u khun, "Khie wanrah sa uto u 'pukhleiñ napoh duli, nangta theh biang sa shipela ia phi ruh ngin ïadih lang hangne."

Ynda u la dep buh ryntih ia ka sha halor ka miej, u Babu u la sdang ban ainguh ha U Blei.

Katba ki dang king ia ka sha u kpa u la phai sha u Babu—"Ngi te kumba ka long mynta ngi la kham ïasuk khyndiat. U Shanbor ruh u ju kyrshan katto katne."

"Ban da pyrkhat shisha ha kito ki por ba um pat leit trei kam te nalor ba ngi kham duna nangta sa bad ka kyrshan artad ia u ha ka shongskul," la pyni ka kmie, ' tang U Blei shisha Uba pyndap."

"Phi la ïathiang?" la kylli u Wadbor, "Sngewbha shim uto u jingbam seh Babu."

"Hooid ka la biang," la jubab u Babu.

"Mynta te ngam lah klet shuh phi ia i bah Teilang," la phai ktien pat u kpa. "Dei da ka jingjynsur bad 'ingkylluid mynsiem jong i ba i la ïashan lem ha ka por ba ngi donkam. Phin ong ha ka por ba ngi duh ha ka rep ka riang ne ha ka ban kyrshan ia u Shan katba um pat ïohkam ïohjam."

"Babu, phi ruh phi la jan suk mo? Ito i khun kynthei i la nang bha ka lum ka lang ha

ïing ha sem, ne ....?" la phai ktien pat ka kong Aitilin.

"Ki kynthei te lada ki la don kat ka khun jong nga ruh la iohbor hi hynrei ban ha ki khun shynrang te ....," la phai ktien u Babu. 'Peit uto u jong nga u dang lapmiet ka ïalehkai."

"Hooid keiñ!" la ong biang ka kmie u Shanbor. Tangba phi shu ong ïto i jong phi i ba dang rit bapli ha ka rta. Peit shuwa ia une u khun jong nga, tang dei ka por janmiet, na ïing khlem tip shaei u leit. Ha ki por shongsngi lei lei u lum sa ki lok ban ïale tkai lum leitkai wah bad leit ï lehbol. Trei ktah ruh tang ban dep noh, ban ong lei lei ia ka kam ïing kam sem te khlem larkam, tangba yn eh kumno ngi kiba don ka khun kynthei kaba dangrit. Lada um don ïing ruh kynjah, lada u don ruh sa tang ka kynud jingrwai bad ka tem jingtem jan man la ka miet.........."

"Te haba kumta, balei phim ailad ia u ba un leit pule ei mynmiet sha Sor bad la u hynmen" la pyni u Babu, ' tang katno un shu nang shu stad ei.........Ba uba shalak lada u leit shong klass VI ne VII ruh u lah nga tharai, kawei ruh ba u don u Shan, un ïarap mynmiet mynstep."

"Ngan ong pat kumno, lada dei ba um pep skul un jin da la lait matrik katta," la ong sa u kpa.

"Wei kumta," la phai ktien u babu sha u Wadbor, "kumno phi sngew ia ka jingong i mei i pa."

U Wadbor u la shu wiat samrkhie bad dem ngun shapoh.

U Babu u la peit por na ka baje kti bad u la

ong, "kata te ym long shongkai shuh phi namar ba ngan leit rung biang na skul."

"To khie Babu .. khublei shibun eh ia ka jingleh shitom jong phi," la ai khublei u kpa u Shanbor.

"Tangba lada ym don kum kine ki kam, te yn leit ia poi wan kai shano phi" la ban ktien biang u Babu. "Te nang ïashong ngan nang ïaid shuwa ma nga ho."

Kumta u babu Lanshuwa u la mih artad na ing u bah Donbok.

"Kmie u Shan," la ong pat u kpa. "Nga ruh ngan hap leit biang sha lyngkha ba nga shu buh ia ki tiar ki tar khlem lum khlem lang. Sa da ong artad ia u Wadbor ba un thep noh kato ka diengiap hapoh sem.

U bah Donbok ruh u la mih noh ban leit sha lyngkha

KA BYNTA–6

KASNGI ÏAKYNDUH U WADBOR BAD KA WANPLI

Ka ju dei ka jinglong jong ki samla ba lin khih pisa hapoh mynsiem ba kyndeh jong ki haba ki shong ne ki thiah bad khamtam lei-lei ha ki por ba kynjah ban mutdur ïa la ki jong ki jingieit ba ki la theh Wat lada ki jinglehraiñ kan wan ban tap ïa ki khamtam ha ka por ba ki dang sdang ïaphylliew jingieit markylliang. Hynrei, ki kwah dik dik ban ïohi ne ïakynduh markhmat. Lada ki lah ban leh kumne ka pyn-thanda ïa ka mynsiem ba ïaiphaloh ha ki.

Kane ka la jia ha kawei ka step ïa u Wad-bor, ha kaba u dei ban leit ïakynduh ha kata

ka janmiet ïa ka Wanpli, ka baieit jong u. Ha kata ka step u la bunkam haduh katta katta. ha ka ban pyndep ïa ki kam ki jam khnang ba un lait por ha kata ka janmiet.

Ka kmie ka la lyngngoh ha kata ka sngi ïa ka jingleh smat leh sting u khun bad ka la nang tharai ba imat un leit ïalehbol bad ki paralok sha Madanheh. Hynrei u Wadbor u sngewkmen ha kata ka sngi ba u ïoh trei da ka kam ïing bad la ka kmie; lada dei ba u leit lum bad la u kpa un shem jingeh ban lait por. Ka kmie ka bym ju da pyrkhing ia ka leit ka wan jong u. Ka la ong—"Khun keiñ noh seh kato ka thlieh dieng sa pyndep pat lashai ruh ka long hi."

"To mei, sa kane kawei ka lymbong", u la ïeng shiphang bad ñiad artad ïa ka syep kaba tuid ha ka shyllangmat

"Em, nga ong ïoh phi leit ïalehbol keiñ"; la phai ktien biang ka kmie.

Kumba kyndit haba u ïoh kata ka kad, u la jubab—"hoioid keiñ Mei kito ki paralok ruh ki la ïawer ïa nga hynnin."

Kane ka jingong ka kmie ka la pynkynmaw pynban ïa ka jingiawer ki lok hynnin ka sngi ban leit ialehbol. Hynrei ha u, kata ka janmiet ka long kaba kyrpang ha ka ban leit iakynduh ïa ka Wanpli.

Ha kata ka janmiet ka Wanpli ka la hiar suki jal na kata ka lynti ba kyllaiñ ban poi sha ka jaka ba ka la iakut ban iakynduh ia u Wadbor. Shuwa ba kan poi ha kata ka jaka, ka la ïaid pynsting ia la ki kjat khnang ba u Wadbor uba ka la mut ba un poi nyngkong un ym ioh-

sngew ne tip ia ka jingwan jong ka. Phewse, kata ka jaka ka i kynjah hynrei laitnoh tang ka jingkynud na ita i Wahduid badon hajan.

Namar ba ka la sngewjem ki khohwah bad tharmaw ki pohjat, ka la shongkai shuwa halor uwei u mawsiang ba don hapdeng um. Ka la pdem hapoh um ia ki jaiñ ba la kyllan sabon lypa na iing khnang ban ioh sait noh. Ka la wanrah ruh tang katto katne tylli ki jaiñ tang ban ioh mih na iing khnang ba kiba ha iing kin ym suba ia ka jingwan jong ka shata.

Ynda ka la dep sait ar tylli ki jaiñ, ka la pynshad ia ki khmat shane shane shatai shatai, hynrei kam iohi satia ia u Wadbor Haba ka peit pat shaphang sepngi ka iohi ba ka suiñbneng ka la sawbyrtem namar ka sngi ka la sdang noh sha lyndet ki lum.

Ka la ieng bad kynther ia kita ki jaiñ bad ka la sdang ban kren wei-briew, "nga sngew la thait bad jrem ki kjat hynrei katta por ruh i bah Duh im pat poi. Hato ka jingieit ka wan tang nangnga seh mo! Lada ma i hi i theh lut ia ka jingieit tang ha nga nga tharai kum u rangbah i dei ban ap ma i ia nga. Ne na bakla ma nga mo ia ka por ba i phah ap. Em, myn ha kane i da jong ba in poi shuwa ma i kumne por jaumiet."

Ka la leh khrad khrad ban pyndep ia kata ka jaiñ, ka la ieng sngewsih bad leh diaw shipor. "Ani mei! katta por ruh im poi – nga sngewkynjah hangne marwei. Tip mih si uei uei sibit. To ieh ngan ap hi sa shipor."

U Wadbor uba la don lypa ha kata ka jaka bad rieh ialade ha lyndet uwei u mawlong uba heh, u la shu peit ia ka naduh ka por ba ka dang

wan. Ynda ka Wanpli ka la sdang ban sait dep sa tang kawei ka jaiñ u la iaid suki jai na shadien jong ka ban leh danda. Ka bapli kam ioh sngew ei-ei ia kata ka jingwan jong u na shadien namar ba ka don ka jingsawa na ka lat lat jong kata ka wah bad kawei ruh ba ka dang dem trei kam.

Mian mian na shadien u la tap kynsan ia ki khmat jong ka da ki sla kti jong u bad u la pynhiar mynsiem kynsan, "humm........"

Sa ba kan sdang ban lynñiar u Wadbor u la pyllait kynsan ia ki kti na ka bad u wiatsam-rkhie, "Phai shane Duh."

"Ani wow! Nga la kyndit katba lah Lada phim pyllait kloi nga tharai nga la iapler hangne," ka la leh diaw bad iengnoh nangta napdeng um, "wat kren shuh ia nga, khie shatai . . Myn ha kane phi la ong ka phin poi shuwa, hynrei mynta pat phi ... ."

"Phi te mo, tang ka wad daw" u la sdang kren jan. "Kumno phim iohi ia nga haba nga don naduh hynne langtai hadien u maw?"

Ka Wanpli ka la leh kum ka bym patiaw ei-ei bad ka la kynther bad khylliap noh ia ki jaiñ ba sngem ban khreh leit noh

U Wadbor ynda u la iohi ba ka leh dom u la shim bad iarap pynkhylliap lang ia kita ki jaiñ.

"Phi i", u la kynrup ktien biang, "La da dei ba ngi ia kut hynnin nga tharai ngan ym lah ban wan shane."

"Balei hynnin? ' ka la phai sha u.

"Tip seh, ngan iathuh ruh i kumba phim kwah sngap", u la ong. "Ngan shu iathuh hapoh ba ieng kumne seh.........bad kawei ruh

ïoh don ba wan ïaid mano mano na shane, ale ngin shu iashong hangtai."

Ynda u la khroh, ka sa lum ia ki jaiñ bad rah lang ha kata ka jaka ba kin iashong. Kumne ki sa iashongkai ha lyndet uta u mawlong.

"Hynnin ka sngi, katno ka kynrum kynram ha ïing na ka bynta ka shithi kaba la phah rah i bah", u la sdang iathuh. "I la pyntip ba i la pass ia ka B.A. bad . "

"Shisha!" ka la phai kynsan bad wiat samrkhie, "I bah Shan i la pass seh!"

"Hoioid keiñ" u la ong.

"Bah Duh, lano pat phin ia ai sha sngewbha na ka bynta ka jingpass jong ï?" ka la kyllï sammut.

"Nga tharai ynda i la wan hi ma i shane" u la jubab.

Kumne ka la shong hajan jong u bad ka la sei artad ia u kwai tylli ban khud. Katba ka dang phiah kwai, u la shu peit ieit ia ka durkhmat balung bad ia ka rymmiang shyntur ba saw da ka um kwai. Katba ka dang ïa song, ka la shu peit ia ki sla kti ba pdiang ieit na ka. Shipor ka la khmied bad peit ia ka durkhmat jong u, hynrei ka jinglehraiñ ka la wan ha ka, kumta ka la shu dem bad wiat muiñ khlem pynmih ktien ei ei.

Ka jingsawbyrtem ka suiñbneng ha ka liang sepngi ka la sdang jah. Ka khmat ba wan dur jong ka Wanpli, ka la ring ia ka jingsngew jong u U la pyndei ia i shohshkor ba phyrnai bad u da pynmih da i sur ba jem, "peit shane seh, balei phi da lehraiñ kumne?"

Ka la phai biang sa shisien hynrei ka shyn-

raiñ ban peit pyrshah bad ka dem shapoh. Na ka shyntur jong ka ka mih, "phin long ma phi keiñ kum ki tnat diengbah bapiar bad baplung ba phin da na kano-kano ka jingshit jingsyang ba nga ïakynduh. Kumba ka jingieit ba phi la theh kumta ruh ai kan ïaineh haduh ki sngi bakut ......"

Katba ka Wanpli ka dang khlei ïa ka jingieit batheh sei hynrei ka mynsiem jong u ruh kam lah set khlem da pynsngewlem ïa kaei ba u don.

"Duh baieit, peit mynta ka mariang hapdeng jong ngi katno ka iphuh iphieng haba ngi ïaphylliew ïa ka jingieit bad ban pynsngew ruh ïa kiei-kiei kiba ktah ïa ka jinglong doh "

"Hooid bah Duh, nga long kaba kloi ban aiti ïa la ka jingieit. Hynrei nga sheptieng ïoh phi phin shu pynbieit kai ïa nga tang shiteng por namar na phi keiñ nga ap ïa ka burom "

Katba ka dang pynpaw ïa kaei kaba ka don ha ka dohnud, ki um ba sngur ha ki khmat jong ka ki lang. Namar kane ka ju long ïa ka kynthei shibor ïoh u rangbah un thombor ne shet shukor.

Ka jingïakren hapdeng jong ki kam pat kut satïa hynrei ka jingkem dum kam shah shuh ïa ki ban sah slem ha kata ka jaka. U Wadbor u la kyrpad ïa ka ban ïeng noh khnang ba kan poi kham kloi sha ïing. Kumne ki sa kiew arted ïa u thiep ba kyllaiñ bad ki la ïa bteng biang ïa ka jingiakren.

Khnang ban lait na ka jingïohi ki briew ki sa ïaleit noh sha la ki jong ki ïing bad ka jingïakyrtiang dien arted ïaïaid.

KA BYNTA—7

HA IING U BAH TEILANG

Ka la long ka janmiet kaba pyngngad da ka jingbeh ka lyer bajem jai-jai bad ki kjat sngi ruh ki dang shoh ieit ha ki ranab lum baithiang. U bah Teilang u dang shong kai ha kawei ka kamra bad u da pynmih tdem artad na u noi 'tangduma. U da phai khmat sha ka liang mihngi ban peit ieit ia ki ranab lum bashat rongksiar jong kata ka janmiet.

Ha kata ka por u la iohsngew kumba don ba wan briew ha phyllawiing. Kumta u la khot ia u nongtrei jong u, "Ko Liaw... .. Liaw."

U Liaw ruh khlem pynlat por u la thie na kyndong, "Oi! ....Ma," bad u la wan artad sha ba u don u bah Teilang.

"Khie Liaw leit jngoh uei uta uba wan," la phah u bah Teilang.

Sa shipor la wan rung u Liaw bad u la iathuh, "O!...... i wan ito i bah Donbok ne Sniewbok... .. ito iba ju wan hangne te."

"U bah Sniewbok aïu uta?" la kynteit u bah Teilang. "U khynnah shutia, balei mem phah rung ha iing."

Ha kata ka por ba u Liaw u mut ban mih shabar .... "ine ei i la rung."

"Kumno bah?" la ong u bah Donbok, u da iaid artad shajan ba shong u bah Teilang.

"Nga shu shongkai, phi" la phai ktien u bah Teilang, "Shong seh. Nangta, phi dang shu wan beit na iing ne phi la da wan na shaei?"

"Nga dang shu wan na sha lyngkha phi kpa i Wan," la jubab u bah Donbok. "Kito ki

sniang ki la kloi da heh du, nga wan peit myntan ha kut."

"Phi pat katno tylli phi ri mynta ?" la phai ktien pat u bah Teilang.

"Kito saw tylli hi, kiba ïawan thied ryngkat ha ka taïew ba phi wan thied ma phi. Phi dang kynmaw ?"

"Shisha mo !" la jubab u bah Teilang.

U Liaw pat kum uba bieit u la kum ïeng sah hangta bad ki. Kynsan kynsan u la shah kynteit ha u bah Teilang, "Me pat aïu tyngheng me ïeng hangne ?. Khie leit pynmeh da ka ding ka theh. Ne khie ong ia ka Wanpli ba kan ïasong kwai "

"Im don phi ma ha ïing," la jubab u Liaw.

"O ! ka leit sha phudwah bad ka Thei-heh.........To khie nang ïasong ma me," la ong u bah Teilang.

U Liaw u la rung noh sha kamra shetja. U la tiew um ha ding, nangta u sa ïasong kwai ia ki. Ha lade u la ong, "i ma te mo, i shu kylli sa tang ia i Duh. I Duh pat kum i ñiang-bading khliak shane khliak shatai ... ."

Katba kine ki rangbah ki dang ïapur khana ia ki kam ki jam, u Liaw u la rung bad shim ia ka 'tangduma ban thep duma biang. Hadien u la leit ai pat ha u bah Teilang, bad u da pyrsad artad ha ka shilim ba kan rhem—nangta u sa mih noh.

Kumne, katba u bah Teilang u dang tan duma, u la ïakren artad bad u bah Donbok. "Kumno ki ia khlaiñ ha ïing ha sem, ki khun......i jong i kong Aiti. Mynta u Shanbor u don shane ne kumno ?"

"Hooid, baroh shi ïing ngi ià bit," la phai

ktien u bah Donbok. "Nga tharai u Shanbor un sa wan shuti. Myn hynnin, ngi la ïoh shithi na u bad u la pyntip ba u la pass ia ka B.A."

"U la pass seh!" la kynrup ktien u bah Teilang bad u la weng artad ïa u noi na ka shyntur. "Ka long kaba sngewkmen shibun keiñ!", u da ai artad ia ka 'tangduma ha u bah Donbok.

"Na kata keiñ ba nga sa wankai khnang ban ïoh ïathuh lem ia phi," la phai ktien u bah Donbok.

"Phi tip hi ba ki khun kiba kohnguh bad sngap ia ki kmie ki kpa ki ju long kum ki syntiew ba dap da ki jingiwbih ha ka dohnud jong ngi .. . " la pyni u bah Teilang.

"Kata keiñ," la ong u bah Donbok bad jyrhoh artad. "Khamtam ma nga u kpa uba duk kumne haba nga ïoh ia kane ka burom na ki khun, nga sngew ïalade kumba nga deng ia u kpieng ka nam. Tangba kane baroh ka wan na ka jingïarap lem jong phi. Lada ym dei na phi nga ngeit ba ...."

"Shuh phi," la ban ktien u bah Teilang, "nga hi naei ngan ïoh, lada ym da ka jingai Uba Najrong? Mynta nga lah ban ïarap ma nga, lehse hadien pat nga ruh ngan donkam na phi. Ka jingïalong lok long jor hi barobor ka dei ban long kumta—ban ïapeit lang markylliang........"

"Kata kaba phi ong nga hi nga sngewïahap," la phai ktien u bah Donbok. "Tangba kata ruh ka shong ha ka mynsiem u briew namar nga shem halade ba kham ñiar u briew uba kum maphi."

Ha kata ka por u bah Teilang u la shim ia ka 'tangduma na u bah Donbok bad u la sdang

biang ban ïapur khana, " ......nga te katno nga khuslai ia ka Wanpli, kumba mynta ka la kynjoh sha ka jinglong samla. Ñiuma, ym tang ia ka hynrei khamtam eh ia nga u kpa namar kumba ka long ka khun marwei ka burom jong nga ka shong ha ka."

"Balei phin da khuslai haduh katta," la ban ktien u bah Donbok, "nga ngeit ynda la dei hi ka por, U Blei Un sa phah bad plie ka lad ha kane ka ïing ia u nongshimti uba maphi hi bad ma ngi kumjuh ngi hun."

"Ka dei bah Don kata kaba phi pyni hynrei kum ha ka por mynta hi nga shem ba isuk maphi uba don lang ki khun shynrang bad kynthei. Tangba yn leh kumno mo, ka shong ha ka jingpynïaid U Blei."

"Kata keiñ bah ba ki sa ong ba ngi ki briew ngim ju hun," la pyni u bah Donbok. "Lada ngi pynhun nga ngeit ka mynsiem ruh kan hun, namar ia kaei kaba U Blei U ai nga sngewbha ka long kaba-bha."

"Bah Don kum ban shu ong noh, ha ïing ha sem ne ha khmat jong nga te nga thung ia ka kum ka syiem haba ka leh tipsngi tipnong." La ong u bah Teilang da ka mynsiem ba kylluid. "Hooid, nga te uba aimon shisha ngam len naduh ba ka la iehnoh ka kmie ha nga........"

"Kata shisha nga ruh nga ïahap," la kren ïahap jingmut u bah Donbok, "teng teng haba i ïakynduh ia nga, im ju ïaid lyndet, i da kren da khana. Wat ka shnong ka thaw hi ruh ka da pyrto keiñ ia i ha ka jingdon akor la ha ka ktien ka thylliej ne ha ka ïaid ka ïeng."

"Kumban shu ïaban ia kata," la phai ktien

sa u bah Teilang, "ha kane ka thaiñ jong ngi te la eh ban shem ia u briew uba don kata ka maiñ rangbah, kumjuh ruh ha ka akor ka burom bad ka kyrdan. Lait na ki khun jong phi te.........bad kata baroh ka shong hi ha ki khun kiba kohnguh ia ka jingpynïaid ki kmie ki kpa."

Kumban shu knieh ktien noh ia phi," la ong pat u bah Donbok, "haba ngi kha ia ki khun, ka long ka kamram jong ngi ban btin ia ki ba kin ïaid ha ka lynti kaba dei ha kaba ma ngi ngi la prat.........Ym dei kumta?"

Hadien ba kine arngut ki la ïashongkai kumba katto katne minit, u Liaw uba la dep khreh ia ka sha bad u jingbam ba u dang shu dep sdieh, u la wan rah shuwa ia ka sha. Hynrei shuwa ba un rung shapoh ba ki ïadon ma ki, u la ïeng noh bad la ki pela-sha ha kti. U da pynshah shkor bha ia ka jingïakren jong ki shaphang la ki khun. U Liaw u la shu kohnguh — "O! phi ia kumta pleng! Phi la iasdang sa ka ïateh sai ïong saisaw ia la ki jong ki ... "

Namar ba ïoh ka pjah noh ka sha u la rung hapdeng kata ka jingïakren. Hynrei ba ka jingmut jong u ka dang her shawei, u la kum jinthut phak ia ka lyngknot kaba wit, bad ka sha ka la hoit na ka pela ha madan. Da ka jingkyiuh u la buh ia kita ki pela-sha hajan jong ki.

Mar kumta hi jraiñ la kynhied u bah Teilang ia u Liaw. Thret u la kyndit bad u la leit shim bak bak sa ia u phan-karo sdieh ba kin ïatah sha.

"Shish ......, une u khynnah te, Man ki kam kumne hi," u la khñium u bah Teilang ia u Liaw. "Khie leit theh biang da kawei me, ngin dih kumno tang mar shiteng!"

U Liaw namar ba u la leh bakla, u la shu sngap khlem kren.

"To ieh phi kam pher," la phai ktien u bah Donbok. "Nga lei u bym ju mlien kane ka dihsha bunsien... "

"Shim dih noh bah Don," bad u la phai pat sa sha u Liaw. "Balei kata ka sha ka pjah kumta—me theh tang ban dep ne? Imat tang thnam ruh kam pat thnam, me la khohreh ka theh."

"Tip phi ma, u khiew-sha ruh u la rben da u pring, ka la shitom sa ka ding ba kan sam lyngba," la jubab u Liaw.

'Bad me te me," la ong u bah Teilang bad ïarkhie lang, "ym lah ïaleh shuh."

Hadien ba ki la ïadep dihsha, u bah Donbok u la thang duma ha ka smuk.

"To phi kam pher, dang kat une te u dang myllen shane shatai," la kren iarap u bah Donbok ia u Liaw. Hadien ba u la tan katto katne sien u la ai sa ha u bah Teilang. "Hih tan da une u duma."

Katba u bah Teilang u dang shim ïa ka smuk na u, u la ong, "to phi, ngin ïapur biang shaphang kato kaba mynta............Teng teng haba ngi ïakynduh kumne ngi ïoh ïathuh khana ne ïakren shaphang ki khun ki kti, ka ïing ka sem. Phi i naduh ba ka la ïap ka kmie ka Wanpli, ngam ju kham ïakren bad no bad no shaphang kine kiei-kiei. Hynrei dei mynta bad phi, bad kawei ruh ba kiba ha ïing ar-kmie-laikmie jong ka kmie kim ju da kham wan mih.... ... "

U Liaw u la rung biang bad u ïasong kwai ïa ki.

"Phim pat da kyrkieh em?" la ong u bah Tei-

lang bad u da tur artad bun shong hajan u bah Donbok. "Kumno phi sngew haba ngi ïakynduh kumne? Ma nga kum u kpa ka kynthei ngam banse ban pynpaw ha khmat jong phi ïa kaei kaba nga don ha ka mynsiem. Lada long nga mut……. "

"Ia kaei bah," la knieh ktien u bah Donbok, "ngam pat lap ba sngewthuh bha."

"Phi i bah Don, ha ka jingshisha nga la don jingmut ban wan ïakynduh ïa phi na ka bynta ka khun. Ka jingmut jong nga… ban pynïabuh ïa u Shanbor bad ka Wanpli." U Donbok haba u iohsngew ïa kine kiei kiei u la kyiuh baroh shirynieng bad u la ong: "Kumno keiñ ka lah ban long? Ha ïing jong ngi, ma ngi hangno bad phi pat ……."

"Kita baroh kim wan hap" la phai ktien u bah Teilang, "hynrei ka mynsiem kaba tam. Lada u briew u shong halor ka spah ka hajar hynrei ka mynsiem pat .. ….ka spah pyrthei hi ka long tang ka rong phong bad mynta ka lah ban shong lashai ka lah ban leit. Kumta ngin ym ïapur eh ïa kita kiei-kiei."

"Ia u Shanbor hi te nga lah ban shaniah naduh ka mynsiem ym tang mynta hynrei nga la ïohi bad tip bha ïa ka jinglong jong u naduh ba u dang khynnah………"

"Kata te kan khambha ba ngan da ïapynbeit shuwa bad ka kmie," la ong pat u bah Donbok. "Kumjuh ruh ynda u la wan phai u Shanbor."

"Phi i" la kem ktien u Teilang, "kaba kongsan eh te …….bad phi keiñ, ka kmie ne ki khun lei lei ki long kum u ksai kat sha ba u lam u thyrnia." U la nguid umbiah shiphang.

"Kumno phi sngew? Kata ruh da pyrkhat suki keiñ namar...... ."

U bah Donbok u la shu wiat muiñ, "te kata ngin sa ïakren pat phi—bad lada long phi lah ban wankai sha ïing khnang ba ngin ïoh ïa pyrkhat lang shaphang kane ka kam, ne phi ong kumno?" U la peit artad shabar bad khreh ïeng artad, ' ka la da kloi dum du."

U bah Teilang ruh u la ïeng lang bad u la ai khublei ïa ka jingwankai ka jong u bah Donbok. "To khie kata," u la ïamihlang haduh ha phyllaw-ïing.

U bah Teilang u la rung biang shapoh ïing bad u la leit sha kamra thiah ka Wanpli.

"Khun!' u la ong ïa ka Wanpli ' shaei ka phi jah naduh hynne?"

Ka Wanpli ka la nang tharai ba u kpa u la suba ei-ei ïa ka jingwan ïakynduh jong ka ïa u Wadbor, ka la kyiuh bad shu sngap shipor.

"O !......... phi dang shu dep sum ne? u la kylli haba u la ïohi ba u shñiuh jong ka u dang jhieh.

"Hooid pa."

"Nga nang mut ba phi la don ha ïing .. .. namar ba u wankai u bah Donbok," u la kem ktien.

"Nga la wan naduh hynne pa, tangba nga sum shuwa ba ......" ka la ong bad ka mynsiem jong ka ka la sngewheh biang.

"Hynne lei-lei nga la shu phah theh sha sa ha u Liaw bad nga nang la kwah ba phin ïadon ryngkat bad ngi."

"Don ryngkat bad nga!" ka la ong kynsan

bad ka dohnud ka la kyndeh. "Phi donkam seh pa ia nga ?"

"Em," u la wiat muiñ "to khie leit syaid ding shuwa ïoh phi khriat." Ka Wanpli ka bym shym la tip ei-ei ïa kata ka jingïashongkai slem jong ki, ka la shu mutdur halade; "Imat ki la ïatip shaphang jong nga bad i bah Duh mo? Em, ngam tharai. Ne tip ka lah ban long, ioh i wan ong ei ei i ma Donbok ha i pa. To kam pher ka mat jia kat kaba jia ...."

KA BYNTA—8

I. HA KAMRA-THIAH KA WANPLI

Ka la long ka miet bashai bnai, ka suiñbneng ka shai kdiar lait noh tang hateng hateng ba don ki lyoh ba per. Ka mariang ka phyrnai da ka jingshat u bnai bad ka shnong ka thaw ka i kynjah ba la palat ka por. Kumjuh ruh ka ïing ka Wanpli ka i kynjah lait noh tang ka kamra thiah jong ka ba ka dang don jingshai.

Ka por ka la dap 10 baje ei-ei. Hynrei ka Wanpli kam pat nang ïohthiah. Ka la khie noh bad plie ïa ka jingkhangbah Shipor ka la ïeng ha baranda. Kumne haba ka peit ïa ka mariang ba phyrnai katno ka sngewieit bad sngewthiang ban ïeng peit kai. Ka lyer miet bapyngngad ka beh ha kata ka jaka ba ka ïeng bad ka da pynkhih ïa u shñiuh ba noh rymphai. Hadien ka la rung biang shapoh kamra-thiah.

Haba ka la kiew halor jingthiah, ka la shong bad kren weibriew: "Ani, nga sngewlynga kata ka thiah ka dem mynta ka miet. La

katta por ruh ngam sngewkwah thiah—nga sngewsahnud ïa kato ka sngi ba nga ïakynduh ïa i mo? Em, balei ngan da sahnud eh haduh katta? Ka bha ba ngan thiah noh."

Ka la sei noh da kawei ka kot jingïathuh khana bad ka la pule kai khnang ban pynbyrngia ïa ka jingbym ïohthiah jong ka. Ka la bsuh biang ïalade ha ka nep bad shuwa ba kan pule kot ka la kynmaw na ki jingkren ki tymmen ba kam dei ban thiah khyndun ïa ki kjat ïoh ba ka phohsniew kynsha.

Ynda ka la dep pule kumba lai sla na kata ka kot, ki khmat jong ka ki la ring tlot bad ka la kwah iehnoh. Kumta ka la buh noh ïa ka kot bad ka sa pynlip artad ia ka lynten.

II. KA JINGPHOHSNIEW KA WANPLI HA KATA KA MIET.

Ha kata hi ka miet ha ka por ba lajan kynih u 'iar-nyngkong katba ka Wanpli ka dang lyngngai ha ka pyntha jingphohsniew. Hana, ka la shem ialade ba ka long ka tnga jong u Wadbor. Katba ka dang shong sngewsih ha ka kamra-shongkai jong kata ka iing kaba heh, u lyoh khyndew na shabar u la wan ban tap ia kata ka kamra. Ha kata hi ka por ka la ïohi byrngut byrnget ia u Wadbor ba u wan beit beit sha ba ka shong ma ka. Katno u iphuh ha ka durkhmat, khamtam lei lei ha ka riam ka beit. Haba ka peit ïa u ba u dang khreh leit jingleit, ki ummat ha ki arliang ngab jong ka ki tuid.

U Wadbor haba u la ïohi ïa ka jinglehsngewsih jong ka u la um hin ka dohnud. U da bat

na ka tyrpeng bad da ka sur bajem u la pyntngen—"Balei phi sngewsih ne kaei kaba pynlong ïa phi ban jawummat?"

Ka Wanpli haba ka la ïohsngew ïa ka sur pyntngen jong u baieit ka la nang kyndeh shuh shuh ka shadem.

"Ka jingpynhun aïu pat phi kwah na nga u kpa?" U la kylli da i sur bajem bad syrpai artad ïa ka met jong ka. "Jubab seh ïeit ne phi sngewshitom ka met?"

"Bah Duh," ka la mih ka sur na ka shyntur jong ka bad ka da ñiad artad ïa ki ummat, "ngam shym sngewsih na ka bynta ka jinglong ka met, hynrei nga jynjar ka mynsiem. Ka long lehnohei kane ka ïing paki ka ïing dulan kaba phi la thaw na ka bynta ban shong ban sah ma ngi—lada ma phi u kpa ka ïing phim i don por wat ban don ryngkat bad nga........"

"Hooid Kmie, kaba phi kren ka long kaba shisha," u la phla. "Mynta ruh, nga mut ban leit sah sha ïing-kur namar ngi ïa donkam bad i mei i pa. Nga tharai ngan hap sah ar-mïet lada ka kam ka shah. O! Nga la mut ban ïalap ha phi, hynrei...... "

"Keiñ ... .keiñ!" ka la phai ktien, "ym da donkam eh ïa nga.........Lada kren ma nga ka kynthei briew ym don ba patiaw bad ki shu per tang ha suiñ kum u lyoh. Kawei ruh kam myntoi hi ba phin ïalap ha nga, namar ngam lah hi ban leit lang bad phi katba ki kmie ki kpa jong phi kim pat kren suk ne hun ïa nga kum ka tnga jong phi."

"Nga tharai phin ym kynjah. Tang lai sngi duh nga la wan phai."

"Kata te, ka shong ha phi keiñ," ka la kren mynthi. "Ngan ong kumno pat haba phi la dep khreh dep khrum kumne. Lada phim leit shata ruh ym long, tangba nga shu ong keiñ jait ba....... "

"Shisha, phi long ma phi u mawlynnai ba phyrnai hapoh ka dohnud jongnga. Shong suk.. , U Blei Un don ryngkat bad phi kumjuh ruh bad nga." U la pyntngen bad pyllait ïa ki kti na ka met jong ka.

Ha kata hi ka por u nongtrei jong u Wadbor u la wallam ïa u kulai-lieh ha phyllaw-ïing. Haba u la ïohi ïa u kulai ba la pynkhreh, u la ai khublei shongsuk ïa la ka tnga bad u la mih noh na kata ka kamra. Joit u la kiew halor u kulai bad phaidien na ka. Ka Wanpli ruh ka la mih na kata ka kamra bad ka shu ïeng ha baranda.

Haba u kulai jong u u la jam kumba katto katne jam shakhmat, ka Wanpli ka la khot biang ia u – "Bah Duh baieit,....... "

U Wadbor haba u la ïohsngew ia ka jingkhot ieit jong ka Wanpli, um banse ban phai dien sha ka. Haba u la poi hajan jong ka u hiar kdom na u kulai.

"Mynsiem ksiar jong nga, kaei pat phi kwah ban ong?" u la kylli da i sur bajem.

Ka la shong ha ki maw-kyndon jong kata ka ïing, bad ma u ruh u la shonglang ha syndah jong ka.

"Bah Duh, kumne marwei ia nga phin ieh, ngan sa shu shong hapdeng ka jingkynjah bad . ... " Ka la pynpaw ïa ka jingsahnud ryngkat bad ki ummat batuid ha ki ngab.

"To sngap noh seh," u la pyntngen, "ki ktien ba phi khlei kin sah ha ka dohnud jong nga bad da lei lei ngan ym jngai ne khlad na phi. Ka mynsiem jong nga kam lah ban shah haba ki ummat jong phi ki tlor. Ïoh phi ong ba nga sngewsalia.... ....em, ngan don bad phi man ka por."

"Ieit," ka la mih ka sur na ka rymmiang shyntur jong ka

Nangta naba shong ki sa ïaieng ryngkat suki jai bad ïarung biang shapoh iing.

Tang mar ïakut kata ka jingphohsniew, ka Wanpli ka la kyndit thret. Ka la shem ba ka kamra ka la thaba khrek da ka jingshat ki kjat sngi. Katba ka dang mut ban khie, ka la ioh-sngew ïa ka jingïakyrkait ki syiar ba ki dang ïapuh khaw iapuh riewhadem ha phyllaw. Yn da ka la rung sha kamra shetja, u Liaw u la khreh sa ka shet jyntah, bad ka ja ruh ka la da ih.

Katno ka sngewbieit ka met ka phad ba kam shym lah khie step. Ka la mih shabar bad bta khmat ban kham peitmat.

III. KA WANPLI BAD U KPA JONG KA.

Ka la jia ryngkhat ha kawei ka sngi haba katto katne ngut ki rangbah, na kata ka shnong ki la ïawan shongkai ha ïing u bah Teilang. Katno u dap da ka jingsngewkmen haba u ïoh ka jingïaroh na kita ki lok ki jor shaphang ka jingpynïar jong u ïa ka rep ka riang. Hadien ba ki la ïapra, u la shong pyrkhat marwei kum-no ba un nangpynroi shuh shuh ïa ka rep ka rïang ha kata ka snem ka ban wan.

Ha kata hi ka miet hapdeng ka mynsiem basngewbha u la ïashong syaid ding harud dpei bad la ka khun. Haba u peit ïa la ka khun baieit katno u khia ka jingmut jingpyrkhat. Hooid wat la ka khun ka dang pule ha skul hynrei ka jinglong samla jong ka ka la biang. U la pyrkhat ba lada don uno uno u briew uba ma u u ibit u kloi ban pyniapoikha ïa ka khun; kumba ka long ka khun marwei kaba dei tang ma ka ka ban ri bad sumar ïa ka ïng ka sem hi. Haba u kynmaw lei lei ia ka jingïakren bad u bah Donbok, um banse myntа ban twad jingmut na la ka khun baieit. "O, shisha!......... ... I bah Donbok im pat shym la wan mih shane khun?" u la kylli na ka bad thang duma artad ha ka shilim

"Tip seh Pa!" ka la nguid umbiah shiphang bad ka la kylli, "phi phah wan ïa i!"

"Em ...... nga shu kylli keiñ, ioh i wan aiktien kumno kumno," u la phai ktien u kpa, "namar ba nga phah wankai ïa i bad ïa u khun jong i."

Ha kata ka por, ka mynsiem ka Wanpli ka la kyndeh. Ka la tur shajan ban phla madan noh hangta shuwa ba un ong ei-ei u kpa Hynrei, kam sngewnud ang ka shyntur bad ka la iasong kwai shuwa. Ka bapli ka la nangmut tylli ba u kpa un don jingmut ïa u Wadbor, phewse ....

"Pa, nga kwah ban ong ei-ei ïa phi..........."

U kpa u la kyndit bad shu sngap shipor, hadien u la ong,—"Kaei khun phi kwah ban ong?"

Ka Wanpli ka la shong lyngngeit ha madan bad ka khud kwai artad. Haba u kpa u ipher

ïa kata ka jingong bad jingleh diaw jong ka u la kylli biang sa shisien.

Shuwa ba kan jubab, ka la nguid umbiah bad ka da kyrmen ba u kpa un ïa mynjur bad ka.

Hangta ka la phla ha u ba ka la don ka jingïaieit bad u Wadbor. Thret u la kyndit ban iohsngew ïa kata na la ka khun baieit bad u la weng ïa u noi na ka shyntur. Ka jingmut jingpyrkhat jong u ka la long da khongpong. U la shaïong nuaiñ bad kthang ka dohnud haba um shym la phohsniew mynno mynno ruh ba ka khun kan don kum kata ka jingmut ha ka. Baroh shi katta u la nang sien syntiew ïa ka ba ka long kaba don burom bad ka bym pat tip ia kum kita ki kam. Hynrei ka jingmut u kpa ha kane ka liang ka kham lyngkot.

Ka Wanpli bapli ka la shu shong khop khlem nang kren shuh haba ka ïohi ia ka jingbitar u kpa. Ka long ruh ka sien kaba nyngkong ba u kpa u la pyni ia ka khmat domriang hakhmat ka khun. Yada ka 'mat domriang jong u ka la jah ka la sdang heh mynsiem na kata ka jingtieng.

"Khun baieit, nga sngew kumba ka bneng bad ka khyndew ka la stem ngit-ly-ngit na ka jingïohi jong nga haba phi pynpaw kumto myntan." U la ong da ka sur kaba jem. "Peit khun, ka burom ka ïing ka sem ka shong tang ha phi. Khamtam lei-lei ka kmie ka la iehnoh ia phi naduh ba phi dang rit hapneh jong nga, kumta ka dei ka kamram jong nga ban btin ia phi ha ka lynti kaba dei. Kumba mynta phi la kynjoh sha ka jinglong samla phi dei la kumno kumno ban da kynjoh ktien shuwa keiñ haba phi don

kum kata ka jingmut ia u. Hynrei kumno pat ngan ong haba phi la ai ia ka jingieit ha u. Hooid ka la biang hi ka por ia phi ba phin mad ia kane, hynrei haba nga don ma nga u kpa ka dei ka kamram ba ngan peit bad pyrkhat ia kum uno u briew ba un wan ha kane ka ïing. Ne kumno phi sngew khun?"

"Tip seh pa ... ," ka la jawummat artad.

"Phi i khun," u la pyni shuh shuh, "ka kam shongkha shongman kam long kum ki khunjakai ki khynnah rit hynrei ka long kawei na ki bynta ba kongsan eh ha ka jingim jong ngi ki briew, Phi dei ban peit ia kaba shadien ym tang ia kaei ba phi ïohi mynta. Shisien ba phi la jam sha une u pud ka long kaba eh pat pan phaidien. Khamtam ha kane ka por mynta ba ïabeh ia ka kyrdan jingstad bad ia ka burom phi dei ban pyrkhat ruh ia ki khun ki kti lashai la shisngi ba kin ïoh ia ka jingnang jingstad bad ka jingim basuk basaiñ.

"Kumta nga pyni ia phi ka khun ba phin klet noh ia u bad ban phai pat sha kawei ka jingmut kaba nga u kpa nga don."

Ka ding hadpei ka la sdang pjah ba ki la klet lur ia ki tyllaw ding. Ka mynsiem jong ka ruh ka la pjah slam haba u mawsiang jingieit hapdeng jong ka bad u Wadbor u la orpait na ka jingkren u kpa. Hangta hi kam lah set shuh ia ki ummat kthang bad ki jaw ha ki khohsiew katba ka dang dem.

Katno u kpa u pangnud ia ka jingshem ka khun. Ban pyntngen pat ia ka u la shu ong, "Khie khun leit thiah noh wat pynsngewsih ïala-de; ieh ngin sa ïapyrkhat pat.........."

Ha kata ka por, ka Wanpli ka la ïeng tuiñ narud dpei bad leit beit sha kamra thiah.

Katba u kpa u dang shong marwei harud dpei ki jingmut jingpyrkhat jong u ki long tang sha ka khun. Katno u sngewsih ïalade ba um lah ban ïamynjur bad ka. Shiphang u la ïeng noh nangta bad peit artad ia ka khun la ka la ïohthiah ne em, hynrei u shem ba hapdeng kata ka por ba la palat ka dang shong halor jingthiah. Kumta u la leit thiah noh ïalade.

Ka Wanpli ka la pynlip noh ia ka lynten hynrei ki jingmut jingpyrkhat pat ki dang suh kyllaiñ. Haba ka tap ia ki khmat ka dur babhabriew bad ka khmat baphuhsamrkhie jong u Wadbor ka paw ha ka. Haduh ba kam lah khlem da jngi biang sha kito ki por ba kordor ba ka la ju ïadon lang bad u. "Bah Duh ba ...... ieit, nga kwah ba phin don ryngkat bad nga ..... Katno nga tmang ban shong hangne marwei.........." Katba ka dang kren weibriew ha kata ka kamra ba kynjah ki ummat kthang ki tuid halor ka syngkhlieh.

KA BYNTA: 9.

KA JINGIALEITKAI U SHANBOR BAD KA RUPAMON

Ka la dei ha ka miet sngi Iew-Mawlong ba ka Rupamon kam sngewkwah thiah shuh ba ka kwah ban shai noh na ka bynta ka jingialeitkai jong ka bad u Shanbor sha Sohra. Ka la thiah ruh tang khyndiat kynta bad ka la khie noh tang mar iariew u 'iar-nyngkong. Kumne ka

la shet la tiew hi ia ki jingbam ba ka dei ban rah. Hadien ba ka la pynbiang ia ka bam ka dih, ka sa riam sa beit ialade. Ka la sei katto katne ki riam bapher rong hynrei kam sngewbit satia. Dei tad haduh ba kan da ioh da kaba ïahap syndon bad ka dur jong ka ka sa hun. Ka la pynlut ia ka por ha kaba shong bad ieng ha khmat ka ïit-khmih.

Katba ka sngi ka dang kiew na lyndet ki lum, u Shanbor u la poi ha ïing jong ka. Katno ka iphuh iphieng ha ka riam ka beit bad kumjuh ruh ma u Ynda ka por ka la dei, u nongñiah u la sei ïa ka kali ha phyllaw. Shuwa ba kin ïamih na ïing. u kñi jong ka u don ka jingsngewpher kumno-re-kumno bad u da leit sha ka kali ba ki ïashong. U la ong ïa u nongñiah bad ïa ki ba kin da ïa leit sumar ha lynti. Ha ka por 7.25 ki la ïamih nangta ban leitkai sha Sohra.

Katno ka long ka sngi kaba sngewbha ïa ka Rupamon haba kam pat ju poi koit sha Sohra. Bad ka lynti naduh 7 mer haduh Sohra ka long thymmai ha ka. Kumjuh ruh ïa u Shanbor, kata ka dei ka sien kaba ar ba un poi. Lynter lynti ka la pynshad ïa ki khmat katba u nang kdew bad batai ïa ki jaka bad ki shnong kat haba poi. Ka la shu ang lyngngoh ban peitkai ïa ki lum badap da ki mawlong bad ki pynthor kba ha Mylliem. Shuh shuh ka ïohi ïa ki nongtrei shlem-nar ba pynmih ïa ka jingriew baryntih katba ki dang pynhap ïa ki tyrnem ha ka nar. Harud bad hapdeng wah ki don kiba iakhat shyiap. Wat la ki la ïaid kumba 13 mer tam, ka Rupamon kam shym kynmaw ba ki la ïaïaid

jngai namar ba ka byrngia ïa ka jingitynnad ka mariang.

Ynda la poi ha Umtyngngar ki shu ïaïaid lait namar ba la plie ka *Gate*. Ka la phai shaphang ka wah bad ïohi ïa ka jingkieng ban leit sha Dawki. Ka la peit ieit ia ka um basngur ha ka wah badap da ki mawlong barit bad baheh. Katba ka dang peitkai pat ia ka riat shaphang mihngi, ka la lap kynsan ka jingsyier ha ka. Kumta kam lap ba sngewthuh ba ka la ïaid lyngba ia ka shnong Mawjrong, Mawkdok, Lad-Mawphlang, Sohra-rim. Katba kam pat lait ka riat ka la shu sngap iar bad dem ha u Shanbor. Shipor arpor ka la shu lait ban ong ia u nongñiah: "Kham pyniaid suki seh bah .... ." Dei tad haduh ban da poi ha Laitryngew ba ka sa nang ban iathuhkhana bad peitkai ia ka jingitynnad ki lum ki wah.

Ynda ki la poi ha Umstew, ki la pynieng shuwa ia ka kali ban peitkai ia ka Kshaid Wah-Kaba. Ynda la lait ka Sderkariah, ka Rupamon ka la ïohi ia ka Sohra bad sha ka liang kadiang ka la ïohi sa ia ki kshaid ba noh na ki riat.

Namar ba ka dei ka Sngi-Iewbah, ka surok ha trai ka shnong Sohra ka ishongshit da ki nongleit ïew. Kumba u Shanbor u la pynbeit ba kin leit ïabam jastep shuwa shajan Mawblang, kumta u nongñiah u la pynïaid beit ïa ka kali shata.

Ka sngi ka long kaba rangbha, katno ki donbok ban ïohi ïa ka Kshaid Nohsngithiang kaba noh rymphai kum u shñiuh rupa. Kumjuh ruh ki pynphriang ïa ki khmat sha them Ri-War

bad Ri-Dkhar. Hadien shipor, ka Rupamon ka sa pynkhreh ba kin ïabam jastep. Katba kine laingut ki dang ïabam, ka lyer pyngngad ka beh hir hir kum ban ïakmen lang bad ki. Kumjuh ruh ki sur bathiang ki mih na ki sim ba bun jaid ryngkat bad ka jingsawa ki kshaid ba noh na kliar lum. Tang shu dep bam, ki lum ïa ki tiar bad phah buh noh hapoh kali bad u nongñiah pat u nang leit pynkhuid ïa ka kali.

Kumne hapoh ka jingkynoi ka mariang ki ïa shongkai halor u maw. Ka Rupamon ruh ha ka jingshit syang ka sngi bad shohthait ka met na ka jingshong kali jngai, ka la shaniah ïalade ha ka met u Shanbor. Hangta ki ïateh kular ba ka jingieit hapdeng jong ki kan neh.

Nangta ki mih ban leit peitkai sa sha kiwei de ki jaka bad khadduh ki pynlut ïa ka por ha ïew. Kumne ki mih na Sohra ha ka por janmiet.

Ha lynti ban wan phai sha ïing, ka kali jong ki ka la pynthut. Jait ba u nongñiah uba sngewthuh bha, u la ïaleh katba lah ban shna ïa kata ka jingsniew. Hynrei ha ka sien kaba lai te um don lad shuh ban pyniaid ia ka, lait sa tang ba un leit wad tiar. Ka mariang ka la kem dum ryngkat bad ka lyer bajur. 15 minit hadien ba u nongñiah u la mih nangta ban leit wad tiar, u slap u la sdang jaw. Namar ba ka jur palat ka lyer, kam ailad ia u slap ba un ther, hynrei ka jingkhriat te la kum ha ka por tlang. Ka Rupamon kane ka la kyiuh that that. Te kim banse ban mih noh na ka kali bad leit mareh sha iwei i trep kaba don hangta hajan.

Ynda ki la rung hapoh, u Shanbor u la loit ia la ka soptijrong bad pynphong ia ka. Ka ba-

pli ka kynthei katno ka sngewtriem haduh katta katta ia ka jinglong khyllah ka mariang. Hynrei ka k'et noh haba u baieit u don hajan jong ka.

U Shanbor u la pynshad ia ki khmat sha ka kali, hynrei um ïohi dak ei ei ba u nongñiah un wan. Ha ita ipor u la pyrkhat marwei bad katno u sngewhun haba u don kumne bad la ka baieit. Kine ki jingpyrkhat ki la pynlong ba un klet shipor ia la kiba ha ïing U sngew ïalade kumba ka pyrthei ka long ,tang bad ka. Syndah ki shong haduh ba kim sngewthuh shuh ba ka met jong ki ka la par jingkhluit. Wat la u slap bad ka jingkhriat na shabar ka jur, hynrei ha ki pat da kumwei.

Ynda u slap u la rang bad ka lyer ka la kham thanda, ki la ïamih noh nangta bad leit shong biang hapoh kali. Ka dohnud jong u ka um hin haba ka baieit ka aiti ia ka jingieit. Ka met ka phad ruh ka kem syaid biang da ka jingïashong syndah.

Shiteng kynta hadien, u nongñiah u la wan rah ia ka tiar ba u donkam na kawei ka kali kaba leit hiar sha Sohra. Tang mar ïadep shna, la kumba weng ia u shiah bathar, ka kali ka la wan mynsiem biang.

Katba kine ki dang ïadon ha lynti, u bah Pynshai uba don ha ïing u la nang sahnud ia ka jingjah jong ki namar ba ka por ban poi ka la palat. Dei haduh ba kin da rung ha phyllaw u sa suk ka mynsiem.

U Shanbor haba u ïashongkai shipor bad u bah Pynshai u don ka jingshynraiñ namar u sngew ia u kum uba ha ïing ym shuh kum u paralok. Ka ktien ka thylliej ruh u la kren da thew.

Haba ki la ïadep bam jamiet u bah Pynshai u la ïashongkai biang sa shipor bad u sa mih noh na kamra shongkai khnang ban ailad ia ki arngut.

Ka baje-heh ka la tied 11 sien, u Shanbor u la kyndit thret ba ka por ka la palat. Ka shnong ka la kyn'ah wat hangta hi ruh ki la ïohthiah baroh, hynrei ma ki pat ki dang ïashongkai. Katba ki dang ïadon arngut ki sngew kumba tang ma ki ha ka Pyrthei bad kim sngewkwah shuh wat ban ia jngai iwei-na-iwei. Kynsan ka wan ka jingsngewblaw ha ka Rupamon haba u khreh ban mih noh nangta. Ynda u la ïeng ma ka ruh ka la ïeng ha syndah jong u bad ka la pynsngew: "Bah-Bah, ngam kwah ban jngai na phi nga sngew ba ka mynsiem ka hun bad suk haba nga don kumne bad phi... .. "

"Hooid Kong Thei ym slem shuh ba ngin ïadon lang kumne," u la pynsngew, "ñiad noh ki ummat."

"Ngam lah te ba .... ieit ban set ia ki ummat ïoh kiba ha ïing jong phi ki don pat da kawei ka jingmut, bad ... "

"Pyntngen seh Kong Thei," u la ong. "Hooid ka long kaba shisha, hynrei kata baroh ka shong ha ngi arngut keiñ. Lada long nga kwah ban ïapynbeit noh ia ka jingiadei jong ngi khnang ba ka mynsiem kan shongsuk haba phi don hajan jong nga."

"Hooid Bah-Bah," ka ñiad artad ia ki ummat, "nga aiti ia kiei kiei baroh ha ka mon jong phi."

"Te nang shong bad thiah suk Kong-Thei, ngan sa wan pat," u la pyntngen.

"Khie leit suk Bah-Bah, wat nym klet ban wan," ka la ong da ka jingsngewdiaw bad ka plie artad la ka jingkhangbah.

Ha ka jingshai u bnai, ka la leit on ia u haduh phalor. Kumne ka la ieng bad peit ia u haduh ba un da jah na ka jingiohi.

Ha kata ka miet ka Rupamon kam nang thiah nang dem. Ka sa leit khmat tad haduh ban da riew u 'iarnyngkong bad kane ka la jia kumjuh ia u Shanbor.

Ha ka sngi kaba hud ruh ka shong thapngab kum ka wang shoh sngi bad kan trei kan ktah ruh ka salia rai rai.

Hadien ba ki la iadep bam-jamiet ka Rupamon ka la rai ha lade ban pynpaw noh ia ka jingkwah u baieit. Da ka mynsiem kaba khuid, ka la rung hapoh kamra ba u don u kñi. Ka jinglehdiaw bad ka khmat thang iong jong ka, ka la pynlong ia u ban kylli ioh ka don ka jingshitom ha ka met. Hynrei ka shu pyndem u ñiuhmat bad leit shong hajan jong u. Hangta ka la pynpaw ia ka jingkwah u Shanbor bad ruh ia ka jingmon jong ka ban iapoikha bad u.

U bah Pynshai u tang iohsngew ia kane ka jingkwah ka pyrsa baieit, u la kiew saw ki khmat bad suhjer baroh shirynieng Shipor u u la shu sngap khlem nangkren ba um pat kwah ia ka ba kan ia poikha kloi. Haba u phai sha ka pyrsa u ih ka dohnud, khamtam lei lei ba dei na u ba kine arngut ki don ka jingiadei. Ha kawei pat ka liang haba u pyrkhat ia u Shanbor u sngewhun ban ioh u nongshimti uba kum ma u u ban kit ia ka iing ka sem.

Kumta u la pyni bad sneng ia ka ryngkat bad ki ummat ka jingkmen.

Ha ka sngi kaba bud, u bah Pynshai u la leit ïakynduh ia u Shanbor khnang ban ïoh ia-kren bad iapynbeit ia kata ka kam. Hadien ba la iapynbeit, u Shanbor u la kular ba un leit kynjoh ktien na ki kmie-ki kpa.

KA BYNTA—10

KA JINGLEIH ÏAKYNDUH KA WANPLI ÏA U WADBOR.

Ka jingbym ïohthiah ïohdem jong ka Wanpli ha kita ki sngi, ka la pynlong ia ka ban leit iakynduh noh ia la u baieit. Ka jingkren u kpa ka la thar ia ka dohnud balung jong ka bad ha lade hi kam nang ban rai, ka la ong ba ka shong sa tang ha u Wadbor.

Ha kawei ka step, ka la phah rah jingtip, lyngba i shithi ba ka shu thoh lyngkot ha kawei ka khynnah skul kaba sah marjan. Ka la pyntip ia uba ieit ba un iashem ia ka hajan Khlawshnong ha ka por hynriewshiteng janmiet ha ka sngi lyngka; namar ka tip ba ha katei ka janmiet u kpa jong ka un leit donkam kham shajngai bad un wan phai miet sha ïing.

Kumne haba ka ïoh ban iashongkai bad ka Thei-heh, ka paralok ba iajan eh kam lah khlem da iapur khana ia kaei ba ka shem. Katba ka Thei-heh pat ka bym ju mlien ia kine ki kam samla, ka la shu sngap katba ka dang iathuh.

Ka la dei ha kata ka janmièt ba kan leit iashem ia u Wadbor. Baroh shi janmiet ka la

leh smat leh sting ha ka ban pyndep kam. Shuwa ba ka sngi kan sep, u kpa jong ka u la mih na ïing bad katto katne ngut ki rangbah na shnong. Kumta ha ïing ka sah sa tang bad u Liaw. Ynda ka la peit por ba un wan u Wadbor, ka la ong ia u Liaw ba un nang shong ha ïing bad ba kan leit donkam shipor sha ïing ka Thei-heh.

Shuwa ban kem ïongreiñ, bran ka la leit sha kata ka jaka ba ka la iakut bad ka shem ba u Wadbor u la da ap lypa. Katba ki dang ia-ïaid ha kata ka lynti-rudnong ba kynjah, ka Wanpli khlem pynlat por ka la iathuh ia ka jingkren u kpa jong ka ha kita ki sngi ba ladep. Ka Wanpli ka la kyrpad ia la u baieit ba kan khambha ba kin iaieng noh kham sharud lynti ba ïoh don mano mano ba dang wan lyngkha.

Haba u Wadbor u la ïohsngew ïa kita kiei baroh na ka, khlem riej hapdeng ka jingieit u la pyrshang ban syrpai ïa ka dohnud ba kyndeh jong ka. Hapdeng ka jingdum bym don ba lah ban ïohi mano mano lait tang ki khlur ha sahit bneng kiba ïeng sakhi ia ki katba ki dang ia-phylliew ia ka jingieit markylliang.

"Duh, wat ai ba ki ummat jong phi kin jaw," u la pyntngen, "namar haphi nga la phla ha kato ka janmiet ba yn ym don mano mano ban pynsngewsih ia phi. Naduh ka doh-nud nga pynpaw ïa ka jingieit ba nylla bad kumba ka por ka ïaid khlem sangeh, kumjuh ruh ka jingieit ha phi kan ïaineh."

Ka Wanpli ka la phai sha u bad phla lut ia ka jingieit ba ka don: "Bah-Duh, nga sngew-sih bad jaw ki ummat namar ngam tip kaei kan

jia ïa ngi hadien. Kawei kaba nga sahnud ka long shaphang ka jingkren i pa, tip lashai hadien.........Halade hi, nga sngew ba ngam kwah shuh ban jngai na phi, haduh ba ka jingmut jingpyrkhat ka long sa tang ïa phi la haba thiah ba dem ne haba ïaid ba ïeng. Bunsien nga ju khie ruma naba ïohthiah haba nga ïohi ïa phi ha syrngiew ka jingphohsniew. Mar ïakyndit thret nga wad ia phi hynrei tang ka nep bad ka syngkhlieh ki don hajan jong nga. Nga shu pynhun noh ïalade da kaba ong....... imat ba nga kynmaw eh ia phi."

"Baieit jong nga", u la pyntngen biang ïa ka, "nga sngewthuh balei ki ummat jong phi ki jaw. Nga tip ruh ba ki kynthei briew ki tlot ha ka jingmut jingpyrkhat, ym kum ma ngi ki rangbah briew....... Ka khmat bad ka jinglong jong phi hi, ka ju paw shai ba katno phi ieit ia nga. Ym tang ma phi keiñ ieit hynrei ma nga lei lei haman ka teng ka dur jong phi ka wan paw. Wat ha lyngkha nga jan kum puh sa ïa ka kjat tang namar ba nga pynleit jingmut ïa phi."

Kumne katba ka dang ïeng syndah bad u, ka la ai jingmut artad: "Nga ngeit ba i pa in jin da la sngewbha ba phin wan iashem hi dalade, namar ha kato ka sngi ka la don ka jingiakren bad i pa jong phi, tip shaphang kaei? ...."

"I wan iakren na ka bynta jong ngi seh?"

"Tip seh, tangba nga shu ong keiñ," ka la phai ktien bad ka da iasong kwai artad. "Lehse, kan khambha ba phin pynpaw shuwa ha i mei i pa jong jong phi, nangta kin sa wan ïa pynbeit bad i pa. Nga tharai ïoh ba kan kham bha kata,

ne kumno? Te sa ai jingtip ha kine ki sngi, ngan sa wan ïakynduh biang ïa phi."

Da ka jingkyndit u la kynriah na ka: "Ani ieit; shaei bad ïano phi thmu ban kren? Ia mynta hi ngam pat sngewnud ban pynpaw ïa kita kiei kiei ha khmat i mei i pa. Ngam sngewnud wat tang ban ang shikyntien ruh shaphang kane ka kam. Nga sngew ba kan kham bha ba kin da iatip hi, nangta te ngan sa phla. Kawei ruh nga dang ......"

Ka Wanpli haba ka ïohsngew ia kita ki kyntien na la u baieit, ka la shaïong ngaiñ bad khlem lah kun shuh ha lade ka la jawummat. Ynda ka la wan pat ka jingpyrkhat hadien, da ka jingbitar ka la ong: "Bah Duh da kumta seh phi mut ban kren. Lada ka jingieit ka long kaba shisha, ma phi phi dei ban tur ïa ki jingeh na ka bynta jong ngi. Hynrei mynta nga sngewlyngngoh ka mynsiem aïu phi ïoh?"

Da ka jingsngewsih ka la phaidien na u bad khreh leit phai sha ïing.

"Da ap seh, wa! ....", u la khot da ka sur bajem.

Hynrei shano kan leit sngap ba ka la jur ka jingdom.

"To kam pher," u la wiat samrkhie bad ïeng hangta marwei. "Ka bapli ka kynthei kaba jyndong ka jingmut jingpyrkhat, ïa kaei ba ka mut ban leh kam ju da pyrkhat suki, la kat u khar leh-jadu tang ong long ka la long. Tangba ka dei hok ka bapli ba kan ïam ne sngewdiaw namar ba ka jur ka jingieit. Hynrei sa tang katno kan sa poi ka por ba ngan sa pyntngen ia ka dohnud bapjah jong ka.

KA BYNTA — II

KA JINGLEIT U SHANBOR SHA SHNONG.

HADIEN shi bnai ba u Shanbor u la ïoh result, u la shim shuti katto katne sngi ban leit sha la shnong.

Ha kata ka step ka Rupamon ka la mih ban leit ïakynduh ia u Shanbor sha ïing shuwa ba un mih. Laiphew minit eiei shuwa ba un mih u la bunkam ha ka khreh ka khrum Katno u iphuh ha ka riam ka beit kaba dait bha. Hynrei ka dur khmat pat ka lip bad ka mynsiem ruh ka khuslai haba u pyrkhat ia ka jingleh lyndet na kiba ha ïing ha sem ha kata ka jingiaieit bad ka Rupamon. Katba u dang shim ïa ka sopti-jrong ban phong ka la wan rung ka Rupamon. Ma ka ruh ka ithangïong ha ka dur khmat ba ka sahnud bad sngewblaw ïa ka jingleit jong u. Ka la bat ia ka sopti-jrong jong u ban pynphong bad ka sa ïeng ha khmat syndah bad u ban pynbeit ïa ka riam ka beit bym pat biang.

Kumne katba ka dang iarap pyndait ia ki budam, ka la pynsngew ha u: "Bah Bah, balei phi leh diaw, Phim kwah seh ban leit marwei, ne kaei phi kwah ba ngan pynhun ia phi?"

"Kong-Thei! Ngam shym sngewsih keiñ na ka bynta jong phi, hynrei na ka jingleh jong nga hi. Pyrkhat seh, kumno ngan leit mih ha khmat kiba ha ïing haba mynta nga la lyndet na ka jingpyni jong ki."

"Hooid, kane ka jingleh jong ngi kam long kaba phylla," ka la sdang pynsngewthuh, "hyn-

rei la jan baroh ki kynja ba im ha satlak ka pyrthei hi ki dei ban mad ia kane."

"Phi i" u la ong, "lada kumno kumno nga la dei ban ong ne pyntip lypa ia ki shuwa ba ngan leh ia kat kane ka kam. Bam lada dei kawei pat ka kam kan ym da ktah eh keiñ."

"Kata phi mut ban ong ba nga la ialam ma nga ia phi sha ka ....," ka la pynrem ialade.

"Em... . em, baieit jong nga." u la phai ktien, "ngam shym mut kumta, hynrei kumno ngan ang ia ka shyntur ban phla ha ki ia kane ka jingiajuh iajem jong ngi ...... "

"Nalor kata i mama i la ai sngewbha ia phi da ka kali khnang ba phin kham suk ha ka leit ka wan "

"Hooid ngam lah len ia ka jinglehbha bad ka jingieit jong i haduh ba i la sngew ia nga kum u khun."

Kumne ki la iakren artad artad katba ki dang iathep ia ki tiar hapoh ki synduk.

" ka por ka la dei," u la ong "to keiñ sngewbha shim pynrah lem ia kane ka synduk rit kaba khamsting."

U la shim-artad iakawei ka synduk-heh bad leit rah shapoh ka kali. Hadien ba u la dep thep ia ki synduk, u la kiew hapoh kali ban khreh leit noh. Kumne katba ma u u dang khreh pynim ia ka kali, ka Rupamon ruh ka la rung lang hapoh bad shong hajan jong u. Khnang ban pynsngewbha ia ka jingleit jong u, ka la pyni ia ka khmat ba phuhsamrkhie katba mu u pat u nang sammut ha lade.

Kumne u Shanbor u la mih na la ïing, bad leit on shuwa ia ka Rupamon sha ïing jong ka,

kumjuh ruh ba un ioh leit kren ia u kñi jong ka.
Ynda ka Rupamon ka la hiar na ka kali ka la ai khublei ia u Shanbor, "leit suk ho Bah Bah ......"

"Ma phi ruh kumjuh, nang shongsuk ho, lashai janmiet nga la poi hi," u la ai khublei kylliang.

Ha kata ka por u bah Pynshai ruh u la wan ai khublei ia u ba un leit suk bad u da kyrmen de ba un leit iathuh ia la kiba ha iing.

Kumne u la pyniaid ia ka kali shakhmat bad kaweh kti artad ia ka bad ia u bah Pynshai. Ma ki baroh arngut ki shu ia ïeng katba ka kali u Shanbor kam pat jah na ka jingïohi. Kumjuh ruh u Shanbor u la shu peit iaiaid na ka *Side-glass.*

Ka la dei ha ka por janmiet ba u Shanbor u la jan poi sha la shnong. Katno u sngewhun haba u ïohi ia ki nongrep kiba iadem minot ha la ki jong ki jong ki lyngkha ha baroh arliang ka surok. Kane ka la ktik ia ka mynsiem nongrep jong u ban kynmaw biang ia ki snem ba la leit ha kaba ma u ruh u dang trei shitom kum ma ki.

Kumba shi mer ei ei shuwa ba un poi ha ka jaka ba u sah, kumno-re-kumno u la kum peit liak sha kawei ka lyngkha ha kaba don u kpa, u Wadbor bad ki nongtrei. Ka mynsiem jong u ka rah haba u ïohi ia ki, u la pynsangeh skhek ia ka kali bad u hiar. U kpa u la kyndit haba u la ïohi ia la u jong u khun u bym shym poi pyrkhat ba un wan ha kata ka sngi khamtam lei-lei da kata ka *Jeep.* Kaba la nang pynlyng-ngoh shuh shuh ia ki ka long ba kim shym poi pyr khat ba un nang sa bad ban ñiah.

U bah Donbok ynda u la poi hajan u la peit shiphang bad katno u ihun ia u khun ba u i bha met bha phad bad ha ka riam bha riam miat kynjreng kaba da iahap bad ka khmat jong u. U kpa bad u para ki la shu ia peit ieit bad sngewkmen ia ka jingwan u Shanbor.

"Pa nga nang la lyngngoh kumno phi la da kloi pynlong lyngkha ia kane, haba dang mynno ka dang long khlaw?" u la kylli u khun rangbah.

"Hooid keiñ khun, kane ruh nga la sdang rep mynta la shi snem tam," la jubab u kpa bad ki da iaphai artad shaphang kata ka lyngkha. "Kawei ruh ba ngi la shu iarep tang hajuh shi hajuh u jingthung ruh um da bha shuh ... "

U para uba la ang lyngngoh ia kata ka kali ba dang thymmai u la kylli. "Kane ka dei kali jongno bah?"

U Shanbor u la sngew jngan ban jubab ia u para bad u la shu pynklet noh da kaba ong – ' Ia ngin ialeit shuwa sha ïing Pa. Kiew noh hapoh kali ngin sa iapur khana pat ha ïing. Kumne shi kpa shi khun ki la iarung hapoh, u Shanbor u la pyniaid ia ka kali. Katno ki sngewtynnad ha kata ka shongkali bad ha kajuh ka por ki la shu ang lyngngoh ia u Shanbor katba u nangñiah.

Kumne ym lap ba sngewthuh ki la iapoi ha ka jaka kaba dei ban pynieng noh ia ka kali namar kam lait ban pynleit shaduh sha ïing jong ki. Tang mar ia pynsangeh ia ka kali, u Shanbor u la nangiaid bran bran sha la ïing ban iohi ia la ka kmie bad i para rit baieit. Katba u para bad u kpa pat ki nangwan bud nadien.

Ynda u Shanbor u la poi hajan ïing u la iohi ia ka kmie ba ka dang peh khaw ha phyllaw. U la ïaid suki jai na shadien khlem pynmih jingsawa bad u la tap kynsan ia ki khmat ka kmie da ki kti jong u.

"Uei uta uba leh danda ha ka por trei por ktah?" Ka la kynteit bad weng ia ki kti jong u. Ka la kum theh bad khaw bad prah, bad ka da kynriah ïalade sharud.

"Mei... Mei," la ong u Shanbor.

"Khun... ... na ka riam jong phi nga jan ym

ithuh.........Kumno phi long, phi shait phi khlaiñ em ?"

"Nga...... shu bit hi, nangta phi pat ?....Meï, balei phi kyrshah da kaba la kad kumne " u la peit ïa ka riam ka kmie.

"Yn lei phi sa hapoh ïing ruh," ka la jubab.

U Shanbor u la phai sha u para ; "Bah-Duh, sei noh da kawei na katai na synduk."

"To.........to bah, ap shiphang," u la plie ia ka synduk bad sei ïa ki tiar napoh.

Ha kata ka por la wan rung sa i Rilin bad i da wan kdup beit beit ia u hynmen rangbah da ka jingkmen kaba khraw.

Kumne baroh shi-ïing da ka jingkmen ki ïa-shongkai bad ïapurkhana. U Shanbor u la ïalap ia ka kam ka jam ba u trei bad ruh ia ka jing-pule. U la ïaroh ïalade ba u la pass bha ha kata ka jingpule..........

Ka kmie bad u kpa ki la dap da ka jing-kmen bad jingsngewbha ka bym don pyrthei, hynrei ka dur khmat u Shanbor pat ka jngut na ka jingpun ia kaei kaba u la kwah ban phla ha khmat jong ki.

"Haba kumta khun, katei ka kali... .... phi ong ka jongno ?" la kylli u Kpa.

"Ka jong ito i bah Pynshai phi pa. Nga la kum klet ïathuh," u la jubab.

Ka Kmie ka bym shym la ïohi ia u ba u wan bad ñiah da kata ka kali, ka la shu lyngngoh shi-phang katba ka dang pynleit jingmut ia ka jing-kren jong ki.

"Phi la nang seh khun ban ñiah hi ?" la kyn-rup ktien ka kmie.

"Hooid Meï...........," u la jubab, "Dei i bah

Pynshai hi iba la pynhikai ñiah ....”

Hadien u la ïaleh ban pynbyrngia noh ïa ki da kaba sei ia ki tiar ki tar kiba u la wanrah na sha Sor.

Katto katne por hadien, u kpa u la ong ia u Wadbor ba un leit kem noh da uwei u ïar-lud khnang ba kan nangïoh shet ka kmie. Kumne katba ki dang ia pynlut por ha ka shet ka tiew u Shanbor u la leit dem kai noh ha jingthiah namar ba u la shohthait.

Ha kata ka janmiet hadien ba ki la ïadep ka bamja bamjhur, shi-ïing ki la ïashong syaid ding sawdong ka lyngwiar dpei. Ka ding barhem ka la pynsyaid ia ka kamra baroh kawei. Ka la dei ha kane ka por ba u kpa bad ka kmie ki la shim ia ka lad ba nyngkong eh ban twad jingmut ïa la u khun rangbah ha ka ban pynïapoikha. Katba ki dang ïatwad najngai-najngai u Shanbor bad u para ki la shu ïasngap jar.

Wat u Wadbor hi ruh u la pyrkhat halade ba un ïohlad lem ban ong ei ei ia ka jingïadei jong u bad ka Wanpli. Hynrei ka bneng bad ka khyndew ka la stem ngit-ly-ngit hapoh ka jing-pyrkhat jong u haba u kpa u la ïalap ha khmat jong ki shaphang kata ka jingïakren jong u bad u bah Teilang. Kumjuh u Shanbor u la dum ka buit bad u la shu sngap khlem kren haba u la ïohsngew ia kita kiei kiei baroh na ka shyntur u kpa.

U Shanbor u la mut ban phla noh hangta shaphang kata ka jingiaieit jong u bad ka Rupa-mon hynrei um sngewnang shuh ban ong ei ei.

“Khun..........,” la ong u kpa ïa u Shanbor, “namar ba phi kyrkieh ban leit phaï noh, kumta

nga hap ban iathuh haphi ia kaei ba i bah Teilang i don jingmut."

"Hooid khun," la phai ktien pat ka kmie, "i kpa i la ong ha nga myn ha kine ki sngi. Tangba nga ong ba kan khambha ba phin da wan hi ma phi."

"Phi ïohi khun, kane ka kam kam dei kaba jem kumba phi tip, kumta nga ieh haphi keiñ ba phin pyrkhat hi. Lada phi hi phi don jingmut ne hun ia i Wanpli ngi lei ngin ia hun lang," la pynsngewthuh u kpa. "Ne kumno kmie?" u la phai sa sha ka kmie.

"Tang kumta hi keiñ, ngan ong kumno pat" la jubab jynsur mynsiem ka kmie. "Kawei ruh ngi dei ban pyrkhat shaphang i bah Teilang iba la long shisha kum iba ha iing ha sem, iba kloi ban leh bad iarap ia ngi haba ngi donkam ...... "

Ha kata ka por, u Wadbor u la leh mynleh samthiah bad u la leit kiew noh ha jingthiah bad la i para rit. Katba kita lai ngut ki dang iakren ia kata ka kam bad ia kiwei de, ma u pat u nang ing bad sngewsih kthang hapoh ka mynsiem haba u kynmaw ia la ka jong ka baieit. U la khih pisa hapoh ka nep bad ki jingmut jingpyrkhat ba phaloh.

Haba ka por thiah ka la dei ki la iaïeng nangta ban leit thiah.

Katba kiwei ki la ïohthiah lyngngai. u Shanbor pat um nang ïohthiah satia. Katno u sngewkynjah ba u jngai na ka Rupamon bad u la pyrkhat ba ma ka ruh ka long kumjuh. Haba u pyrkhat pat ia ki kyntien ba u dang ïohsngew na ka kmie bad u kpa u sngewsahnud. Marwei u

mutdur, "imat ki la ïapynbeit lypa mo ia nga bad i Wanpli. Em, kam lah ban long khlem da tip ma nga...... "

Ban pynklet ia kata u la sei na ka beg ia ka dur jong ka Rupamon. Haba u peit ia kata ka dur katno u um bad kyndeh ka dohnud. Hapoh ka mynsiem u la kren weibriew: "Thiah suk mo ieit, nga ruh ngan thiah noh. Wat nym sngewblaw, lashai hi ngan poi shaphi... ...", bad u la pynlip artad ia ka lynten ban thiah noh. Tang shipor hi ki khmat jong u ki la ringtlot bad kumba bret u la ïohthiah jlang.

Ha ka sngi kaba bud baroh shi ïing ki la ïa: shong sngi, hynrei ki ïabunkam pat ha ïing. U Shanbor bad u para dangstep ki la sei ia u kba

shi byrni ban thad rkhiang ha u tlyieng-heh. Hadien ba ki la dep bam ja step ki la sei sa u thlong u synrei ban dung kba bad khyndiat ki dung khaw bad shet kpu.

Kumne shipara ki la ïadung lang bad ka ïapurkhana artad katba ki dang ïatrei. Kane ka jingïapurkhana ka la poi ruh sha kaba hynne ka miet shaphang ka jingthmu u kpa bad ka kmie ban pynïapoikha bad ka khun u bah Teilang. Ha kata ka jingïakren u para um pynpaw ei ei ia ka jingïadei jong u bad ka Wanpli. Hynrei u Shanbor u la ïalap ha la u para ba u la don ka jingïaieit bad ka Rupamon. U la ïathuh ruh ha la u para ba um banse ban phla noh ha kata ka sngi ha khmat ka kmie u kpa khnang ba un ïoh leit phai mar mar sha Sor. Ka jingwan shnong ruh ka long ban wan ïathuh ha kiba ha ïing. Hadien ba ki la ïadep trei katto katne, u Shanbor u la ong ia la u para ban ia rung lang hapoh ïing khnang ba un iathuh noh ha ka kmie bad u kpa.

Ka la dei ha ka por ba ka kmie ka dang phiah kwai bad u kpa pat u dang tan duma. U Shanbor u la shim ba ka long ka kabu ia u ban khlei noh ia kaci kaba u la pun. U la leit ban shong ha syndah ka kmie bad shim kwai artad shi kyntien na u shangkwai.

U kpa uba dang tan duma u la jyrhoh artad bad u la ong. "Shanbor, nga la kum klet ban iathuh ba i bah Teilang i phah wankai ia phi. Te lada phi lait por sa da leit khnang keiñ khun."

"I la da kloi tip naei, ba u Shanbor u don shane?" la kylli ka kmie.

"Ioh don ba ïohi hynnin ne," la ong pat u

Wadbor.

"Em phi" la phai ktien u kpa, "namar myn-ha kato i la ong lypa ha nga ba lada jia ba u Shan u wan shane, nga dei ban ia leit kai sha ïing jong i."

Kata te sa leit mih keiñ khun," la pyni ka kmie, "ba ka long khlem akor haba la ong eh da i rangbah briew."

"Hooid keiñ bah, kaba i ong i mei kaba dei," la kren tipbriew u Wadbor hynrei hapoh myn-siem te u la sngew kumba un mih nangta ban leit rah khubor sha ka Wanpli.

U Shanbor u sngewlynga ka mynsiem bad ha lade u la mutdur: "Lada ngan shu sngap ne kohnguh ia ki ruh kam long kaba bha ia nga. Hangne keiñ ngan pynpaw noh ban dup shai kdar."

U la trud khlieh bad pyndem u ñiuhmat shapoh: "Mei ....Pa...... ngam banse keiñ mynta ban pynpaw ha khmat jong phi ia kaei kaba nga la leh lyndet na ka mon ka jong phi ..."

Ka kmie bad u kpa ki la lyngngoh ngaiñ ia kata ka jingleh u khun rangbah.

"Ïa kaei khun ? la kylli u kpa.

Hangta u Shanbor u la sdang iathuh ha ki ia ka jingiaieit jong u bad ka Rupamon.

Ka kmie bapli kaba don ka jingieit ia la u khun ka la ong—"kam da pher hi keiñ lada dei ka briew kaba bit ban iapoikha iapoiman bad kaba lait na kano kano ka jingpeit khmat ki briew. Ngi lei ngin ong kumno pat. Ne kum-no phi ong kpa ?"

"Tip seh, ngan ong pat kumno ?" la phai ktien sa u kpa. "Haba ka nusip ka iahap shata

ka long kajuh hi. Ka shong baroh ha ka jingpyniaid U Trai Kynrad Najrong. Tangba da wan ialam kai shuwa keiñ, ngin da iapeit khnang ba ngin iahun lang."

"Hooid khun," la kynrup ktien ka kmie. "Ka long kaba sngewtynnad haba phi da pynpaw kumne."

U Wadbor u la thangdieng biang ha dpei bad u la tiew de ia u khiew um. U la iarap pynthang duma ha ka shilim bad ai ha u kpa.

Hadien ba ki la ia kylli iapyrthew ia ka jaid ka khong bad haba ki la ia kheiñ ia kaba bit ne em ban iapoikha bad ka Rupamon, u Shanbor pat u la nang khih pisa ha ka mynsiem.

Hynrei kaba pynkyndit bad pynsngewsih ia ka kmie bad u kpa ka long haba ki la iohsngew ia ka jingong u Shanbor ba u kwah ban iapoikha noh kham kloi bad kata ka samla. Kane ka la pynshaiong ia ki haba kim shym la tip ei ei ba u khun rangbah u la dep iapynbcit lypa bad kata ka briew.

Haba ka jingmut jingpyrkhat jong ki ka la kham thanda, kim banse ban shu hun noh kat kaba jia. Ka mynsiem jong ki ka um, haba ki peit ia la u khun ba u thangiong ka dur khmat. Ha kawei ka liang ki la shu hun lang ia kata ka briew khamtam kaba la don ka kyrdan bad kumjuh ruh kaba bit babiang katkum ka jingiathuh ka jong u. Haba ki la iohi lei lei ia ka dur kaba wanrah u Shanbor, ki la nang sngewhun shuh shuh ia ka jingbhabriew jong ka wat la kim shym la iohi ia ka markhmat. Kawei ruh ki la sngewlem ia ka ba ka long ka khunswet kaba la ri la sumar da u kñi jong ka uba lah ba iai. Ha

kajuh ka rukom ki sngewhun eh ban tip ba uta u kñi jong ka u ieit bad sngew ia u Shanbor kum ïa la u khun.

Hadien ba ki la ïahun lang, ka kmie bad u kpa ki sa ïasneng ïakraw ia u bad kumjuh ruh ia u para Kawei kaba ki kwah ia u Shanbor ka long ba u dei ban wan ïalamkai shuwa ia kata ka samla bad ïa u kñi jong ka, na ka bynta ka jingïadei ha ka longïing longsem jong ki baroh arliang.

Ha ka step kaba bud u Shanbor u la leit phai sha Sor.

KA BYNTA : 12

KA JINGLEIT IAKYNDUH U BAH DONBOK IA U BAH TEILANG

Ha kata hi ka sngi ba u Shanbor u la leit phaï sha Sor, u bah Donbok u la mih na iing ban leit ïakynduh ïa u bah Teilang.

U la poi ha ïing u bah Teilang ha ka por janmiet.

"Kumno kpa i wan, phi don ha ïing ?" la kylli u bah Donbok ia u bah Teilang katba u dang ïajied phan ha baranda bad ki nongtrei.

"O ...... hooid !" la jubab u bah Teilang bad u da ïeng noh nangta. "Shano phi jah phi khlem da wan mïh ?"

"Ha kane ka bunkam te ...... phi la tip hi", la phai ktien u bah Donbok bad u la rung lang artad shapoh ïing bad u bah Teilang.

"Shong seh bah Don .... Balei phi khlem leït lum mynta ka sngi ?"

"Mynta ar sngi nga shong sngi noh namar ba u Shanbor u don shane, nga shu phah tang ki nongtrei sha lyngkha."

"O, phi ong! Nga nang la mut ban kylli ïa u. Mynno u wan?"

"Mynta la lai sngi phi kpa i Wan."

"Tip shano kumto ka Wanpli ?" U la khot artad, "Ko Duh,... ...!"

"Oi . Pa !" ka la thie na shakiar ïing katba ka dang saitjaiñ.

"Ale khun, wan pynmeh kane ka ding ka theh," Ka Wanpli ruh ka la wan bak bak.

"Phi wankai ma ?" ka la kynjoh ktien ia u bah Donbok bad ka da ñiad artad ïa ki kti ba bit sboh-sabon da ka jaiñ kyrsbah.

"Hooid Duh," la phai ktien pat u bah Donbok, "phi trei aïu ka?"

"Nga sait jaiñ phi ma," ka la jubab bad pyrsad ding artad ha dpei.

"Iasong kwai artad, khun."

"Kpa i Wan, uto u phan ba phi jied phi mut ban thung phan tlang......... ?" la kylli u Donbok.

"Hooid bah Don," la jubab u bah Teilang. "Phi pat phi la dep thung ne kumno ?"

"Shano phi ngan dep thung" la phai ktien pat u bah Donbok.

"Mynta arsngi laisngi nga dang phah tep-shoi keiñ... "

Ka Wanpli khlem pynlat ka la iasong kwai ia ki.

Kumne kine ki rangbah ki la ïarung noh sha kamra shongkai. Hangta ki la iapurkhana shuwa ia ka rep ka riang bad kiwei de. Hadien

ba ki la iadep dih sha ki sa ïabteng biang ïa ki khana. Dei ha kane ka por u bah Donbok u la sdang ban ïathuh ba u Shanbor un sa ïapoi-kha bad ka Rupamon. Kumba ïoh ïuh tdong bseiñ, u bah Teilang u la weng kynsan ia u noi na ka shyntur. Shipor u la shu sngap jar bad ki khmat ki la kiew saw da ka jingbitar. U bah Donbok haba u ïohi ia kane, u la pynsngewthuh ba kata ka jingleh u khun kam shym long da ka jingiapynbeit lang ka kmie-u kpa hynrei kaba u la ïapynbeit hi dalade.

U bah Teilang u tang shu ïohsngew ia kaei kaba la jia um nang shuh ban pyrkhat da kumwei

Shiphang baroh arngut ki la shu ia sngap jar bad ïapeit sa tang ki khmat. Khamtam u bah Teilang u bym kwah ban pynpaw ïa ka jingbitar ha khmat u lok, u la shu kun kat lah kat ïai.

Tang shiphang hi u bah Donbok ruh u la mih noh nangta. Dei naduh kata ka por ba ka la mih ka jingbymiahap jingmut hapdeng jong ki.

KA BYNTA—13

HA ÏING U BAH PYNSHAI.

U Shanbor u la poi ha Sor ha ka por jan-miet jong kata ka sngi ba u mih na shnong. Hadien shiteng kynta ba ka sngi ka la sep, u la mih na la ïing ban leit buh ia ka kali sha ïing u bah Pynshaï. Lajan man ki ïing ki la shaï da ka jingmeh *light* bad katto katne ki khlur ba phyr-naï ki la paw ha sahit-bneng. Hynrei u shem ba ka ïing jong ka Rupamon ka dum, lait noh tang artylli ki kamra kiba la don jingshaï.

Katba u Shanbor u dang pynrung ia ka kali shapoh ka jaka set, ka Rupamon pat ka tang shu ïohsngew ia ka jingwan jong u ka la mareh beit beit sha kamra-thiah.

Katno u sngewkynjah haba u rung hapoh ïing, la u khot ia ka Rupamon ruh kam jubab. U la rung ban peit sha kamra-shetja bad kamra-shongkai hynrei kam don. Dei tad haduh ba kan da iathuh ka khynnah trei-ïing ba ka don sha kamra-thiah. U tang mar ia pynmeh ia ka *light* u shem pynban ia ka ba ka don halor jingthiah. U nangmut ba ka ïohthiah bad ula leit shajan.

"Kong - Thei, Kong - Thei! balei ba phi thiah?" u la kyrsiew.

Ka Rupamon ka la phai kynsan sha u da ka khmat ba idiaw bad ki khmat jong ka ki lang da ki ummat.

"Ka jia aïu iaphi, balei phi leh diaw?" u la shong ha syndah.

"Bah Bah ...... ," ka khie joit bad ka dohnud bakyndeh.

"Balei ka phi sngewsih haduh katne?" la phai ktien biang u Shanbor. "Kaei phi kwah ba ngan pynhun iaphi? Pynshai seh ieit, nga long uba kloi ban jubab ia ki kyntien kiba wan na ka dohnud basliang jong phi."

"Nga sngew kynjah ba phi ... ...," ka la kren kjeh bad ñiad artad ia ki khmat da ka kti. "Nga nang la khmih lynti ba phin wan mynhynnin ne mynshisngi, hynrei.. ...."

"Shi sngi ar sngi nga jah ruh ...... ," u la phai ktien, "ba lada nga jah slem lei lei te."

"Haduh ba ngam kwah wat tang ban bam

ban dih ne wat ban thiah ruh," ka la pynsngew ia ka jingsahnud.

"Hooid nga isynei ia ka jinglong lung mynsiem jong phi," u la khroh. "Nga ngeit ba ka jingsngew blaw jong phi kan sa jah noh da ka jingdon jong nga shane."

"Bah-Bah, mynta hi nga sngewhun ka mynsiem haba phi don kumne ha khmat jong nga," ka la pynshai.

"Phi tip hi, mynmiet haba nga thiah katno nga lynga bad khih pisa," u la ong. "Mynstep pat ka met ka phad ka ringtlot ringswai haba bad phi nga don ryngkat ha ka jingphohsniew."

"Ma nga lei lei," ka la pynsngew biang, "ha kine ki sngi ngam sngewthuh kumno ka sngi ka ka shai bad ka miet ka dum. Nga sngew ia lade kum ka wang shohsngi."

"Ngam banse keiñ Thei ban pynsngew lem ia ka jingkhuslai kaba wan tap ia ka jingmut jingpyrkhat jong nga," u la pynsngew ia kaei kaba la jia. "Wat ong ba ka jingiakynduh ia kiba ha ïing, ka long kaba pynsngewbha ia nga. Hynrei ha kata hi ka sngi nga shem ba i pa i la don da ka jingmut kaba mar khongpong bad nga."

"Ha kano ka rukom ngam lah ban sngewthuh," ka la kren kyndit.

"Ha kata ka miet ba nga poi sha ïing, ka la don ka jingiakren jong ngi shi-ïing. Hapdeng ka jingbym poi pyrkhat i pa i la don ka jingiapynbeit lypa bad i bah Teilang shaphang ban pynlapoikha ia ka khun jong i bad nga. Kumba ïoh ïuh tdong bseiñ ngà la kyiuh na khlieh ha kjat bad shi kyntien ruh ngam shym

nud ong ei ei."

"O pleng phi... ....!" ka la ieng kynsan na ba shong bad kynriah na u.

"Da sngap seh," ma u ruh u la ïeng bad tur shajan jong ka, "kum lashai, ha ka por mynsngi da ka jingbymbanse nga la phla ha kiba ha ïing ia ka jingiadei hapdeng jong ngi. Ha kajuh ka por nga la iathuh ruh ba ngin sa pyndep noh kham kloi ia kane ka kam."

"Nangta, ki ong pat kumno Bah-Bah?" ka la kylli da ka mynsiem ba sngewkmen.

"Hooid, tangba ...." u la leh díaw.

"Kaei Bah-Bah ... ...balei?" ka la kwah tip.

"Em, kim shym ong ei ei," u la phai ktien, tangba ka dei ka kamram jong nga kum u khun ban kynjoh ktien shuwa ba ngin ia don kane ka jingiaieit. Nga sngewsih kein Kong-Thei haba nga la jam palat ia ka mon i mei i pa. Hooid, ki bapli ki bym don da kawei pat ka jingmut ia la u khun baieit, kin leit ong pat kumno ia kaba nga la leh. Hadien ba nga la pan map, ma ki ruh da ka jingkyndit bad bynnud ki la jawummat."

"Haduh katta seh !" ka la sngewlem ia u.

"Nangta ki sa sneng sa kraw ia nga ba ia kiei kiei ngam dei ban leh lyndet na ki," u la pynsngewbíang. "Ki ong ruh ba haba nga don ha ïing ka briew, la ka dei ka kup shiliang ka sem shiliang ne ka khun binong bishon da lei lei ngam dei ban pynjah burom ... "

"Nangta pat ki ong kumno shaphang jong nga?"

"O, shisha!" u la jubab kyndit. "Nga la klet ban ïathuh iaphi ba la kumno kumno nga

dei ban leit ialamkai kham kloi ia phi sha ïing bad kumjuh ruh ia i ma lada i lait por."

Ha kata ka por ki la ïohsngew ba u bah Pynshai u la wan jingwan. Ka Rupamon ka la leit noh sha kamra-shet ja ban khreh bam bad u Shanbor pat u la leit shongkai sha kamra-pdeng.

KA BYNTA—14

I. KA JINGIADIHSHA SNGEWBHA HA IING U SHANBOR

HADIEN shi taïew ba u Shanbor u la wan na sha shnong, u la pynlong ka jingïadihsha sngewbha ha iing na ka bynta ka jingpass jong u. U la khot ruh tang katto katne ngut ki paralok bad ki para marjan. Na sha shnong pat ki la ïawan tang ka kmie, u kpa, i para-rit bad lai ngut na kiba ha iing ha sem.

Ka jingiadihsha sngewbha la khot ha ka por janmiet—Ha ka por mynsngi la don ka jingïarap kam da ki katto katne ngut ki samla shynrang bad kynthei ba iasah marjan lem bad ka Rupamon.

Ka dei ha ka por mynsngi ba u Shanbor u la ïohlad ban pynithuh ia ka Rupamon ha khmat ka kmie, u kpa bad kita kiba ha ïing ba ïawan lang. Katno ka kmie bad u kpa jong u ki hun ban ïohi ia ka dur khmat babha briew bad ka jinglong don akor ba ka pynpaw ha ki. Ka kmie lei lei kaba la sngewhun eh ia ka Rupamon, ka la ïashong bad ïatrei kam ryngkat ryngkat. Katba kiwei kiba iarap kam ki dang ïalap miet ha ka pynkhreh pynkhrum ia ka kamra bam, ia ka shet ka tiew bad kiwei de, hynrei ka Rupa-

mon bad ka kmie u Shanbor ki nang ia ot bad pynkhreh jingbam dihsha. Dei ha kata ka por ba ki ïadon tang arngut, ki la ïohlad ban ïakren shibun kiei kiei.

Ynda la dei ka por janmiet, ka ïing u Shanbor ka la dap khrui. Shuwa ba kin ia dihsha ka la don ka jingdwai na uwei na ki rangbah ba ïashong hangta ryngkat bad ka jingkmen kaba khraw na ka bynta ka jingjop jong u. Hadien ba ki la ïadep dihsha ki sa iashongkai bad ha kajuh ka por u Shanbor u la pynithuh ia la ka kmie, u kpa bad i para-rit ha kita kiba ia don.

Hadien katto katne kiba bun ki la ïaleit phai sha la ïing, ka la don pat ka jingiashongkai bad ka jingiakren hapdeng u bah Pynshai, ka Rupamon bad kiba ha ïing u Shanbor. Na ka jingiakynduh bad ka jingiakylli pyrthew na baroh arliang, ka long kaba sngewtynnad bad sngewhun ba kine ki samla kin iapoikha. Dei ha kata hi ka por ki la pynbeit ba ka liang u rangbah kin sa phah ia kiba ha ïing ne u ksiang ban wan iapynbiang ia ka sngi ïapoikha. Kumne u bah Pynshai bad ka Rupamon ki sa ia mih nangta hadien ba ki la ïadep bamja.

II. KA JINGIAPOIKHA U SHANBOR BAD KA RUPAMON

HADIEN katto katne sngi u Shanbor ryngkat ki kñi bad u Babu Lamshuwa ki la ia leit sha ïing ka Rupamon. Kane ka jingïakynduh jong ki ba ha ïing na baroh arliang kam shym long ba kin dang ia kylli pyrthew ia ka jaid ka khong ne kaba bit ne em ban ïapoikha ïapoiman hapdeng

jong ki, hynrei ban ïateh ktien bad iabuh sngi noh ba kin ïapoikha.

Ynda ka liang ka kynthei ka la pynbiang ïa ka sngi ka ïa ban ıapoikha, ka liang u rangbah ruh ka la iamynjur lang bad kata kan long hadien shi bnai.

Te naduh kata ka sngi, ka liang ka kynthei bad ka liang u rangbah ki la leit ban wad ia la ki kur, ki kha bad ki lok ki jor ba iajan ba kin apoi bad iadon lang ha kata ka sngi ïapoikha.

Ki sngi bad ki taïew ki ïaid sted haduh ba kine ki samla kim lap ba sngewthuh ba ka sngi bakhraw ka la jın poi. Shuwa ban poi kata ka sngi, u Shanbor u la leit sah lypa sha shnong khnang ban ïoh pynkhreh.

Ha kata ka sngi iapoikha, kiba ha ïing jong u Shanbor ki la ia kyrkhu kyrdoh ba un leit suk leit saiñ ba un ïeng rangbah kit rangbah, ba un leit seng ïa ka ïing ka sem ha ïing ki khun ki kti. Kumne na shnong ki sa ia mih lang shrup da ka kmen ka sngewbha. U Shanbor bad ki nongleit on ki la iapoi ha Sor Shillong ha ka por nohphai-sngi. Kumne ki sa mih pat nangta na ka ïing ba u ju sah ryngkat bad ki lok jong u kiba na sha sor. Kumjuh ruh na ka liang ka kynthei katto katne ngut ki rangbah ki la leit shaw na lynti ia u Shanbor bad ka kynhun jong u. Hadien ba ki la iakhublei, bud sa ka iasongkwai mar kylliang Kiwei pat kiba ha ïing ka kynthei ki la nang ïa ïeng khrui ha phyllaw ïing ban ap peitkai ia ka liang u rangbah.

Ynda la poi ha phyllaw ïing ka kynthei, ki ksïang ki la ïapyndep ia ka kam, nangta rung sa u shynrang bad ki nongleit on. Hangta, u ksiang

u sa aiti ha u kñi ka kynthei bad bud sa ka ïakren ïakhana. Kumne ki trai ki ïeng marsyndah katba dang pyndeng ia ka sati. Ha kata ka por baroh kiba ïadon hangta ki la pynshad beit ia ka khmat tang sha ki trai bad ki nongshongsynran. Katno ki iphuh ki iphieng ha ka dur khmat bad la ka riam ka beit kaba ishongkun.

Ha khmat ki tymmen ki san, ki kha ki man, ki lok ki jor ia kine arngut la kyrkhu la kyrdoh. Kumba ki la iamon sngewbha da lade ban long shi tnga, kin tei ia ka ïing ka sem kaba suk basaiñ, kaba don akor don burom, kaba tip briew tip Blei, batip meikha-pakha bad batip ba ha ïing ha sem.

Hadien bud sa ka bam ka dih sngewbha ryngkat bad ka jingialeh kmen.

KA BYNTA—15

KA SNGI SHOH-KBA HA NONGKYNDONG

KA la long ka taïew ha kaba ka sngi ka tyngshaiñ phyrnai bha kyndiang, lait noh tang ha ka por janmiet ba teng teng ka suiñ-bneng ka jngut. Ki sla dieng ki da kaweh kynjai na ka jingbeh ka lyer. U kba ha ki pynthor bad ha lum u la ih bha u da nguh la ka khlieh na ka jingbeh ka lyer. Dei ha kane ka por ba u nongrep u la leit ban peit ba lano un buh sngi ban ïoh phah ot noh.

Ka mynsiem jong u bah Donbok ka sngew kmen haba u peit ia ka jingtrei shitom ha ki aïom ba la dep. Kumjuh ruh, um lah khlem da ainguh ia U Blei Trai Kynrad ba Un nang pyn-

dap pynbiang ia ka jingdonkam ka ïing ka sem baroh kawei.

Hadien ba u bah Donbok u la dep ot kba, u la leit pat sa ban wer ïarap ia ki para nongrep ban wan ïashoh bad ia pynher kba. Kumjuh ruh u khun rangbah jong u u la bthah ba un sa wan ïalamkai kyiaw ia ka Rupamon.

Ar sngi shuwa ban shoh kba, u Shanbor, ka Rupamon, u bah Pynshai lem bad arngut kiba ha ïing ki la ïapoi ha ïing u bah Donbok. Katno ka kmie, u kpa bad ki para jong u ki dap da ka jingkmen kaba khraw haba ki la ïadon ryngkat bad la u khun rangbah bad ka pyrsa kurim jong ki. Khamtam hapoh u kñi bad kita kiba ha ïing ha sem jong ka Rupamon ruh ki ïa pyllait por khnang ban ïadon lang bad ki.

Ka kmie u Shanbor ka sa kyrkhu kyrdoh ia la ka pyrsa-kurim ba kan suk kan saiñ, ba kan ïoh ka ja ka dohkha, ba kan roi parum pareh, ba kan bha ka longïing ka longsem bad ba kan shait kan khlaiñ da ka jingkyrkhu U Blei Trai Kynrad.

Ka dur khmat bad ka riam ka beit jong ka Rupamon ka long kaba ishongkun ha ka jingpeit jong ki. Katno ka mynsiem jong ki ka hun bad suk ban ïoh ka briew kaba kum maka. Hooid ki bapli ka kmie-u kpa kim pat ïohi ia ka jinglong, hynrei ka durkhmat jong ka ka la batai hi.

Hadien ba ki la dep ïakren ïakhana bad pynithuh ia kiba ha ïing ha sem, ki sa ïabam ïadih sngewbha bad ïashongkai pat. Namar ba u bah Pynshai u bunkam ha kita ki sngi, kumta ka la dei ia u ba un leit phai noh sha Sor ha kata hi ka janmiet ryngkat bad kita kiba ïawan lang.

Ynda kita kiba ha-ïing jong ka ki la ïamih, ka Rupamon ka la sngewblaw ha lade. Hynrei haba ka peit pat ia la u jong u tnga ka sngewhun bad sngewshngaiñ. Kumne ka pynlut ia kata ka miet bad la u jong u baieit.

Ha kata ka sngi shoh kba baroh ki nongrep shynrang bad kynthei ba la ïawer ki la ïapoi ha ïing u bah Donbok ha ka por mih trei. Hynrei kawei kaba pynlyngngoh ia kita kiba ïadon hangta ka long shaphang ka jingbymwan mih briew na ka ïing u bah Teilang, wat haba ki la leit ïawer. Kata baroh ka la pynklet noh ia ki da ka jingwan ïalamkai u Shanbor ia ka Rupamon.

Ka kong Aitilin ka la pynithuh ia la ka pyrsa-kurim ha kita kiba ïadon hangta. Ka Rupamon kaba dang kham khynnah, ha khmat kita kiba ïabun ka la shu pyndem u ñiuhmat ba ka dap da ka jinglehraiñ katba ka dang ia khublei ia ki. Katno ka la lyngngoh ia ki jingïalong kawei hapdeng ki nongrep haba kam ju ïohi koit ha Sor. Hadien shikyntien kwai baroh ki la ïamih ryngkat bad la ki tiar trei tiar ktah ban leit sha lum. Katto katne napdeng jong ki bad ki jong u Shanbor ki la ïasah ha ïing na ka bynta ka shet ka tiew.

Ynda ki lapoi ha ka jaka shoh kba, baroh ki la ïabuh shriak ha madan ia la ki jong ki tiar bad ki sa ia shong shuwa ban ïabam kwai bad dih duma.

Katto katne por ki la iaïeng bad sdang ban trei thaid. Napdeng ki rangbah don kiba siang ia ki tlieng bad tyrpa. Ki kynthei pat ki iarap ha kaba theh khum ia u kba uba dang sah teng.

Ki samla shynrang ba bun pat ki nang leit bah ia u kba ban pynpoi sha ka jaka shoh. Kumne ki rangbah ki la iaieng ha ka jaka shoh kba. Haba ki la iadep kumba mar shiteng ne, ki la iashong thait shuwa. Ki samla kynthei ki la iasong kwai riang mar mar shi kyntien. Hadien shipor ki sa ïengbiang ban iatrei thaid. Katto katne ngut na ki longkmie ki la iasdang sa ka shet bam sngi, katba ki samla kynthei pat ki nang hiar sha phudwah ban sait sohphlang.

Namar ba ki ia bun ki la ia pyndep ia kata ka jingiashoh kba tang hadien shiteng sngi. Nangta ki sa iashongkai bad bud sa ka iabam sngi. Kumne ki iathuhkhana biria bad ka iarkhie shaw shi shaw.

Ha kata hi ka por u Shanbor bad ka Rupamon ki la iapoikai sha kata ka jaka. Katno ka long kaba sngewtynnad ia ka ban ïohi ia kum kata ka jingiatrei ba ishongshit. Hynrei haba ka peit pat ia ka jingbam ba ki iabam ka nang jingngan ha iade ba ka rukom bam jong ki ka pher na ka jong ki nongsor.

Hadien ka jingbam sngi, u bah Donbok u la kyntu ia kita baroh ba kin iasdang noh ban iapynher ia u kba uba sep katba ka dang beh bha ka lyer. Ki la ia shna ar tylli ki rynsan ban pynher kba. Don kiba kiew halor ki rynsan ban pynher ia u kba uba sep bad ia ki ñiut ki ñier kiba don lang ha u kba, don pat kiba shong ha trai ki rynsan ban sar noh ia u ba sep na uba met. Kiwei pat ki nang iakhad ia u kba da ki prah ban ai ha ki nongpynher. Kumne ka kam ka ïaid stet bad ryntih. Kat uba nang dep pynher, kiwei pat ki rangbah ki nangiathep

ha ki byrni bad sur artad. Haba ka lyer ka duna ki nongpynher ki sangeh bad khot ïeit shuwa ia ka ba kan wan beh biang.

Ki simla shynrang pat ki nangiateh khum da u thri ia u skum kba bad ki nang leit pynpoi sha ïing khnang ban ïoh aibam masi ha ki por ba duna phlang. Kumne ki iapyndep ïa ka kam da ka mynsiem badap da ka jingkmen. Ki kynthei ryngkat bad ki jong u Shanbor, u Wadbor ki la nang ialeit kham kloi sha ïing khnang ba kin ïoh pynkhreh ia ka jingaibam ai dih, katba ki rangbah pat ki nang ialum ialang ia u kba bad kiwei de ki tiar ki tar. Shuwa ba ka sngi kan sep, u bah Donbok ryngkat bad kita ki rangbah ki ia iamih na lum bad la ki jingkit ha ka met jong ki.

Haba baroh ki la iapoi ha ïing, ki la ia shongthait shipor bad ki sa ia sdang ban ia bamja. Hadien ba ki la dep ka bam ka dih, ka khlieng ka sait ki sa ialum pat hapoh ïing bad ha phyllaw shi shi kynhun pyllun ka ding barhem bad sdang pat sa ka iatbuh khana. Ka don ka jingiarkhie ba shongshit na ki nongiathuh-khana bapnah bad bna Kumjuh ruh u Shanbor u la iathuh khana ia kaei kaba u ïohi bad ïohsngew ha ka por ba u don ha Sor.

Ka la don ruh ka jingiaput iatem, iarwai, iasiaw ryngkat bad ka jingiashad ba ishongshit. Kane ka la pynsngewbha ia baroh kiba ïa don hangta bad khamtam lei lei ia ka Rupamon. U Wadbor hi ruh u la rwai katto katne ban pynbyrngia ia ki.

Haba ka por ka la nangïaid, kiba kham kyrkieh ki la nangialeit phai noh sha la ïing, katba

kiwei pat te hai-shi-hai ki dang ia shong kai. Shiteng synia ei ei, ki la nang iapra iapra, bad hadien sah sa ki samla shynrang kibă ialeit iabsuh thiah ha u skum kba.

KA BYNTA—16

I : KA JINGWAN PHAI U SHANBOR BAD KA RUPAMON SHA SHILLONG.

HA u Shanbor kita ki sngi bı u don ha shnong ki long kiba sngewtynnad bad sngewkmen ha ka dohnud jong u, khamtam ba u don ryngkat bad la ka baieit kaba la pynsngewbha ia kiba ha ïing. Hynrei ka mynsiem ka Rupamon pat ka diaw na ka jingbymsngewjuh jong ka ban sah hangta ha Nongkyndong. Lai miet ba ka sah ka sngew kumba ka sah da ki taïew, lait noh tang ha ka sngi shoh-kba ba ki ïakham bun briew. Kane ka jingbymjuh jong ka kam banse ban pynsngew noh ha la u baieit. U Shanbor u bym kwah ban pynsngewsih ia la ka jong ka tnga, u la kohnguh ban ialeit phai noh. Kumba ka jingieit jong u ka la kham noh sha ka liang ka tnga, um banse ban shu thok noh ia la kiba ha ïing ba ki dei ban leit phai noh mar mar na ka jingbymkhlaiñ bha ka met jong ka.

Kane ka la pynlyngngoh shibun ia kiba ha ïing u Shanbor bad khamtam u la kular ha ki ba un sah shitaïew ba u dei ban leit ialamkai sa sha kiwei de kiba ha ïing hasem. Kumta jait ba ka pyrsa jong ki ka don hapdeng ka

jingshitom kumba u ong, kim banse ban sngap ia ka jingpyni jong u khun-rangbah.

Ha ka miet shuwa ba u Shanbor un mih na shnong, ka la don shibun ka jingiakren hapdeng jong ki shi iing. Kawei na kine ka long ka jingpyni jong u ba lada iong kan jin da bha ia u Wadbor ba un leit lang sha sor. Kata ka long ba un ioh leit skul mynmiet ryngkat bad ka jingiarap u hynmen jong u. Kawei ruh kumba ka rep ka riang kam da bha shuh kum mynshuwa, kan bha ia u Wadbor ba un leit trei da kano kano ka kam ha Sor. Kane kan iarap shibun ia ka jingim jong u ba ki sngi kiba shadien. Ka jingthmu jong u hynmen kam shym mut ba u para un iehnoh ia ka rep ka riang, hynrei un wan ban bteng shadien ynda u kpa um lah shuh ban korbar ia ka kam. Ha kaba nyngkong ka kmie bad u kpa ki shu sngap khlem nang rai. Ha ki ka wan jingsngewblaw ban shong khlem ma u, hynrei haba ki la pyrkhat bha kim banse ban ia mynjur lang ia ka jingpyni u khun-rangbah.

Kane ka jingpyni bad jingkwah u hynmen ka la pynkhuh pisa ia ka jingmut jingpyrkhat u Wadbor la un mynjur ne em. Haba u kynmaw pat ia ka jingbymsuk u kpa ka Wanpli, u sngew kumba un leit noh ia ban pyntbit ialade khnang ba un lait na kata ka jingshah kren. Katno u sngewbabe mynta haba u shem ba u hynmen u la long kum u babu bad ialade pat..........Haba u pyrkhat sani bha u sngewdei ban kohnguh ia ka jingpyni jong ki ba ha iing. Kiba ha iing ruh ki dap da ka jingkmen haba u Wadbor u sngap bad kohnguh ia ka jingpyni ka jong ki.

Ka jingkwah mih kyrkieh ka Rupamon nangta ka la pynlong ia u Wadbor ba un ym ioh porwat tang ban leit ïakynduh ia ki lok ki jor bad Khamtam eh ia ka Wanpli. Ha kata ka step shuwa ba kin mih, ka kmie bad u kpa ki dap da ka jingsngewbynnud bad sngewblaw haba ki peit ia la ki khun Khamtam ia u khun-rangbah uba la dei ban mih ban leit shong sha ïing ka briew. Wat ia u Wadbor hi ruh ka jingsngewkynjah ka don, namar ha ïing ki pynlong ia u kum u khynnah rit ne khun khadduh. Ka jingduwai bad ka jingsneng jingkraw u kpa bad ka kmie ia la ki khun bad ia ka pyrsa-kurim kum juh, ka la pynhun ia ka mynsiem jong ki shuwa ba kin mih na ïing. Ka jingieit bad ka jinglehbha ka jong ki ia ka Rupamon, ka la pynlong ia ka ba kan sngew ia ki kum ia la ka kmie u kpa.

Kumne baroh lai ngut ki la ïamih na shnong. Wat la ka lynti ka jngai hynrei u Wadbor u pynleit ia ka jingmut jingpyrkhat tang sha ïing bad kumjuh ruh ia ka Wanpli. Katba u Shanbor u nang batai ia ki jaka bad ki shnong kat haba poi, hynrei ka jingmut jong u Wadbor ka nang ngam shawei. Katno u sngewdiaw bad sahnud ba um shym la lah ban leit ïakynduh ia ka Wanpli shuwa ba un mih.

II. KA JINGIM U WADBOR HA SOR SHILLONG

Haba ki la poi ha Shillong, u Wadbor u la shu ang lyngngoh bad u sngew ialade kumba u don ha ka jingphohsniew. Haba u peit ia ka ïing ka sem, ki nongtrei ki nongktah, 'ka bam ka dih bad kiei kiei baroh ki long phylla ha u.

Ynda la kem iongreiñ, u Wadbor u la ieng peitkai na baranda ia ki khlur ha suiñ-bneng, ia ki ding elektrik ha man la ki dong ba u phai ka khmat. Nangta u sa leit ban bamja-miet. Hadien ba ki la iadep'bam, ki sa iashongkai pat.

Ki minit bad ki kynta ki la nang iaid bad ka por thiah ka la dei. Wat la u Wadbor u ioh ban thiah ha ka kamra kaba la pynriam bad ka tusok kaba jem, hynrei um nang iohthiah satia ha kata ka miet. U tang shu tap ki khmat u iohi ia ka kmie, u kpa bad i para rit kumba ki don ryngkat bad u. Shipor pat u iohi ia ka Wanpli ba ka shong sngewsih ha khmat u kpa jong ka. U sngew kum ban leit iakynduh ia ki lada u don shajan, phewse.........

U la khie joit bad shu shongkai noh halor jingthiah. Kine kiei kiei ki la pynlong ia u ban sei da ka jingtem kaba u ju tem sha shnong. Katba u dang tem kai shipor, ka sur myllung na u ka mih:

"Mei-Pa, naduh ba nga dang lung,
Ia nga kyndong phi bah phi thum ;
Ngam lah ban klet ki sngi barim,
Khlem phi Mei-Pa kumno ngan im ?

MEI-PA NGAN IAI KYNMAW MARWEI,
KATBA DANG IM HA KA PYRTHEI ;
NAMAR JONG PHI MEI-PA KORDOR,
NGAN TEI BUROM RUH BAROBOR.

Kumjuh ha kiwei pat ki sngi.
Marwei ngam lah shong khlem ma phi ;
Namar jong phi ngan leh shitom,
Ban ioh jingsuk shyrta junom.

Jingsneng phi ai ngam lah ban klet,
Wat jngai na khmat-nga la lyndet;
Ka ding basyiad ha dpei barhem,
Kum ïing i Mei haei ngan shem?"

Hadien katto katne bnai, u Wadbor u la ioh rung skul ha kawei ka skul-miet. Kumba u la iehnoh ia ha jingpule la kham slem, kumta u la hap ban pule minot ia ki lynnong ryngkat bad ka jingïarap u hynmen ha ïing.

Ka riam ka beit bad ka jinglong ka la khampher na ki por ba u dang don ha shnong. Mynsngi katba um pat ïohkam u la shu shong ha ïing bad trei ki kam lyngkhot lyngkhai. Wat la u ïohmon na ka ïaid ka ïeng hynrei u im ka jinglong babha. U ieit bad burom ia la u hynmen, ia u bah Pynshai bad khamtam ia ka Rupamon u sngew kum ia ka hynmen.

Ym slem hadien kane u hynmen u la pynrung kam ia u ha kawei ka ophis kum u *Peon.* Kumne mynsngi u trei kam bad mynmiet pat u leit pule. Ha ka kam ba u trei u long uba smat ba sting. Kumba u long uba nep jingmut, kam shim por ia u ba un nang kloi ia ka kam ba u shimti. Ha ka ophis ba u trei ki ieit bha ia u namar ym .ju don ka sien ba un pynlah ne lehpyrshah ia ka jingong jong kiba halor.

Katba ki sngi ki ia ki nang ïaid, u Wadbor ruh u la nang juh ha kata ka jingim ha sor. Tangba um ju klet ia ki por ba u don ha shnong, khamtam ia ki por ba u don ryngkat bad ka Wanpli. Katno u sahnud ia ka, tip ka long kumno ka man kumno haba um ïoh jingtip ei ei. La un thoh da ka shitbi ruh um sngewnud

ioh u kpa jong ka un tip ne un leit rah ia ka khubor sha ka kmie-u kpa jong u. Kumta kane ka la pynlong ia u ban shu sngap mynthi.

Ha kawei ka sngi shuti katba u dang mih raid kai, u la iohi bun bun ngut ki briew ba ki ia raid-kai. Haba u peit ia ki, katno u i ieit ba ki iaid bamlyer ha ki jaka ba pyngngad bad don ruh kiba ialam la ki khun ki kti. Kane ka jingiohi ka la ktah jur ia ka jingmut jingpyrkhat ka jong u bad ka la pynlong ba u dei ban leit phai kloi sha iing. Haba u poi pat ha iing u shem ba u hynmen bad ka hynmen-kynsi ki dang shu iamih raidkai. Kumta marwei u la rung sha kamra-shongkai bad pyrkhat ia ki sngi ba u dang don bad la ka baieit. Katno u ih ka dohnud haba u poi kynmaw ia ka. Ka jingsngew jong u ka la pynlong haduh ba um lah shuh ban set bad u la pynsngew da ka sur jingrwai ha kata ka kamra ba jar-jar:

"Marwei hangne nga khih pisa,
Haba maphi phi jngai na nga ;
Haba teng teng nga poi kynmaw,
Ummat na nga ki mih ki jaw.

Ym slem ia phi ngan wan iashem,
Ba ka dohnud jong nga kan tngen ;
Nga kwah ban don syndah jong phi,
Hynrei ki lad ki khang ia nga,

Ia jingbakla jong nga wat bat,
Haba na phi nga mih jyndat ;
Namar.phim tip kaei ka daw,
Haba ia phi ngam shym pynraw,

Baieit, iaphi nga la tip bha,
Katno phi don jingieit ia nga ;
Bad ruh jingeh marwei phi len,
Namar ia nga ba phi pyntngen".

Mynta katno u hynmen u hun ka mynsiem haba u para u ïaid ha ka lynti kaba don akor bad don burom. Khamtam lei lei ka kmie u kpa ki dap da ka jingsngewphuhmut phuhmat haba ki ïaid shaneng sharum na ka jingleh tip sngi ki khun. Wat la u Wadbor u don jngai na ki, hynrei u kynmaw dngong ia ki kyntien ba kordor ba ki khlei ha ka por ba ki sneng ki kraw ia u.

KA BYNTA : 17

KA JINGLEIT U WADBOR SHA SHNONG

HYNÑIEW bnai hadien ba u Wadbor u la don ha Sor, uwei na kiba ha iing jong u uba na sha shnong u la wan ban khot sngewbha sha ka jingkhawai buh-kyrteng khun. Ha kane ka jingkhot sngewbha, u Wadbor u la hap ban leit marwei sha shnong namar ba u hynmen um ïohpor ban leit, bad ka Rupamon ruh kam long shuh ban shong kali jngai.

U Wadbor u la poi ha shnong ha ka sngi shuwa ka jingkhawai. Ka la long ka jingkmen kaba khraw ia ka kmie u kpa jong u haba ki ia kynduh kumne bad la u khun. Mynta hi ki la sngewsuk ha ka longïing longsem haba ki ïoh jingiarap de katto katne man ka por na la ki khun.

Ha kata ka por janmiet kaba ka Wanpli ka

-dang sait khiew sait siang ha phyllaw ling, kumno-re-kumno ka la wan ka jingkynmaw ia u Wadbor. Katba ka dang pyrkhat sngewieit ia ki por ba ka don bad u, la wan her kynsan kynsan uwei u ngap uba da kynud bad tawiar sawdong ia ka khlieh jong ka. Haba ka sngewthuh ba u dei u ngap rah khubor ka la shah ia u ba un iathuh lut ia ki khubor khlem da pynwit. Hadien ba u ngap u la her noh, ka la pyrkhat shipor ba imat u Wadbor u dang kynmaw ia ka.

Shuwa ba ka sngi kan sep ka Wanpli ka la ioh jingtip na u Wadbor ba ka dei ban leit iakynduh ia u lashai ka sngi por janmiet. Ka tang shu tip ia kane, ka mynsiem jong ka la kyndeh da ka jingkmen. Shiphang ka la shu ieng hajuh bad ka sngew ialade kumba ka don ha ka jingphohsniew. Ha kata ka miet kam nangthiah nangdem shuh bad ka la shu pyrkhat baroh shimiet ba kumno kan leit iakynduh ia u. Ka da kyrmen ruh ba kan sa iakynduh ia u ha iing-khawai wat lada kam leit sha ka jaka ba u buh.

Shipor ka wan ka jingdom haba ka kynmaw ia kita ki hynñiew bnai ba la dep bad ka la kren weibriew: "Hato ka dei ia nga ba ngan leit iakynduh haba katne phi leh bym suidñiew. Katta phi jah phim shym la pyntip ei ei ia nga ne wat haba phi mih ruh phim shym la kynjoh ktien ei ei. Balei phi kheiñ ba ka jingieit jong nga ia phi ka la duh seh, ne kaei ka daw ba phi dom ia nga? To ieh jait haba phi wan te nga dei ki ban leit iakynduh khnang ba ngan tip ia ka daw.......—" Kumta ka la pynhun ialade da kaba thiah noh.

Ka sngi ka la kiew na lyndet ki lum bad ka

suiñbneng ka phyrnai: Ka lyer step bapyngngad ka beh hir hir ha ka jaka ba u Wadbor u iengkai. Katno u peit ïeit ia ki lum ba ithiang haba ka sngi ka shoh ha ki. Kane ka la pynkynmaw biang ia ki por ba u don mynshuwa ha la shnong.

Ka Wanpli ka la poi dangstep ha kata ka iingkhawai. Hadien katto katne kynta ba ka la iarap kam ka la lyngngoh ba u Wadbor um shym don, hynrei ka iohi tang ia ka kmie u kpa bad i para-rit jong u. Ha kata ka por ka la shu iohlad tang ban iakren bad i Rilin Hadien shiteng sngi ka sa mih noh ban leit khreh leit khrum sha iing.

U Wadbor u la poi ha iing-khawai hadien shiteng sngi. Katno u iphuh iphieng ha ka riam ka beit kaba iahap bad ka dur jong u. Kiba iadon hangta ki la shu ia peit haba u la khampher ha ka riam ka beit bad ka sniehdoh ba i lung. Don katto katne ngut ki paralok, ki la iakren siat bad kren danda ia ka jingwan dierpor jong u hangta. U tang mar iadep dihsha u la pynshad ia ki khmat shane shatai ban iohi ia ka Wanpli, hynrei um iohi satia. Dei ynda u la ia shongkai bad uwei na ki paralok u sa tip ba ka dang shu lah leit sha iing bad la u kpa. Kumne u la pynlut ia ka por da kaba iashongkai bad la kiba ha iing ha sem bad ki lok ki jor. Dei ha kane ka por katba u dang don hapoh kamra u la iohi liak ia ka Wanpli ba ka rung ha phyllaw iing. Ka jingbhabriew jong ka ka nang shoh nang shoh ha u namar ba um ju kham iohi koit ba kan sei ka riam kaba kum ha kata ka sngi.

Kane ka jingiohi ka la pynum ia ka dohnud

jong u, bad ma ka ruh kumjuh ka la kyndit haba ka ïohi ia u hapoh kata ka kamra. La kin iakren pat kim iohlad namar ba ka bunkam bad kawei ruh ka dap da ka jinglehraiñ. Dei ha ka por ba ka dang wan khatja ia u ba u la ïohlad ban ong mian mian ba kan sa ap ryngkat ynda ka la leit phai sha ïing. Ma ka ruh da ka jinglehraiñ ha khmat kita kiba iabun ka la shu kohnguh. Kumne katba ka dang ïatrei ïaktah bad la ki para kynthei, ka sngew kumba kan jinthut hapoh ba ïaid ba ka sngew kumba kiwei ki la ïohi ne ïohsngew ia kata ka jingïakren bad u Wadbor.

Ynda ka Wanpli ka la dep bam ka la shongkai shipor, nangta ka sa aikhublei ia ki trai ïing ban leit noh. Ka mariang ka la kem ïongreiñ bad ki khlur ha suiñbneng ki la paw hateng hateng.

Kumta hi ka Wanpli ka la mih nangta bad katba ka dang iaid sha khmat ka da kyrtiang dien artad. Hynrei tang shipor u Wadbor u la iaryngkat bad ka. Ynda ka ïohi ba u la poi kham hajan, ka la iaid khamstet.

"Da ap seh, balei phi kyrkieh?" u la ong ia ka.

Ka Wanpli ka leh kumba kam ïohsngew, ka ïaid la ka ïaid.

Ynda u la poi hajan, ka la ïeng bad phai sha u. "Phi donkam aïu ia nga?"

Ki la ia ïenglang hajuh.

"Lada ngam donkam ngan nym wan hi shaduh shane. To khie kata nang ïaid, ngan leit noh" u la leh kumba dom.

Ka Wanpli ka la shu sngap haba ka ïohi ba u la dom.

Hangta ki iaiaid lang bad u Wadbor u la pynsngewthuh ha ka ia kata ka jingleit jong u sha sor. Hadien ba u la lah iathuh lut, ka Wanpli ka la sngewhun bad sngewlem ia u. Ha ka juh ka por u la pan map na ka ia ka jingbym iohlad ban iathuh ne pyntip shuwa ba un leit, kumjuh ruh ia ka jingsngap mynthi katba u dang don sha sor.

Khlem lap ba sngewthuh ki la ia poi hajan iing jong ka. Kumta ki sa ia ieng shuwa harud lynti.

"Duh-Duh, ka jingwan jong nga shane mynta ka long tang namar jong phi. Haba nga don kumne ryngkat bad phi nga sngew kumba nga klet ia ka pyrthei. Wat haba phi jngai ruh ngam ju klet ia ka durkhmat ba ithiang ba phi ju pynpaw ha nga. Teng teng pat nga sngewsahnud haba nga kynmaw ia ka jingleh i pa jong phi. Tip phi long phi man kumno, kawei kaba ktah eh ka long shaphang ka jinglehdiaw jong phi ha kato ka sngi ba ngi iakynduh khadduh. Phi kynmaw em? To ieh nga kyrmen ba ka jingbha hapdeng jong ngi kan sa wan."

"O.........! shisha kein, nga la shu pyrkhat halade ba imat phi jah katta dei na kato ka jingleh jong nga. Te wat sngew ei ei ho ......"

"Shuh phi ngan shu leit dom shano....... ka ju don hi ka por ha ngi ki briew ba ngi dom ne sngewsih bad don pat kaba ngi leh kmen leh sngewbha," u la phai ktien,

"Mynta hi te i pa im ju kham ong ei ei shuh. Tangba kaba lyngngoh ka long ba i pa jongphi im ju wan mih shuh naduh kato kapor ba phi mih na shnong. Balei i bunkam ne kumno?

"Tip seh, in da bunkam eh haduh katno ba ïm kloi wan sa nangne hangtai," la ban ktien u Wadbor. "Nga tharai ïoh im donkam ban wan ne ïoh i pa jong phi i ju wan sha ïing jong ngi. To ieh ngin nym ïapur than eh ia ka kam jong ki."

"Te ka por ka la miet ïoh i pa i phah wad kumno kumno ha u Liaw—kawei ruh ba i sngewñiun ka met, ba nga dei ban leit kham kloi sha ïing. To ieh sa wan iakynduh shuwa ba phin leit ho!"

"I pa jong phi i wan ne em hangtai ha ïing khawai ?"

"I shu wan mih tang shipor bad i la leit phai kloi noh sha ïing ?"

"Ieh in nang khlaiñ noh."

"Lano phin leit bah Duh ?"

"Peit shane Duh, nga ruh ngan leit phai noh la shai."

"Lashai ! Balei phi .. ... ?"

"Phi i namar ba nga shim shuti ruh tang lai sngi, kumta nga ... ." u la ïathuh bad tur ha syndah jong ka. "Phim dei ban khuslai na ka bynta kane ka kam jong ngi. Kumba phi theh ia ka jingieit bashisha ha nga, kumta nga kular ha khmat jong phi ba ngan shimti bad sumar iaphi haduh ki sngi bakut. Hynrei mynta hi nga dang dei ban pyndep ia ki kamram kiba dang sah. Phi tip hi katne nga leh ka long na ka bynta jong phi.... ....khamtam ba ngin suk hi ma ngi lashai hadien."

"Hooid baieit....ngam lah ban pyndam ïa ka jingkynjah lada ma phi phin mih nangne. Nga

dei la kumno kumno ban pynsngew biang ha i pa khnang ba ngan dup hun ka mynsiem."

"Phim dei ban sngewblaw, shim kane ka dur, buh haphi," u la ai kawei ka dur jong u. "Ngan nym jah slem ne klet ia phi. Ia mynta hi phi dei ban shu sngap shuwa. I pa jong phi in sa pdiang ia ka jingkwah jong phi ynda ma nga ngan wan ban shimti ia phi.

"Nga long kaba kloi ban aiti ia ka ryngieng namar jong phi. Kumba phi la kular ha nga, to ai kitei ki khlur baphyrnai ha sahit bneng kin ieng sakhi namar jong ngi .. "

Tang shipor, nangta ki sa ia phai sha la ki jong ki iing da ka mynsiem ba sngewhun.

KA BYNTA : 18

KA ÍING U BAH DONBOK HA KA LIANG BAN PYNBHA IA KA REP KA RIANG BAD KA KAMAI KAJIH

WAT la ki khun ki la ïoh la ka jong ka kam hynrei u bah Donbok bad ka kong Aitilin kim ju pynthiah thai ei la ka kti ka kjat. Ki trei ki ktah kumba ki ju leh. Shuwa ba ki kjatsngi kin doh ia ki pyntha bajyrngam, ma ki ki la pyndep ia la ki kam ïing kam sem bad ki kam lyngkhot lyngkhai. Ki pynlut ia ka por ba bun ha lyngkha bad ki wan phai pat ynda la sdang dum. Kim ju kham don por ban shong sngi namar ka kam ka dawa ia ki. Ka jingbymdon u Wadbor ka la pynlong ia ki ban pyndep ia ki kam ing kam sem ha ka por mynmiet ne mynstep, namar ba i Rilin ruh i dang rit. Haba tan kam lei lei, ki hap ïawer bun ngut ki nongtrei ban wan iarap.

Hynrei ka jinglong ka mariang kam ju long kumjuh, ka pher katba nang ïaid ka por. Kane ka la ktah ia ka rep ka riang ha kata ka thaiñ bad shawei de. Khamtam ha kita ki lai saw snem ka jingrep phan ka la sdang pynduh jingkyrmen ia ki nongrep. Kumba ju long ia ki nongrep kiba bun, u phan uba ki leit die u iashan ia ka jingdonkam jong ki baroh Katba ia u kba, u riewhadem bad kiwei de ki ju pyndonkam bunsien tang ialade

Ban pynbha pat ia ka rep ka riang ka long sa tang ban pyrkhat thymmai. Kumta, haba u Shanbor u tip bad ïohi ia kane ka jingduh ha ka rep ka riang, kum u briew uba shai u la leit ban iit ia ki lad ki lynti na ka bynta ban pynbha pat. Hadien ba u la ïoh ka jingpynshai bad ka jinghikai, u la leit sha shnong ban pyrshang rep da ka rukom kaba thymmai. Nyngkong eh u la phah pyrshang ha ka lyngkha la jong. Na mar ba ka long ka jingpyrshang kaba dang sdang, u la phah mang ia ka jaka-rep phan ha ki ar bynta. Ha kawei ka phang la thung kumba ki ju leh bad ha kawei pat la thung da kaba khlehlang ia ka sboh bad ka dawai—mluh ba la pynbiang ne khleh.

Kumne ki sngi bad ki aïom ki la nang ïaid, ka mynsiem u nongrep ka kmen haba u ïohi ba ki jingthung jingtep ki heh ki san ne plung bha da ka jingiarap ka mariang

Kane ka la pynlong ia u bah Donbok ba un lum shibun ka spah na u phan bad na kiwei de ki jingthung. Bad kata ka jingpyrshang rep ba thymmai ka long kaba bha ban ia ka rukom rep kaba ha ki snem ba la dep.

Ka la dei ha ka por janmiet ba u bah Donbok bad ka kong Aitilin ryngkat bad i Rilin ki la poi ha Sor Shillong. U Shanbor u la leit shaw da ka kali ia ki na ka jaka hiar kali. Ynda ki la poi ha ïing, katno ki dap da ka jingkmen ban ïohi ia u khyllung ba dang kha, khamtam ba ki ki don hapdeng ka jingkoit jingkhiah krat.

Ha kata ka miet katba ki dang iashongkai khrui, ka kmie u kpa bad la ki khun ha kamra thiah ka Rupamon, ka la don ka jingiapyrkhat thymmai kumno ban pynbha bad pynroi shuh shuh ia ka rep ka riang sha shnong. Kawei pat ka jingiakren ka long shaphang u Wadbor ba ka long kaba eh ia ka kmie-u kpa lada ma u um don ban iarap ia ki. Te na ka bynta kane ka la wan pat da kawei ka jingai jingmut na u Shanbor ba kan bha ba kin thied da ka kali ha kaba u Wadbor un pyniaid hi ia ka. Kata ka kali kan kyrshan ia ka ïing ka sem bad kan pynsuk ruh ia ka kit ka bah ne ka leit ka wan.

Kumta ki la mang katto katne ka pisa ban thied kali na ka spah ba ki la kynshew naduh ba ki dangrit ki khun.

Kum lashai ka sngi ka kmie, u kpa ryngkat bad i Rilin ki la leit phai noh sha shnong.

Katba u Shanbor u dang pynïit bad thawlad ban ïoh ia ka kali kaba bha, ha kajuh ka por u la pynhikai ñiah kali de ia u Wadbor.

Shibnai hadien, ki la thied kawei ka jeep bad ka trailer ha ka dor kaba bit. Wat la ka dei ka kali kaba la rim hynrei kaba dang ïaid bha.

Hadien ba u Wadbor u la ïoh laisen, u la iehnoh ia ka kam ba u trei mynshuwa bad u la

trei noh da ka kam lajong. Ka jingkit khia bad ka jingnang pyniaid jong u ia kata ka kali, ka la iarap shibun ha ka ïoh ka kot ha ïing hasem.

Kumne u ju leit die hi sha Sor ia ki mar rep bad kiwei de ki mar kiba na shnong; bad na sha sor pat u wallam ia ki mar badonkam sha shnong. Wat la u dang kham khynnah hynrei u long uba tbit bha ha ka kha i ka pateng.

KA BYNTA : 19

KA JINGIADEI KA ÏING U WADBOR BAD KA ÏING KA WANPLI

HADIEN arsnem kynthih, u bah Teilang u la leit pat sha ïing jong u bah Donbok. Jait ba u bah Donbok u long u briew u bym ju buhnud ia kaei kaei kaba la dep, u la pdiang burom ia kata ka jingwan jong u. Ka jingwan jong u hangta ka long ban iakynduh ia u Wadbor ba un iarap ban pynkit lem ia ka dawai-mluh na Sor. U Wadbor ha kata ka por u bunkam haduh katta katta, hynrei u la kular ban ïarap ia ka jingphah u bah Teilang. Kane ka jinglehbha jong u ka la ktah ia ka jingsngew ka jong u bah Teilang bad kata ka sngi ka long ka sien kaba nyngkong ba u Wadbor u la rung ha ïing ka Wanpli naduh ba u la don ka jingïaieit bad ka.

Ka jingïashongkai jong u Wadbor bad u bah Teilang, ka la ktah jur ia ka jingsngew jong ka Wanpli, wat la u don ka jingkwah ban ïashongkai lang bad ka, hynrei ka por kam shah. Kumta um banse ban mih noh dang kham kloi.

Ym shym slem hadien kane, u Wadbor u la pyllait por khnang ha kawei ka sngi ban leitkai sha ïing ka Wanpli. Ha kane ka sien u la leh kum u rangbah, ym shuh kum ha ka por ba la-dep. Ka la jia ryngkhat ruh ha kata ka sngi ba u kpa jong ka um don ha iing, kumta u la iohlad ban ïashongkai kham slem bad la ka baieit. Kumne haba ki ïadon tang arngut ki la ïaphyl-liew ia ka jingieit ba ki la pun baroh shikatta.

Lai-sngi lynter hadien kane, ka Wanpli ka la pisa mynsiem bad khamtam haba ka shong marwei ki jingmut jingpyrkhat ki her tang sha u Wadbor. Haba ka kynmaw lei lei ia ki por ba ka ïadon ryngkat tang bad u, ka sngew kumba kan iathuh noh ha u kpa. Haduh kane ka por ruh kam tip ia ka jingmut u kpa bad da lade kam sngewnud ban ong ioh ba ka long biang kum ha ka por ba la dep.

Te ha kawei ka sngi, ka Badamon, ka ñiakha jong ka Wanpli ka la wan sahkai shimiet ha iing u hynmen. Ka Wanpli ruh ka sngewtynnad shi katdei eh ia ka jingwankai jong ka bad ka da kyrmen ba kan ioh ka jingiarap na ka ñiakha shaphang ka jingïadei bad u Wadbor. Ha kata ka miet, ynda ki la kiew halor jingthiah, tang arngut ki la ïasdang ban ïathuhkhana ia kane ia katai bad ha kaba khadduh ka Wanpli ka la khlei lut ha ka shaphang ka jingïadei jong ka baroh shikatta bad u Wadbor. Ka ñiakha kaba ieit thepmynsiem ia ka Wanpli ka la sngewsynei ia ka bapli. Ka la pynhun ia ka ba kan sa ïakren bad la u hynmen shaphang kata ka kam.

U kpa jong ka uba la don hi ka jingmut ia u Wadbor u la shu hun noh, bad kawei ruh ba ka

para jong u ka la ïahunlang. Naduh kata ka por ka mynsiem jong ka Wanpli ka la shlei mam da ka jingkmen haba ka la ïoh ban kheit suk ia u soh ka jingieit kaba ka la thrang baroh shi katta.

U Wadbor ha kata ka kynti u la ïathuh ha la ki kmie ki kpa ba u don jingmut ban ïapoikha bad ka Wanpli. Ka kmie bad u kpa jong u haba ki la ïapyrkhat lang shi-ïing, ki la ia mynjur ia kata ka jingthmu u khun kumba ka por hi ka la biang ia u ban shimti ia kata ka kam.

Kum ka rukom na ka liang u shynrang, u kpa u Wadbor u la pynbeit ia uwei u kñi bad uwei u tymmen ba tipbriew ban phah kylli ia kata ka ïing ka kynthei la ka mon ne em ia ka ban pynïapoikha ia u Wadbor bad ka Wanpli. Katto katne sngi, ka ïing ka kynthei ruh ka la pdiang ia kata ka jingphah kylli da ka akor hadien ba ki la ïashongpyrkhat shi-ïing shisem.

Te naduh kata ka por u Wadbor u ju leitkai wankai sha ïing ka Wanpli, bad teng teng pat ki ju mih leitkai sha ki jaka bapyngngad. Kumne ka jingieit jong ki ka nangsan nangsan katba nangmih ki sngi ki ïa. Kumjuh ruh ka jingiadei jong kiba ha ïing na baroh arliang ka la nangjan nangjan bad ka jingiaieit jong ki ka la bteng biang kum ha ki por ba la leit

Dei ha u bnai Ïaïong ha ka sngi Shad Suk Mynsiem, u Wadbor u la leit ïalam peitkai ia ka kmie, i Rilin bad ia ka Wanpli. Ynda ki la poi ha Sor Shillong, ki la leit shuwa na ïing ka Rupamon bad ki sa ïamih lang ban leit sha ka Lympung-Shad sha Weiking. Katno ka kong Aitilin ka sngewsarong halade haba ka don kumne ryngkat bad la ki khun, u khun-ksiew, ka pyrsa-kurim lem bad ka Wanpli.

KA BYNTA : 20

KA JINGIAPOIKHA U WADBOR BAD KA WANPLI

KA la long ha baroh artaïew lynter jong u 'Naiwieng ba u bah Teilang u la bun kam ha kaba pynpoi ia u kba na lum sha la ïing. Dei kane ka snem kaba bha eh u kba ban ia ki snem ba la dep. Ka mynsiem jong u ka dap da ka jingkmen haba ki thiar kba ki khapngiah ha kata ka kynshoh baïar.

Hynrei ka jingkmen kaba shlei mam hapoh ka mynsiem jong u ka long shaphang ka jingia-poikha ka Wanpli, kumba ka long ka khun ba marwei bad dei ma ka kaba wanrah ia ka burom ka ïing ka sem.

Ha kawei ka janmiet, ka ïing u bah Teilang ka la dap khrui da ki rangbah na ka liang jong u bad na ka liang u bah Donbok, namar ka dei ka sngi ïateh ktien jong ka Wanpli bad u Wadbor.

Haba baroh arliang ki ksiang ki la ïamir ha kajuh jingmut, u kpa, ka ñiakha bad u kñi-ar-kmie jong ka Wanpli ki la ai khublei ia u Wad-bor ryngkat bad ka jingduwai ka jingphirat ba kata ka jingiapoikha kan long kaba ishongkun bad idon-burom Nangta bud sa na ka liang u Wadbor bad hadien sa ki ksiang.

U Wadbor u la ai ia ka sati-synjat jong u ha ka Wanpli kumba ka long ka rukom ha kata ka thaiñ, ha ka ban nang pynskhem ia ka jing-ïapoikha ïapoiman. Ha ka liang ka baisiew na u rangbah, ki ïapynbeit ba un sa aï ynda la jan ka sngi. Ka Wanpli kaba shong hajan u Wad-

bor ka la shlei da ka jingkmen ban ïohsngew ïa kata ka jingïapynbeit. Khamtam lei lei ha ka por ba pyndeng ia ka sati synjat, ka mynsiem jong ka ka kyndeh haduh bym lah batai.

Hadien ba ki ïadep dihsha, kiba na ka liang u rangbah ki la leit phai sha ïing, kumjuh kiba na ka liang ka kynthei don kiba sah miet bad don pat kiba leit phai noh.

Naduh kata ka sngi, u Wadbor u ju leitkai wankai sha ïing ka Wanpli kum la ka ïing la jong. Khnang ba kan nym pynblad ia ka sngi ïapoikha, ki ïaleh katba lah ban kiar na kaba ïaïaid ïaïeng lang sha lynti syngkien ne sha ïew sha hat.

Lai taïew shuwa ba kan poi ka sngi ïapoikha, kiba ha ïing ha sem na baroh arliang ki la ïabunkam ha kaba pynkhreh pynkhrum. Khamtam na ka liang ka Wanpli kaba la khot khlem pud ïing shuh ha kata ka shnong, ia ki ba ha ïing hasem, bad shabar shnong. Katba na ka liang u rangbah te la khot ïa kito kiba ha ïing hasem kiba ïajan eh, ki lok ki jor bad ki para marjan marpa.

Ka shnong ka thaw ka la ïakren sa tang ia ka jingïapoikha ka Wanpli bad u Wadbor. Yn-da ka lajan katei ka sngi, ki nongkitkam na ka liang ka kynthei ki la ia talat ia ka jong ka kam ba ki la shimti. Bun na ki kynthei samla shynrang bad kynthei ki la ïawan ïarap kam ha ïing ha ka ban dung bad peh khaw, bad kiwei kiwei de ki kam.

Shi sngi shuwa, ka ïing ka Wanpli ka la dap da ki nongïarap kam. Ki khynnah samla shynrang bad kynthei ki la shimti ha ka ban pyndap

um, dung kpu bad ruh ka pynriam pynbeit ia ka ïing ka sem. Ki rangbah ki la shimti ban pynkhuid sniang, syiar bad kiwei de ki kam. Ki longkmie pat ki la khreh sa ka shet 'pu-tharo, 'pu-khleiñ, bad 'pu-syep'.

Haba kata ka sngi bakhraw ka la dei, naduh dangstep u shnong u thaw ryngkat bad kiba ha ïing hasem ki la iabunkam ha ka ban pynkhreh ka shet ka tiew, u kwai u tympew bad kiwei kiwei. Ki khynnah samla kynthei ki la iarap ha ka sam sha, bad katto katne ngut ki kynthei batbit ki la iapynkhreh pynkhrum ia ka Wanpli bad ia ki nongshong synran.

Shuwa ba u Wadbor un mih na la ïing, ki nongwan rah ja na ka liang ka kynthei ki la poi, khnang ba u rangbah un ioh ban taw shikyntien arkyntien na kata ka ja. Hadien bud sa ka jingkyrkhu ka jingkyrdoh na kiba ha ïing ha sem ba un leit suk leit saiñ ba un ïeng-rangbah ban leit tei ia ka ïing ka sem na ka bynta ki khun ki kti. Kumne ki nongleit on ia u Wadbor ki la ia mih lang.

Ynda la dei ka por nohphaisngi, ki rangbah na ka liang ka kynthei ki la mih lang khrui ban leit shaw ia ki jong u Wadbor bad ki nongwan on na Lumpyngnad. Katto katne por ynda ki la ïapoi hangta, la khynwin shaw na ka kynhun u rangbah. Tang mar ïakynduh ki la ïakhublei na baroh arliang bad bud sa ka ïasongkwai markylliang. Nangta ki sa ïaleit beit sha ïing ka kynthei.

U kpa ka Wanpli bad u paidbah byllien ba ïaieng ha phyllaw ïing ki la pynshad la ki khmat sha u Wadbor bad ia kita ki nongbud. Katno u

iphuh iphieng ha ka maiñ bad ka riam ka beit jong u, hynrei ka Wanpli pat kaba don shapoh, ka la nang kyiuh bad sngewlehraiñ ban mih hakhmat uta u paitbah. Kumjuh ruh u Shanbor uba don ha syndah u para u la pynïaid ia la ka jong ka liang.

Ynda ki ksiang na baroh arliang ki la ïapyndep ia ka kam, ki sa pynshong ia u Wadbor ha syndah ka Wanpli. Nangta bud sa ka kyrkhu ka kyrdoh bad ka duwai ka phirat. Ynda ki la dep kata ka kam, baroh kiba ïadon hangta ki sa ïadih sha sngewbha hadien bud sa ka jingshondur da u Shanbor.

Hadien katto katne kiba ha ïing ha sem, ki kur ki jait, ki kha ki man, ki lok ki jor bad u shnong u thaw ki khreh sa ka bamja bam doh. Shuwa ba kin ïaleit phai sha la ki ïing ki sem, kiba ia shim bynta ha kata ka sngi ki da ia leit kren bad kyrkhu kyrdoh ia u Wadbor bad ka Wanpli ba kin ia shongsuk shongsaiñ, ba kin ia biang ha ka ja ka dohkha, ba kin ïaroi parum pareh, ba kin ïabha ka long ïing ka long sem bad ba kin ïashait iakhlaiñ da ka jingkyrkhu U Bleï Trai Kynrad.

Shaphang kane ka kot —

U SHANBOR BAD U WADBOR

"......*I Bah Kitbor i long u romantic writer uba pynshong nongrim ia ki jingthoh jong i ha ka dur Khasi—ka Khasi Scene Nalor ka bor pyrkhat, ka jinglah ban mutdur bad ka jingpeitthuh ia kiba don ha ka Ri, ha ki samla ha ki iing ki sem ha Sor bad ha nongkyndong, bad, ka pynwan ia ki ha ki jingiathuhkhana kiba sngewtynnad*" **E.M. Reade Syiem.**

"....*Ka Kot I Bah Kitbor, ngi kyrmen ban long ka jingpyrshad mynsiem ia kiwei ki nongthoh ban buddien ia ka rukom im u Khasi hyndai mynta bad lawei ... i la leh ban pynbiang u ka sani pyrkhat pyrdaiñ ba kan iakhun ia ka jingim u Khasi bad longshnong longthaw .....*" **Dr. Hamlet Bareh.**

"......*Ngu ngeit kane kan long ban ktah ia ki jingmut jingpyrkhat jong ki samla nongmule baroh ruh ia ka ioh ki kmie ki kpa ban nang ia ... ha ka ... ban nangroi nangmiew*" **R. T. Rymbai**

"......*U Nongthoh u la pynshong ruh bad pynpaw ia ka long iing long sem ... hasi ba ... lyngkha ki jingjia baphet la ... ha Nongkyndong ne ha Sor, ki ktien ... u ... ki long kiba u la tieuw u la woh bad kiba u la ... hd*" **B. Chedrack Jyrwa.**

DA U JUH U NONGTHOH !

(1) Ka Pung Ka Jingleit (2) U Mawjam Jingstad (3) Ki Kot Khubor bad Ki Kot Khasi (4) Ka Kot Thoh Dak-Klass A (5) Ka Kot Thoh Dak-Klass B.

Lah ban ioh ia kine ki kot na —

Shillong Co-operative Marketing Society (Dukan u Bah Horen Jones), Iewduh bad ha kiwei de ki Dukan Die Kot.

Ka dor 5